

Полтавська обласна рада

Проект “Реформа управління на сході України”, що виконується
Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ і організацій

**ОБЛАСНИЙ КОНКУРС
ПРОЕКТІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Збірник інформаційно-аналітичних, нормативно-правових
та навчально-методичних матеріалів

УДК

Авторський колектив:

О.Ю. Біленький – голова Полтавської обласної ради

В.В. Толкованов – доктор права (Страсбурзький Університет III ім. Р. Шумана, Франція), доктор наук з державного управління (Україна), професор

В.В. Гришко – кандидат економічних наук, заступник начальника відділу інвестиційної діяльності та проектного менеджменту виконавчого апарату Полтавської обласної ради

Т.В. Журавель – керівник проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Н.М. Осипенко – директор Полтавського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій

Є.М. Холод – перший заступник голови Полтавської обласної ради

А.М. Ханко – заступник голови Полтавської обласної ради

О.Г. Черкас – заступник керівника апарату – керуючий справами виконавчого апарату Полтавської обласної ради

Рекомендовано навчально-методичною радою Полтавського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій (протокол № 1 від 18 січня 2018 р.).

Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області: Збірник інформаційно-аналітичних, нормативно-правових та навчально-методичних матеріалів/За заг. редакцією Біленького О.Ю., Толкованова В.В., Гришка В.В., Журавля Т.В. – Полтава, 2018. – 128 с.

ISBN

Анотація: Збірник інформаційно-аналітичних, нормативно-правових та навчально-методичних матеріалів „Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області“ підготовлено у співпраці з Полтавською обласною радою, проектом “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Полтавським обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, а також Центром сприяння розвитку співробітництва територіальних громад. Цей збірник містить теоретичні та практичні матеріали, нормативно-правові акти, інформаційні документи, кращі практики, а також методичні матеріали щодо різних аспектів реалізації конкурсу. Для науковців, експертів, державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, а також усіх тих, хто цікавиться питаннями децентралізації та місцевого розвитку.

УДК

ISBN

© Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, 2018

ЗМІСТ

Вступне слово голови Полтавської обласної ради	4
Вступне слово керівника проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH	5
1. Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області (далі – Конкурс). Історія успіху та основні результати	6
2. Нормативно-правове забезпечення проведення Конкурсу	9
2.1. Положення про Обласний Конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області	10
2.2. Інші нормативно-правові акти щодо проведення Конкурсу	14
2.3. Програма розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки	17
3. Основні завдання та напрями реалізації Конкурсу	27
4. Інструкція з підготовки проектів на Конкурс	30
5. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС) як пріоритетний напрям реалізації Конкурсу	51
6. Програма тематичного короткострокового семінару “Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області як інноваційний інструмент підтримки сталого місцевого розвитку та реформування місцевого самоврядування”	92
7. Кращі практики з питань впровадження Конкурсу	97
7.1. Перша категорія. Проекти сільських рад	97
7.2. Друга категорія. Проекти селищних рад, міських рад районного значення	99
7.3. Третя категорія. Проекти ОТГ, районних рад та міст обласного значення	101
7.4. Четверта категорія. Проекти співробітництва територіальних громад	107
8. Перелік переможців Конкурсу у 2017 році	119

Вступне слово Голови Полтавської обласної ради

Подальша демократизація суспільства, децентралізація влади на основі субсидіарності були і залишаються пріоритетами України. Важливу роль у цих процесах відіграє реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

У 2014 році Урядом України розпочато реалізацію широкомасштабної реформи місцевого самоврядування, яка, зокрема, передбачає передачу більших повноважень від центральної влади органам місцевого самоврядування, розширення їх ресурсної бази тощо. Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333 затверджено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, основною метою якої є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Відповідно до положень згаданої Концепції і та законодавчих актів, що розкривають механізм її реалізації, передбачається не тільки збільшення повноважень громад та органів місцевого самоврядування, а й акцентування уваги на їх відповідальності за соціально-економічний розвиток територій. У цих умовах пошук джерел та можливостей розвитку є життєво необхідним для існування та якісної життєдіяльності громад.

У період, коли в країні здійснюються такі масштабні суспільні реформи, як ніколи важливого значення набуває практична діяльність з їх реального впровадження. Від успіху місцевих влад у впровадженні змін безпосередньо на територіях і в громадах значною мірою залежатиме, чи будуть в підсумку успішними реформи. А тому дуже важливо бачити приклади такого успіху і на їх основі рухатися вперед. Саме цій меті слугує обласний конкурс проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області, який з 2010 року проводиться в рамках обласної програми розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області. Конкурс виявляє та популяризує кращий досвід місцевого розвитку, а отже – спонукає місцеві влади до змін.

За час свого існування Конкурс став дійсно визнаним на усіх рівнях інноваційним інструментом підтримки сталого місцевого розвитку та реформування місцевого самоврядування. Починаючи з 2010 року, рада конкурсу визначила переможцями 302 проєкти, які було подано органами місцевого самоврядування з усіх районів області. Протягом восьми років на проєкти різного спрямування виділено з обласного бюджету понад 41 млн грн.

Слід також зазначити, що у 2017 році Конкурс отримав спеціальну відзнаку Ради Європи та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Враховуючи вищевикладене, планується подальше впровадження Конкурсу на якісно нових засадах, зокрема в рамках реалізації нової Програми розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки, ухваленої Полтавською обласною радою 22 грудня 2017 року.

Біленький О.Ю.

Вступне слово керівника проекту GIZ “Реформа управління на сході України”

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH – це німецька федеральна установа, яка пропонує конструктивні, ефективні та сталі рішення для політичних, економічних і соціальних процесів трансформації. GIZ активно працює в усій Німеччині та більш ніж 120 країнах світу, зокрема й в Україні. Більша частина діяльності GIZ в Україні здійснюється на замовлення Федерального міністерства економічного співробітництва і розвитку Німеччини (BMZ). GIZ також працює від імені інших міністерств ФРН, у тому числі Федерального міністерства довкілля, природозбереження та ядерної безпеки, Федерального міністерства економіки та технологій, Федерального міністерства фінансів та Федерального міністерства внутрішніх справ.

Основними пріоритетами діяльності Проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, є сприяння розвитку міжмуніципального співробітництва та підвищення якості адміністративних послуг, допомога в утворенні та організації діяльності центрів надання адміністративних послуг. Проект також допомагає підвищити рівень компетенції регіональних та національних інституцій задля підтримки зусиль громад з удосконалення їх послуг та залучення до політичного діалогу з питань децентралізації досвіду та нових знань, отриманих у ході роботи на місцевому рівні.

Слід зазначити, що співробітництво територіальних громад є інноваційним інструментом в реалізації реформи місцевого самоврядування. Тому з самого початку ухвалення у червні 2014 року нового Закону України “Про співробітництво територіальних громад” ми надаємо всебічну підтримку його реалізації як на центральному рівні (насамперед, Верховній Раді України та її профільному Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, а також Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства), а також на регіональному та місцевому рівнях щодо реалізації конкретних проектів ММС.

Гарним прикладом є трирічний досвід співпраці Проекту “Реформа управління на сході України” з органами місцевого самоврядування Полтавської області. В рамках підписаних меморандумів про співробітництво з Полтавською обласною державною адміністрацією та Полтавською обласною радою було реалізовано 15 проектів ММС за участю органів місцевого самоврядування з 10 районів Полтавської області. Без перебільшення можна стверджувати, що ці перші проекти стали основою успішної роботи щодо розвитку співробітництва територіальних громад у Полтавській області, яка на сьогодні є загальнонаціональним лідером з питань розвитку ММС.

Важливим напрямом нашої співпраці є підтримка проведення обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області (далі – Конкурс). Цікавою новацією проведення Конкурсу у 2015 році стало започаткування четвертої категорії, яка стосується підтримки реалізації проектів співробітництва територіальних громад. На сьогодні Конкурс є не тільки дієвим інструментом підтримки місцевих ініціатив, але й гарним прикладом розвитку публічно-приватного партнерства, налагодження ефективної співпраці органів влади усіх рівнів у Полтавській області, міжнародних донорських установ, громадських організацій щодо вирішення найбільш актуальних питань місцевого розвитку.

Журавель Т.В.

1. ОБЛАСНИЙ КОНКУРС ПРОЕКТІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ДАЛІ – КОНКУРС). ІСТОРІЯ УСПІХУ ТА ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

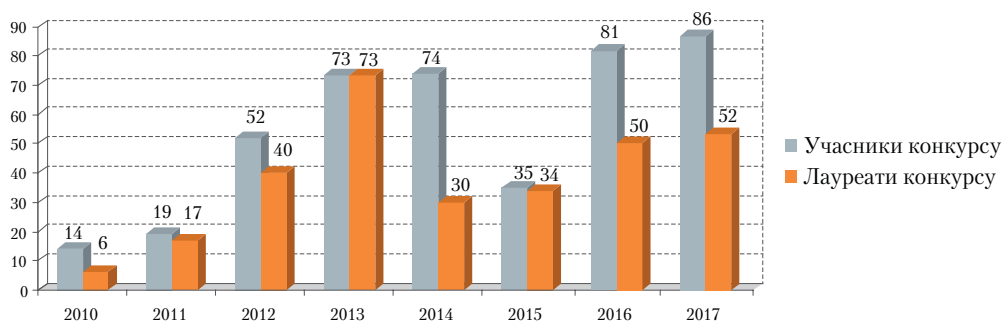
Полтавська обласна рада стала однією з перших в Україні щодо впровадження обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад, головною ідеєю якого є створення інформаційного банку інноваційних ідей та впровадження їх у практику діяльності органів місцевого самоврядування.

Громада, усвідомлюючи відповідальність за своє майбутнє, вимушена долучитись до процесу управління в тому числі і через проектну діяльність. Потужним поштовхом до соціалізації громади у даному напрямі є відсутність фінансових ресурсів у бюджеті, а відтак зменшення можливостей підтримки населених пунктів з боку держави.

Проектний менеджмент стає вкрай актуальною складовою діяльності органів місцевого самоврядування, що у новому форматі вимушені будуть підвищити ефективність та результативність своєї роботи, нести відповідальність перед громадою за якість суспільного життя на відповідній території.

Отже головними очікуваними результатами конкурсу є підвищення соціальної активності в територіальних громадах, поліпшення співпраці обласної ради з територіальними громадами щодо вивчення проблем розвитку територій та визначення шляхів їхнього вирішення; розвиток співпраці органів місцевого самоврядування, громадських організацій, суб'єктів підприємницької діяльності у реалізації перспективних проектів розвитку територій; узагальнення та поширення досвіду роботи органів місцевого самоврядування, спрямованої на розв'язання проблем розвитку територіальних громад, удосконалення інформаційної політики у питаннях розвитку місцевого самоврядування.

Починаючи з 2010 року, Полтавська обласна рада визначила переможцями 302 проекти, які було подано органами місцевого самоврядування з усіх районів області.

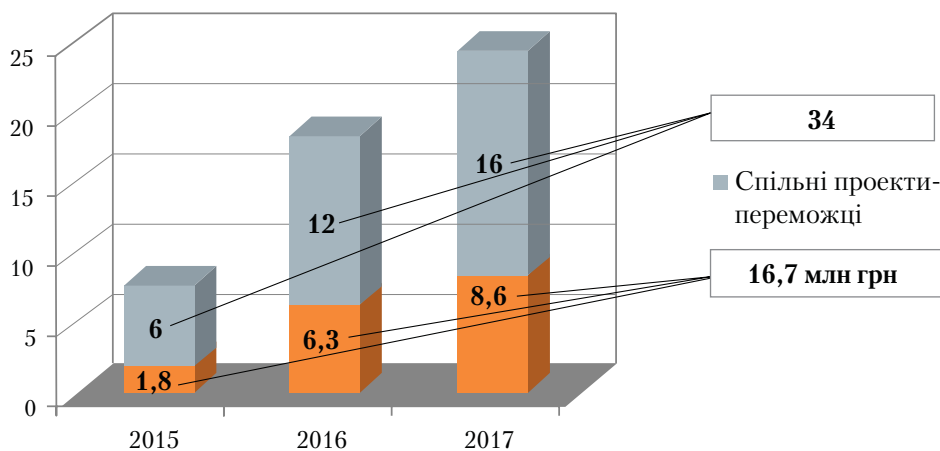

Кількість учасників та переможців обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад за період 2010-2017 років

Протягом восьми років на проекти з питань впровадження енергозберігаючих та енергоефективних технологій на об'єктах соціальної сфери, поліпшення соціальної інфраструктури населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, розвитку спортивної та туристичної інфраструктури населених пунктів тощо виділено з обласного бюджету понад 41 млн. грн.

Цікавою новацією проведення конкурсу стало започаткування з 2015 року четвертої категорії учасників конкурсу – спільних проектів територіальних громад. Співробітництво територіальних громад розглядається як дієвий інструмент муніципальної консолідації та покращення якості послуг, що надаються органами місцевого самоврядування. Сьогодні в умовах реалізації реформи місцевого самоврядування співробітництво територіальних громад має особливе значення для формування майбутніх громад, яким законодавчо надане право об'єднувати на договірній основі свої зусилля та фінансові ресурси для вирішення спільних проблем розвитку.

34 проекти співробітництва стали переможцями конкурсу та отримали співфінсування з обласного бюджету понад 16 млн грн. До їх впровадження залучені громади з 20 районів Полтавської області. Більшість з них мають офіційно зареєстровані проекти співробітництва територіальних громад. Найбільш популярною на сьогодні сферою для реалізації спільних проектів територіальних громад в рамках конкурсу є питання житлово-комунального господарства, у тому числі поводження з твердими побутовими відходами. Серед інших напрямів, де реалізуються проекти співробітництва територіальних громад, слід виділити медицину, пожежну охорону, освіту, ремонт доріг тощо.

Для підтримки розвитку співробітництва територіальних громад в рамках конкурсу активно використовуються також кошти міжнародної технічної та фінансової допомоги. Гарним прикладом є багаторічний досвід співпраці органів місцевого самоврядування Полтавської області з проектом “**Реформа управління на сході України**”, що виконується компанією **Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH**. Згаданий проект має високі результати з питань розвитку міжмуніципального співробітництва, підвищення якості адміністративних послуг, реалізації навчальних заходів тощо.

Слід також зазначити, що регіональну політику Полтавської області в сфері розвитку проектів співробітництва територіальних громад визнано на загальнодержавному рівні, про що свідчить спеціальна відзнака Полтавської обласної ради від Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України за кращі “Практики розвитку регіонів та громад, засновані на власних стратегіях та ресурсах” у 2017 році.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ

Нормативно-правове забезпечення реалізації Конкурсу здійснюється на основі наступних законодавчих та інших нормативно-правових актів:

- Закон України “Про місцеве самоврядування” від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР;
- Закон України “Про співробітництво територіальних громад” від 18 черв. 2014 р. № 1508-VII;
- Програма розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки;
- Положення про обласний конкурс проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області;
- Розпорядження голови Полтавської обласної ради про оголошення конкурсу;
- Методичні рекомендації для учасників обласного конкурсу проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області;
- Про затвердження Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333;
- Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад: наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27 серпня 2014 року № 233;
- Про затвердження Порядку формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад: наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 15 серпня 2014 року № 225.

2.1. ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБЛАСНИЙ КОНКУРС ПРОЕКТІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

(Додаток до рішення шостої сесії обласної ради сьомого скликання від 19.04.2016 р.)

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цим Положенням регулюється процедура проведення обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області (далі – конкурс), розроблених органами місцевого самоврядування.

1.2. Метою конкурсу є відбір проектів розвитку територіальних громад Полтавської області, спрямованих на підвищення активності територіальних громад та органів місцевого самоврядування у розв'язанні актуальних проблем розвитку територій, поширення позитивного досвіду, набутого у процесі їхньої реалізації, фінансування яких передбачається за рахунок коштів обласного бюджету, відповідних місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

1.3. У конкурсі беруть участь проекти сільських, селищних, міських рад міст районного та обласного значення, районних рад, об'єднаних територіальних громад, а також спільні проекти територіальних громад сіл, селищ, міст, районних рад та об'єднаних територіальних громад Полтавської області.

1.4. Основні завдання конкурсу:

- поліпшення співпраці обласної ради з територіальними громадами з метою вивчення проблем розвитку територій та визначення шляхів їхнього вирішення;
- розвиток співпраці органів місцевого самоврядування, громадських організацій, суб'єктів підприємницької діяльності у реалізації перспективних проектів розвитку територій;
- узагальнення та поширення досвіду роботи органів місцевого самоврядування, спрямованої на розв'язання проблем розвитку територіальних громад;
- удосконалення інформаційної політики у питаннях розвитку місцевого самоврядування.

1.5. Основні напрями, за якими розробляються проекти, визначаються радою конкурсу та вказуються під час офіційного оголошення конкурсу у розпорядженні голови обласної ради.

1.6. Підготовка та написання проектів на конкурс здійснюється згідно з вимогами, викладеними у методичних рекомендаціях для учасників обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області, розміщеному на веб-сайті Полтавської обласної ради.

1.7. Методичні рекомендації для учасників обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області затверджуються головою обласної ради.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРСУ

2.1. Для проведення конкурсу розпорядженням голови обласної ради створюється рада конкурсу, яка виконує функції конкурсної комісії.

2.2. Рада конкурсу є органом, який здійснює загальне керівництво організацією та проведенням конкурсу. Головою ради конкурсу є голова обласної ради.

2.3. До ради конкурсу входять депутати обласної ради (не менше половини складу), представники органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій (за згодою).

2.4. Персональний склад ради конкурсу затверджується головою обласної ради.

2.5. Рада конкурсу:

- затверджує порядок проведення конкурсу;
- контролює дотримання даного Положення та виконання порядку проведення конкурсу;
- визначає та рекомендує для наступного затвердження на сесії обласної ради обсяги фінансування з обласного бюджету проектів-переможців конкурсу;
- проводить конкурс;
- визначає переможців конкурсу.

2.6. Рішення ради конкурсу приймається більшістю голосів членів ради конкурсу та оформляється протоколом. У разі рівної кількості голосів “за” і “проти” вирішальним є голос голови ради конкурсу.

2.7. Визначений обсяг фінансування проектів-переможців передбачається у відповідному рішенні обласної ради.

2.8. Координація роботи та організаційно-технічні заходи щодо підготовки та проведення конкурсу покладаються на виконавчий апарат обласної ради.

2.9. Організаційний супровід конкурсу здійснює виконавчий апарат обласної ради.

2.9.1. Порядок реєстрації проектів, поданих на конкурс, наведений у методичних рекомендаціях для учасників конкурсу.

2.9.2. Виконавчий апарат надає методичні рекомендації, консультації щодо організації, умов участі в конкурсі та порядку його проведення.

2.10. Для експертної оцінки проектів створюється експертна група (у складі фахівців виконавчого апарату обласної ради та структурних підрозділів облдержадміністрації), яка визначає проекти, що допускаються на розгляд ради конкурсу.

2.10.1. Експертна група проводить перевірку проектів на відповідність вимогам Положення та методичним рекомендаціям конкурсу.

2.10.2. Проекти, які підготовлені з порушенням вимог цього Положення та методичних рекомендацій, не допускаються на розгляд ради конкурсу.

2.10.3. Персональний склад експертної групи затверджується розпорядженням голови обласної ради щорічно до 1 жовтня поточного року.

2.11. У ході проведення конкурсу проектів рада конкурсу враховує:

- соціальну значимість проекту;
- наявність чіткого плану і механізмів розв'язання існуючих проблем та досвід органів місцевого самоврядування щодо їхнього розв'язання;
- наявність якісних та кількісних критеріїв оцінки успішності реалізації відповідного проекту, фінансово-економічних показників, які повинні бути досягнуті шляхом реалізації проекту;
- обґрунтованість вартості реалізації відповідного проекту.

III. ПРОЦЕДУРА КОНКУРСУ

3.1. Підставою для проведення конкурсу є розпорядження голови обласної ради. Офіційне повідомлення про оголошення конкурсу публікується на веб-сайті Полтавської обласної ради.

3.2. Розробка проектів, що подаються на конкурс, здійснюється сільськими, селищними, міськими радами міст районного та обласного значення, районними радами, об'єднаними територіальними громадами, які мають право залучати до цієї роботи незалежні громадські, наукові, консультативні організації.

3.3. Кінцевим строком подання в обласну раду проектів для участі у конкурсі є 1 вересня поточного року.

3.4. Протягом 45 календарних днів експертна група готує висновки для ради конкурсу.

3.5. Презентація проектів на засіданні ради конкурсу відбувається публічно за участю розробників проектів та представників засобів масової інформації.

3.6. Рішення ради конкурсу є підставою для оголошення результатів конкурсу.

3.7. Інформація про результати конкурсу оприлюднюється на веб-сайті обласної ради.

IV. КАТЕГОРІЇ УЧАСНИКІВ

4.1. Перша категорія – проекти сільських рад. Друга категорія – проекти селищних рад та міських рад міст районного значення. Третя категорія – проекти районних рад, міських рад міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад. Четверта категорія – спільні проекти територіальних громад сіл, селищ, міст, районних рад та об'єднаних територіальних громад.

4.2. Від кожного учасника конкурсу приймається лише один проект.

V. УМОВИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

5.1. Обсяги співфінансування проектів-переможців конкурсу з обласного бюджету по категоріям учасників на кожен конкурсний рік визначає рада конкурсу.

Відповідна інформація вказується у розпорядженні голови обласної ради про оголошення конкурсу.

5.2. Видатки обласного бюджету складають 50% від вартості проекту.

5.3. Обов'язковою умовою є співфінансування проектів з відповідних бюджетів (сільських, селищних, міських рад міст районного та обласного значення, районних рад, об'єднаних територіальних громад) та участь у числі партнерів реалізації проекту громадської організації, зареєстрованої в установленому законом порядку. Участь партнерських організацій у співфінансуванні проекту повинна складати 5% (або більше) від вартості проекту.

5.4. За інших рівних умов перевага надається проектам, де більшою є фінансова участь учасників конкурсу та партнерських організацій.

5.5. Кошти обласного бюджету виділяються одночасно, або після виділення коштів місцевих бюджетів та партнерських організацій.

5.6. Відповідні обсяги співфінансування з обласного та місцевих бюджетів передбачаються на наступний рік після конкурсного.

VI. МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ-ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ

6.1. Моніторинг виконання проектів-переможців конкурсу покладається на Департамент економічного розвитку обласної державної адміністрації.

6.2. Моніторинг здійснюється на основі інформації про виконання проекту-переможця конкурсу, порядок надання якої наведений у методичних рекомендаціях для учасників конкурсу.

2.2. ІНШІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА РОЗПОРЯДЖЕННЯ ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ РАДИ

29.09.2017

№ 175

Про експертну групу конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області

Керуючись частиною 7 статті 55 Закону України *“Про місцеве самоврядування в Україні”*, відповідно до Положення про обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області, затвердженого рішенням шостої позачергової сесії обласної ради сьомого скликання від

19 квітня 2016 року *“Про затвердження нової редакції Положення про обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області”*:

1. ЗАТВЕРДИТИ експертну групу конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області в складі:

ХАНКО
Анатолій Миколайович

голова експертної групи конкурсу,
заступник голови обласної ради

Члени експертної групи конкурсу

ШАВИРО
Ганна Святославівна

заступник керуючого справами – начальник
відділу інвестиційної діяльності та проектного
менеджменту виконавчого апарату обласної ради

ЛЯХ
Лариса Миколаївна

заступник начальника управління фінансів
невиробничої сфери – начальник відділу фінансів місцевих
органів влади і управління Департаменту фінансів
облдержадміністрації

ГРИШКО
Віктор Володимирович

заступник начальника відділу інвестиційної
діяльності та проектного менеджменту виконавчого
апарату обласної ради

ДРОБОТЕНКО
Олеся Олександрівна

завідувач сектору міжнародної та міжрегіональної
співпраці відділу інвестиційної діяльності та проектного
менеджменту виконавчого апарату обласної ради

ШЕРШІНЬ
Олександр Миколайович

консультант відділу з юридичного забезпечення та
кадрової роботи виконавчого апарату обласної ради

2. Розпорядження голови обласної ради № 225 від 6 жовтня 2016 року *“Про експертну групу конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області”* вважати таким, що втратило чинність.

Виконуючий обов’язки голови обласної ради,
заступник голови обласної ради

А.М. Ханко

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Про раду обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області

Керуючись частиною 7 статті 55 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, відповідно до Положення про обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області, затвердженого рішенням шостої позачергової сесії обласної ради сьомого скликання від 19 квітня 2016 року “Про затвердження нової редакції Положення про обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області”:

1. ЗАТВЕРДИТИ раду обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області в складі:

БЛЕНЬКИЙ
Олександр Юрійович

голова ради конкурсу,
голова обласної ради

Члени ради конкурсу

ХОЛОД
Євгеній Миколайович

перший заступник голови обласної ради

ХАНКО
Анатолій Миколайович

заступник голови обласної ради

БОНДАР
Микола Митрофанович

голова постійної комісії обласної ради
з питань бюджету та управління майном

СІРИК
Ігор Володимирович

голова постійної комісії обласної ради з питань ЖКГ,
енергозбереження, будівництва, транспорту та зв'язку

ГОРЖІЙ
Ігор Григорович

голова постійної комісії обласної ради з питань
екології та раціонального природокористування

ОВЧАРЕНКО
Людмила Миколаївна

голова постійної комісії обласної ради з питань
охорони здоров'я та соціального захисту населення

ШЕВЧУК
Сергій Миколайович

голова постійної комісії обласної ради з питань
освіти, науки, культури

АЛЕКСЮК
Олександр Леонідович

голова постійної комісії обласної ради з питань
молодіжної політики, спорту та туризму

КРОПИВКА
Павло Анатолійович

директор Департаменту фінансів
облдержадміністрації

ЧЕРКАС
Оксана Григорівна

заступник керівника апарату – керуючий справами
виконавчого апарату обласної ради

ШАВИРО
Ганна Святославівна

заступник керуючого справами – начальник відділу
інвестиційної діяльності та проектного менеджменту
виконавчого апарату обласної ради

ШЕРШІНЬ
Олександр Миколайович

консультант відділу з юридичного забезпечення та
кадрової роботи виконавчого апарату обласної ради

2. Розпорядження голови обласної ради № 252 від 09 листопада 2016 року “Про раду обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області” вважати таким, що втратило чинність.

ГОЛОВА ОБЛАСНОЇ РАДИ

О.Ю. БЛЕНЬКИЙ

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ РАДИ

19.01.2018

№ 5

Про оголошення обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області 2018 року

Керуючись пунктом 18 частини 6, частиною 7 статті 55 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, відповідно до рішення шостої сесії обласної ради сьомого скликання від 19 квітня 2016 року № 78 “Про затвердження нової редакції Положення про обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області”:

1. Оголосити обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області 2018 року з 22 січня 2018 року.
2. Визначити наступні напрями, за якими розроблятимуться проекти у 2018 році:
  - впровадження нових інформаційних технологій та інших сучасних технологій муніципального менеджменту;
  - покращення управління твердими побутовими відходами та охорона навколишнього природного середовища;
  - розвиток місцевої пожежної охорони, центрів безпеки громади;
  - покращення системи надання адміністративних та муніципальних послуг, розвиток центрів надання адміністративних послуг;
  - впровадження інноваційних енергоефективних технологій на об’єктах соціальної інфраструктури (технологій використання відновлювальних джерел енергії та енергоефективного обладнання);
  - розвиток туристичної сфери.
3. Визначити наступні обсяги співфінансування проектів-переможців конкурсу 2018 року з обласного бюджету по категоріям учасників:
  - для першої категорії (проекти сільських рад) – не більше 200 тис. грн;
  - для другої категорії (проекти селищних рад та міських рад міст районного значення) – не більше 300 тис. грн;
  - для третьої категорії (проекти районних рад, міських рад міст обласного значення та об’єднаних територіальних громад) – не більше 600 тис. грн;
  - для четвертої категорії (спільні проекти територіальних громад сіл, селищ, міст, районних рад та об’єднаних територіальних громад) – не більше 800 тис. грн.
4. Рекомендувати головам районних рад запровадити районні конкурси проектів розвитку територіальних громад.
5. Відділу інформаційного забезпечення та інформаційних технологій (ІТ) виконавчого апарату обласної ради оприлюднити інформацію про оголошення обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області 2018 року.

ГОЛОВА ОБЛАСНОЇ РАДИ

О.Ю. БІЛЕНЬКИЙ

2.3. ПРОГРАМА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА 2018-2020 РОКИ

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Друге пленарне засідання вісімнадцятої сесії сьомого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

22 грудня 2017 року

№ 598

Про затвердження Програми розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки

Відповідно до розділу XI “Місцеве самоврядування” Конституції України, законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про статус депутатів місцевих рад”, “Про службу в органах місцевого самоврядування”, “Про добровільне об’єднання громад”, Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої Законом України від 15 липня 1997 року, Указу Президента України від 30 серпня 2001 року “Про державну підтримку розвитку місцевого самоврядування в Україні”, керуючись пунктом 16 частини 1 статті 43 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”,

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки (додається на 23 аркушах).
2. Затвердити Порядок використання коштів Фонду розвитку територій області (додається на 2 аркушах).
3. Рекомендувати районним та міським (міст обласного значення) радам розробити і затвердити відповідні програми розвитку місцевого самоврядування районів і міст.
4. Організацію виконання рішення покласти на виконавчий апарат обласної ради, управління майном обласної ради, структурні підрозділи обласної державної адміністрації, Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, контроль за виконанням – на постійну комісію обласної ради з питань бюджету та управління майном.

ГОЛОВА ОБЛАСНОЇ РАДИ

О.Ю. БІЛЕНЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення другого пленарного засідання вісімнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 22 грудня 2017 № 598

ПРОГРАМА
розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області
на 2018-2020 роки

м. Полтава, 2017 рік

I. Паспорт програми

1	Ініціатор розроблення Програми	Полтавська обласна рада
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення проекту Програми	Протокольне доручення апаратної наради при голові Полтавської обласної ради від 17 жовтня 2017 року
3	Розробник Програми	Полтавська обласна рада
4	Співрозробники Програми	Управління майном Полтавської обласної ради, Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій
5	Виконавці Програми	Полтавська обласна рада, Полтавська обласна державна адміністрація, структурні підрозділи Полтавської обласної державної адміністрації, управління майном Полтавської обласної ради, районні ради, міські ради міст обласного значення, міські ради міст районного значення, сільські, селищні ради, об'єднані територіальні громади, Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, Головне управління державної казначейської служби України у Полтавській області, Управління Північно-Східного офісу Держаудитслужби в Полтавській області

6	Номер і назва операційної цілі Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2020 року, якій відповідає Програма	1.4. Створення ефективної системи самоврядування та соціальної активності населення
7	Термін реалізації Програми	2018-2020 роки
8	Бюджети, з яких залучаються кошти на виконання Програми	Обласний, районний, міські, сільські, селищні
9	Очікуваний обсяг фінансування Програми	Обсяг фінансування Програми визначається щороку у межах наявного фінансового ресурсу обласного та місцевих бюджетів та надходжень з інших джерел, не заборонених чинним законодавством, відповідно до запланованих заходів

II. Загальні положення

Збереження основних принципів, посилення ролі місцевого самоврядування, забезпечення на регіональному та місцевому рівні демократичної, ефективної організації управління, запровадження механізму оптимального самодостатнього функціонування суб'єктів місцевого самоврядування забезпечує розбудову держави на принципах демократії влади.

Програма розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки (далі – Програма) розроблена з метою створення належних умов для реалізації територіальними та об'єднаними територіальними громадами області прав і повноважень, визначених статтею 140 Конституції України, Законами України *“Про місцеве самоврядування в Україні”*, *“Про добровільне об'єднання територіальних громад”*, Європейською Хартією місцевого самоврядування, ратифікованою Законом України від 15 липня 1997 року, з урахуванням Указу Президента України від 30 серпня 2001 року № 749/2001 *“Про державну підтримку розвитку місцевого самоврядування в Україні”*, і спрямована на подальший розвиток місцевого самоврядування у Полтавській області та успішне виконання основних завдань Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України 01 квітня 2014 року № 333-р.

Фінансування Програми відбуватиметься у межах кошторисних видатків по головних розпорядниках коштів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством, відповідно до заходів, які плануються на основі пропозицій на кожен конкретний рік та розвитку інституційних основ місцевого самоврядування.

III. Визначення проблем, на які спрямована Програма

В Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську хартію місцевого самоврядування, прийнято ряд базових нормативно-правових актів, які створюють правові та фінансові основи діяльності органів місцевого самоврядування.

Проте практичний досвід діяльності органів місцевого самоврядування виявив актуальні проблеми, а саме:

- потреба у якісному кадровому забезпеченні органів місцевого самоврядування, підвищенні професіоналізму посадових осіб та депутатів місцевих рад, стимулюванні поширення кращих практик належного урядування;
- слабка мотивація членів громад до солідарних дій, спрямованих на захист своїх прав та інтересів у співпраці з органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади задля досягнення спільних цілей розвитку громад;
- необхідність реформування системи надання адміністративних, інформаційно-консультативних і соціальних послуг, приведення їх у відповідність до європейських стандартів;
- необхідність модернізації і зміцнення матеріально-технічної бази місцевого самоврядування, вдосконалення системи ефективного управління об'єктами спільної комунальної власності територіальних громад області;
- необхідність запровадження та розвитку інформаційних технологій та інструментів електронного урядування в органах місцевого самоврядування в умовах адаптації системи державного управління до потреб інформаційного суспільства.

Зазначені проблеми зумовлюють необхідність упровадження комплексу заходів щодо розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки.

IV. Мета Програми

Дана Програма розроблена з метою:

- забезпечення підвищення фахового рівня посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад, створення належних умов для їх професійного розвитку;
- сприяння активності жителів територіальних громад Полтавської області у розв'язанні актуальних проблем розвитку територій;
- поширення позитивного досвіду щодо вирішення проблемних питань розвитку органів місцевого самоврядування Полтавської області та удосконалення форм їх співпраці;
- підтримки творчої інтелігенції, студентської та учнівської молоді, відзначення професійних досягнень мешканців області;

- підвищення ефективності використання та збереження майна спільної власності територіальних громад області;
- створення належної матеріально-технічної бази для роботи органів місцевого самоврядування та здійснення діяльності депутатами місцевих рад Полтавської області;
- запровадження та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інструментів електронного урядування, розвиток системи електронного документообігу в органах місцевого самоврядування Полтавської області;
- забезпечення належних технічних умов для проведення пленарних засідань сесій обласної ради, засідань президії та постійних комісій Полтавської обласної ради.

V. Шляхи і засоби розв'язання проблем

Сучасний етап реформування місцевого самоврядування в Україні характеризується пошуком нових шляхів реалізації реформи, пов'язаної з децентралізацією влади, яка, в свою чергу, обумовлює необхідність перерозподілу повноважень і ресурсів від центральної влади до місцевої. Це вимагає від органів місцевого самоврядування здійснення функцій у нових умовах діяльності.

Проблеми, які виникають під час виконання цих завдань планується розв'язати шляхом:

- впровадження інноваційних методів підготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад;
- максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя;
- удосконалення форм співпраці органів місцевого самоврядування області, сприяння діяльності асоціаціям та об'єднанням органів місцевого самоврядування;
- забезпечення доступності та належної якості адміністративних, інформаційно-консультаційних та соціальних послуг, створення для цього необхідної ресурсної бази;
- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних та делегованих повноважень.

Програма передбачає реалізацію відповідних заходів за умови стабільного фінансування та матеріального забезпечення.

VI. Завдання та заходи Програми

Задля досягнення мети Програми планується виконати ряд завдань та заходів, спрямованих на:

- розвиток кадрового потенціалу та підвищення кваліфікації посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад;
- підвищення активності жителів територіальних громад Полтавської області;
- проведення обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області;
- створення Фонду розвитку території Полтавської області;
- організацію громадських та соціальних заходів;
- підтримку творчої інтелігенції, учнівської та студентської молоді, відзначення професійних досягнень мешканців області;
- забезпечення майнових засад місцевого самоврядування, підвищення ефективності використання та збереження майна спільної власності територіальних громад області;
- утримання в належному санітарно-технічному стані, забезпечення охороною, протипожежною безпекою, антитерористичними заходами адміністративних будівель за адресами: вул. Соборності, 45, вул. Зигіна, 1, вул. Європейська, 49 у м. Полтава;
- забезпечення виконання Комунальним автотранспортним підприємством обласної ради делегованих повноважень обласною радою обласній державній адміністрації та її структурним підрозділам, надання послуг підприємствам, установам та організаціям органів державної влади та місцевого самоврядування, виконання заходів регіонального значення, забезпечення раціонального використання та збереження основних засобів, надання технічної допомоги і послуг для потреб антитерористичної операції.

VII. Фінансове забезпечення Програми

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел відповідно до чинного законодавства України в рамках запланованих заходів.

VIII. Очікувані результати

Реалізація заходів Програми дозволить:

- підвищити рівень фахової підготовки посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад;
- створити систему науково-методичної допомоги органам місцевого самоврядування в підготовці проектів та програм розвитку територій;
- поліпшити науково-методичне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування з виконання власних та делегованих повноважень;

- удосконалити форми співпраці органів місцевого самоврядування області, сприяти діяльності асоціацій та об'єднань органів місцевого самоврядування щодо вивчення проблем розвитку територій та визначення шляхів їх вирішення;
- поширити позитивний досвід та створити умови для запровадження інноваційних ідей у практику діяльності органів місцевого самоврядування;
- підвищити рівень інформованості громадян про діяльність органів місцевого самоврядування, роботу депутатів місцевих рад;
- презентувати інвестиційний та економічний потенціал регіону, забезпечити просування на міжнародному державному та міжрегіональному рівнях позитивного іміджу Полтавської області;
- створити прозору систему для прийняття управлінських рішень органами місцевого самоврядування, підвищити довіру населення до органів місцевого самоврядування;
- забезпечити належне інформування посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів;
- підтримати малозахищені верстви населення;
- підтримати представників творчої інтелігенції, студентської та учнівської молоді, відзначити професійні досягнення мешканців області;
- пропагувати здоровий спосіб життя, заохочувати депутатів до активного заняття спортом;
- забезпечити всебічне висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування;
- забезпечити належні умови роботи для депутатів, працівників органів виконавчої влади та виконавчого апарату обласної ради;
- підвищити ефективність використання майна спільної власності територіальних громад області;
- утримувати в належному санітарно-технічному стані та забезпечити охороною, протипожежною безпекою та антитерористичними заходами адміністративні будівлі за адресами: вул. Соборності, 45, вул. Зигіна, 1, вул. Європейська, 49 у м. Полтава;
- забезпечити здійснення заходів по виконанню Комунальним автотранспортним підприємством обласної ради делегованих повноважень обласною радою обласній державній адміністрації та її структурним підрозділам, наданню послуг підприємствам, установам та організаціям органів державної влади та місцевого самоврядування, раціональному використанню та збереженню основних засобів, наданню технічної допомоги і послуг для потреб Збройних Сил України та Національної гвардії України в зоні проведення антитерористичної операції;
- здійснити автоматизацію системи контролю і організації діловодства в органах місцевого самоврядування та виконавчої влади області.

ІХ. Організація виконання і контроль за виконанням Програми

Координація виконання заходів, передбачених Програмою покладається на Полтавську обласну раду.

Співвиробники та виконавці Програми аналізують хід реалізації Програми та надають виконавчому апарату Полтавської обласної ради пропозиції щодо заходів з її виконання по мірі необхідності, а в кінці кожного року до 20 грудня готують звіт про виконання Програми і подають його на розгляд обласної ради.

Контроль за виконанням заходів Програми здійснює постійна комісія обласної ради з питань бюджету та управління майном.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення другого пленарного засідання вісімнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 22 грудня 2017 №598

**ПОРЯДОК
використання коштів Фонду розвитку територій області**

1. Цей Порядок визначає механізм використання коштів Фонду розвитку територій області (далі – Фонд).

Порядок розроблений на виконання Програми розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки.

2. Фонд створюється за рахунок коштів бюджету розвитку обласного бюджету з метою забезпечення розвитку територій області та використовується на:

- будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів інфраструктури комунальної власності області;
- придбання обладнання і предметів довгострокового користування (капітальні видатки) для бюджетних установ комунальної власності;
- інші заходи розвитку.

3. Райдержадміністрації, виконавчі комітети органів місцевого самоврядування (міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад), головні розпорядники коштів обласного бюджету подають Департаменту фінансів облдержадміністрації пропозиції щодо переліку об'єктів та заходів, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів Фонду, погоджені з депутатами обласної ради, згідно додатку.

4. Для прийняття рішень щодо визначення переліку об'єктів та заходів, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів Фонду розвитку територій області, за розпорядженням голови обласної державної адміністрації утворюється відповідна робоча група, яку очолює заступник голови облдержадміністрації, затверджується її склад. Робоча група утворюється на період дії відповідного положення.

5. До складу робочої групи входять представники структурних підрозділів облдержадміністрації, профільних комісій обласної ради.

6. Департамент фінансів облдержадміністрації на підставі рішення робочої групи узагальнює пропозиції щодо переліку об'єктів та заходів, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів Фонду розвитку територій області та подає на розгляд робочої групи.

7. Робоча група здійснює розгляд відповідних пропозицій з метою відповідності поданих заявок напрямкам використання Фонду.

8. За рішенням робочої групи Департамент фінансів облдержадміністрації готує проект розпорядження голови облдержадміністрації про затвердження переліків об'єктів та заходів, що реалізуються за рахунок коштів Фонду.

9. Перелік об'єктів та заходів, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів Фонду розвитку територій області, затверджується розпорядженням голови обласної державної адміністрації.
10. Зміни до переліку об'єктів та заходів, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів Фонду розвитку територій області проводяться у аналогічному порядку їх затвердження.
11. Головні розпорядники коштів визначаються рішеннями сесій обласної та місцевих рад.
12. Перерахування коштів здійснюється в установленому порядку.
13. Райдержадміністрації, виконавчі комітети органів місцевого самоврядування (міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад), головні розпорядники коштів обласного бюджету подають щокварталу до 10 числа Департаменту фінансів облдержадміністрації інформацію про використання коштів у розрізі об'єктів і заходів.

3. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРСУ

Для проведення конкурсу розпорядженням голови обласної ради створюється рада конкурсу, яка виконує функції конкурсної комісії. Рада конкурсу є органом, який здійснює загальне керівництво організацією та проведенням конкурсу.

До ради конкурсу входять депутати обласної ради (не менше половини складу), представники органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій (за згодою). Персональний склад ради конкурсу затверджується головою обласної ради. Рада конкурсу:

- затверджує порядок проведення конкурсу;
- контролює дотримання даного Положення та виконання порядку проведення конкурсу;
- визначає та рекомендує для наступного затвердження на сесії обласної ради обсяги фінансування з обласного бюджету проєктів-переможців конкурсу;
- проводить конкурс;
- визначає переможців конкурсу.

Рішення ради конкурсу приймається більшістю голосів членів ради конкурсу та оформляється протоколом. Координація роботи та організаційно-технічні заходи щодо підготовки та проведення конкурсу покладаються на виконавчий апарат обласної ради. Для експертної оцінки проєктів створюється експертна група, яка визначає проєкти, що допускаються на розгляд ради конкурсу.

У ході проведення конкурсу проєктів рада конкурсу враховує наступні питання: соціальна значимість проєкту; наявність чіткого плану і механізмів розв'язання існуючих проблем та досвід органів місцевого самоврядування щодо їхнього розв'язання; наявність якісних та кількісних критеріїв оцінки успішності реалізації відповідного проєкту, фінансово-економічних показників, які повинні бути досягнуті шляхом реалізації проєкту; обґрунтованість вартості реалізації відповідного проєкту.

Підставою для проведення конкурсу є розпорядження голови обласної ради. Офіційне повідомлення про оголошення конкурсу публікується на веб-сайті Полтавської обласної ради. Кінцевим строком подання в обласну раду проєктів для участі у конкурсі є 1 вересня поточного року. Протягом 45 календарних днів експертна група готує висновки для ради конкурсу. Презентація проєктів на засіданні ради конкурсу відбувається публічно за участю розробників проєктів та представників засобів масової інформації. Рішення ради конкурсу є підставою для оголошення результатів конкурсу. Інформація про результати конкурсу оприлюднюється на веб-сайті обласної ради.

Основні напрями, за якими розробляються проекти, визначаються радою конкурсу та вказуються під час офіційного оголошення конкурсу у розпорядженні голови обласної ради. У 2018 році визначено наступні напрями реалізації конкурсу:

- впровадження нових інформаційних технологій та інших сучасних технологій муніципального менеджменту;
- покращення управління твердими побутовими відходами та охорона навколишнього природного середовища;
- розвиток місцевої пожежної охорони, центрів безпеки громади;
- покращення системи надання адміністративних та муніципальних послуг, розвиток центрів надання адміністративних послуг;
- впровадження інноваційних енергоефективних технологій на об'єктах соціальної інфраструктури (технологій використання відновлювальних джерел енергії та енергоефективного обладнання);
- розвиток туристичної сфери.

Одночасно визначено наступні категорії проектів співробітництва територіальних громад:

- **Перша категорія** – проекти сільських рад;
- **Друга категорія** – проекти селищних рад та міських рад міст районного значення;
- **Третя категорія** – проекти районних рад, міських рад міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад;
- **Четверта категорія** – спільні проекти територіальних громад сіл, селищ, міст, районних рад та об'єднаних територіальних громад.

Від кожного учасника конкурсу приймається лише одна проектна заявка.

Обсяги співфінансування проектів-переможців конкурсу з обласного бюджету по категоріям учасників на кожен конкурсний рік визначає рада конкурсу. Відповідна інформація вказується у розпорядженні голови обласної ради про оголошення конкурсу. Видатки обласного бюджету складають 50% від вартості проекту. У 2018 р.:

- для першої категорії – не більше 200 тис. грн.;
- для другої категорії – не більше 300 тис. грн.;
- для третьої категорії – не більше 600 тис. грн.;
- для четвертої категорії – не більше 800 тис. грн.

Обов'язковою умовою є співфінансування проектів з відповідних бюджетів (сільських, селищних, міських рад міст районного та обласного значення, районних рад, об'єднаних територіальних громад) та участь у числі партнерів реалізації проекту громадської організації, зареєстрованої в установленому законом порядку.

Участь партнерських організацій у співфінансуванні проекту повинна складати 5% (або більше) від вартості проекту.

Кошти обласного бюджету виділяються одночасно, або після виділення коштів місцевих бюджетів та партнерських організацій. Відповідні обсяги співфінансування з обласного та місцевих бюджетів передбачаються на наступний рік після конкурсного.

Основні напрями, за якими розробляються проекти, визначаються радою конкурсу та вказуються під час офіційного оголошення конкурсу у розпорядженні голови обласної ради, яке розміщується на офіційному сайті Полтавської обласної ради (<http://oblrada.pl.ua/>).

Зміст проекту повинен відповідати визначеним напрямам конкурсу; містити організаційно-технічні заходи, виконання яких впливає на поліпшення життєдіяльності певної територіальної громади; передбачати безпосередню участь жителів у реалізації проекту.

4. ІНСТРУКЦІЯ З ПІДГОТОВКИ ПРОЕКТІВ НА КОНКУРС

Нумерація проектної пропозиції (паketу документів, що подається на конкурс) повинна бути наскрізною. Вона має включати наступні документи:

1. Заява;
2. Зміст проекту;
3. Проект (зокрема, анотацію проекту; докладний опис проекту; опис та соціально-економічний аналіз проблеми, на розв'язання якої спрямовано проект; мету та завдання проекту; технологію досягнення цілей; план-графік реалізації заходів проекту; очікувані результати та сталість проекту тощо);
4. Бюджет проекту;
5. Проект має також містити наступні **додатки**:

Додаток 1.

Форма 1. Загальний бюджет проекту

Форма 2. Розклад бюджету за статтями видатків

Додаток 2.

Очікувані джерела фінансування.

Додаток 3.

Інформація про учасника конкурсу *(для IV категорії учасників інформація надається по кожному учаснику спільного проекту)*

Додаток 4. Інформація про партнерські організації.

Додаток 5.

Протокол про наміри спільної реалізації проекту.

Додаток 6.

Рішення сесії ради-учасника конкурсу про співфінансування проекту.

(для IV категорії учасників надається рішення сесії ради від кожного учасника спільного проекту)

Додаток 7.

Протокол громадських слухань з даної проблеми *(для IV категорії учасників надається протокол громадських слухань від кожного учасника спільного проекту)*

Додаток 8.

Документи, що додатково обґрунтовують видатки проекту.

ФОРМА ЗАЯВИ ДЛЯ I-III КАТЕГОРІЇ УЧАСНИКІВ КОНКУРСУ

Раді обласного конкурсу
проектів розвитку
територіальних громад
Полтавської області

ЗАЯВА

Просимо прийняти проект _____

_____ (назва проекту)

до участі у обласному конкурсі проектів розвитку територіальних громад Полтавської області.

Додатки:

1. Проект обсягом ____ стор.
2. Електронний варіант проекту.

Керівник органу місцевого самоврядування, що подає проект

в особі _____

Адреса: _____

_____

Контактний тел./факс: _____

E-mail: _____

_____

(підпис)

“ _____ ”

(число, місяць, рік)

Керівник проекту

в особі _____

Адреса: _____

_____

Контактний тел./факс: _____

E-mail: _____

_____

(підпис)

“ _____ ”

(число, місяць, рік)

М.П.

ФОРМА ЗАЯВИ ДЛЯ ІV КАТЕГОРІЇ УЧАСНИКІВ КОНКУРСУ

ЗАЯВА

Назва спільного проекту	
Загальний бюджет спільного проекту (грн.)	
Розподіл внесків учасників спільного проекту (грн.), а саме від <i>(Примітка. Зазначити від кого саме):</i>	
Адреса відповідального ОМС, що подає проект	
Телефон, факс, E-mail	
Прізвище, ім'я, по батькові керівника відповідального ОМС, що подає проект	
Прізвище, ім'я, по батькові керівника проекту	
Місце роботи, посада, звання керівника проекту	
Адреса для листування з керівником проекту	
Контактні телефони керівника проекту, факс, e-mail	

Дата

Підпис керівника відповідального ОМС, що подає спільний проект

_____

(ПІБ, печатка)

Підпис керівника спільного проекту

_____

(ПІБ)

Підписи учасників спільного проекту:

_____

(ПІБ, печатка)

_____

(ПІБ, печатка)

ЗМІСТ ПРОЕКТУ*(з зазначенням номерів сторінок усіх складових проекту)*

1.	ЗАЯВА	
2.	ЗМІСТ ПРОЕКТУ	ст.
3.	ПРОЕКТ	ст.
3.1.	Анотація проекту	ст.
3.2.	Докладний опис проекту	ст.
3.2.1.	Опис та соціально-економічний аналіз проблеми, на розв'язання якої спрямовано проект	ст.
3.2.2.	Мета та завдання проекту	ст.
3.2.3.	Технологія досягнення цілей	ст.
3.2.4.	План-графік реалізації заходів проекту	ст.
3.2.5.	Очікувані результати та сталість проекту	ст.
4.	БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ	ст.
5.	ДОДАТКИ	ст.
5.1.	Додаток 1. Форма 1. Загальний бюджет проекту Форма 2. Розклад бюджету за статтями видатків	ст.
5.2.	Додаток 2. Очікувані джерела фінансування	ст.
5.3.	Додаток 3. Інформація про учасника(ів) конкурсу	ст.
5.4.	Додаток 4. Інформація про партнерські організації	ст.
5.5.	Додаток 5. Протокол про наміри спільної реалізації проекту	ст.
5.6.	Додаток 6. Рішення сесії ради-учасника конкурсу про співфінансування проекту	ст.
5.7.	Додаток 7. Протокол громадських слухань з даної проблеми	ст.
5.8.	Додаток 8. Документи, що додатково обґрунтовують видатки проекту	ст.

3. ПРОЕКТ

3.1. Анотація проекту (не більше 2 стор., на окремих аркушах).

В анотації слід чітко і стисло розкрити зміст проекту за такою схемою:

- назва проекту;
- актуальність проекту; основні проблеми, які вирішує проект; інноваційна, соціально-економічна спрямованість;
- перелік заходів проекту;
- очікувані результати проекту;
- цільові групи проекту;
- обсяг коштів, необхідних для реалізації проекту та джерела його фінансування;
- організації-партнери, співвиконавці проекту.

Примітка. Анотація не вважається окремою частиною проекту, а є стислим викладенням проекту у цілому.

При написанні анотації бажано у найбільш лаконічний спосіб викласти суть проекту й головний зміст за запропонованою вище схемою.

Рекомендується складати анотацію **після завершення написання проекту та заповнення відповідних додатків.**

3.2. Докладний опис проекту

3.2.1. Опис та соціально-економічний аналіз проблеми, на розв'язання якої спрямовано проект (не більше 2 стор.).

Пропонується надати інформацію за наступними складовими:

- стисла інформація про територіальні громади, які приймають участь у конкурсі (в тому числі кількість населення);
- детальне визначення проблематики, на основі якої виникла ідея щодо складення цього проекту;
- соціальний та економічний аспекти вирішення проблеми;
- визначення цільових груп проекту (категорій працівників, верств населення, на які спрямовані результати проекту).

3.2.2. Мета та завдання проекту (не більше 1 стор.).

Мета проекту потребує чіткого формулювання. Завдання мають визначити логіку розв'язання проблеми проекту. Доцільно надати обґрунтування того, чому саме запропонований спосіб дозволяє вирішити проблему, яка стала підставою для здійснення проекту.

3.2.3. Технологія досягнення цілей (виконання завдань проекту) (не більше 4 стор.)

Пропонується надати наступну інформацію:

- методи реалізації проекту: за допомогою яких фінансових, економічних, майнових, правових, управлінських або інших механізмів він реалізовуватиметься;
- деталізований опис заходів проекту;
- у який спосіб буде забезпечено місцеве правове супроводження, або регулювання заходів за проектом;
- які процедури внутрішнього моніторингу та координації заходів за проектом передбачено протягом його реалізації; наявні можливості та запропонований порядок адміністративного врегулювання у випадку виникнення під час реалізації проекту непередбачених чи негативних результатів, або побічних наслідків; чи планується застосування механізмів громадської оцінки ефективності досягнутих результатів;
- розподіл функцій учасників конкурсу та організацій-партнерів у реалізації проекту, обґрунтування ролі кожного учасника;

3.2.4. План-графік реалізації заходів проекту (не більше 2 стор.).

Реалізацію заходів за проектом необхідно передбачати протягом наступного року після конкурсного. План-графік за проектом складається відповідно до попереднього уявлення розробника щодо послідовності й термінів його реалізації із зазначенням відповідних календарних (1-12) місяців виконання заходів. Отже, у плані-графіку проекту необхідно зазначати “місяць 1”, “місяць 2”, “місяці 2-4” замість “січень”, “лютий” та “лютий-квітень”. До плану-графіка реалізації заходів вноситься інформація щодо етапності (із зазначенням ключових етапів проекту, наприклад: “Етап III. Здійснення модернізації виробничих потужностей тепловодопостачання”), суми фінансування (помісячної та поетапної), а також цільового призначення фінансування без його деталізованого розпису (деталізований розпис буде здійснюватися у відповідних формах бюджету проекту). Зазначення об’єктів фінансування відбувається у графі “Захід”. Наприклад: “Місяць 1. (Придбання 4-ох одиниць спецтехніки. Оплата послуг з проведення тренінгів персоналу комунального підприємства)”.

План заходів має бути представлений у наступній стандартизованій формі:

Тривалість заходу (по етапах)	Захід	Джерела фінансування тис. грн.		
		Обласний бюджет	Бюджет учасника (ів) конкурсу	Організацій- партнери
I етап				
Місяць 1				
Місяць 2				
Місяць 3				

Тривалість заходу (по етапах)	Захід	Джерела фінансування тис. грн.		
		Обласний бюджет	Бюджет учасника (ів) конкурсу	Організацій- партнери
II етап				
Місяць 4				
Місяць 5				
Місяць 6				
III етап				
Місяць 7				
Місяць 8				
Місяць 9				
IV етап				
Місяць 10				
Місяць 11				
Місяць 12				

3.2.5. Очікувані результати та сталість проекту (не більше 4-х стор.).

До цього розділу включити таку інформацію:

- короткотривалі результати реалізації проекту;
- перспективні наслідки реалізації проекту;
- можливість поширення проекту.

Описати, як у подальшому будуть використовуватись результати проекту із описом механізмів сталості (підтримки життєдіяльності) об'єктів проекту.

Сталість результатів проекту за такою схемою:

- а) фінансова сталість (з яких джерел фінансуватиметься подальша діяльність після завершення проекту);
- б) інституційна сталість (чи функціонуватимуть структури, що дозволять продовжувати діяльність після завершення проекту);
- в) соціальна сталість (чи приведе він до поліпшення ситуації у селі, селищі, місті, районі).

4. БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ

Інструкція щодо складення бюджету проекту

Бюджет проекту складається за формами №1 та №2 **обов'язково**.

За **формою №1** детально розписуються усі заходи, передбачені розробником проекту. При цьому зазначена форма повинна виглядати таким чином, що здійснюється не лише розпис певного заходу, передбаченого проектом, а й усіх елементів, з яких цей захід складається. Розробник має пам'ятати, що до складу окремого (комплексного) заходу можуть входити будь-які елементи, незалежно від різновидів видатків за цільовим змістом або економічною класифікацією.

За **формою №2** відбувається групування видатків за усіма без винятку заходами відповідно до засад економічної класифікації – у видатки споживання та розвитку.

Зазначена вимога щодо складення й ретельного опрацювання бюджету за наведеними формами **підлягає суворому дотриманню**.

УВАГА!

З метою уникнення ускладнень з реєстрацією та фінансуванням проекту (у разі перемоги у конкурсі), учасникам необхідно отримати висновки від місцевого фінансового органу (відповідно до категорій учасників) щодо відповідності проекту вимогам чинного бюджетного законодавства.

Складення бюджету за запропонованими формами надасть змогу членам експертної групи та ради конкурсу з'ясувати зміст вашого проекту, переконатися у ефективності запланованого використання коштів.

Неповне розкриття інформації щодо використання коштів за заходами проекту знижує ймовірність перемоги проекту у конкурсі.

Для IV категорії учасників необхідно здійснити додатковий розпис графі „Учасник конкурсу“ в обох формах бюджету. Тобто, у випадку наявності декількох учасників конкурсу, які співфінансують проект, **обов'язково наводити** у формах бюджету окремі графі для кожної з неї, аби члени експертної групи та ради конкурсу мали можливість оцінити обсяги, а також механізми фінансової участі кожного учасника конкурсу у реалізації проекту.

ФОРМА 1 ЗАГАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ

Найменування заходів, що здійснюються за проектом; перелік та найменування видатків	Загальна вартість (тис. грн.)	Джерела фінансування			
		Обласний бюджет	Учасник(и) Конкурсу		Організацій-партнери
			назва ОМС	назва ОМС	
1. Реконструкція лікарні					
1.1. Розробка технічної та проектної документації					
1.2. Будівельні роботи					
1.3. Придбання та монтаж медичного обладнання, у тому числі:					
флюорограф, 3 шт.					
експрес-лабораторія, 1 компл.					
монтаж обладнання					
2. Навчання медичного персоналу					
2.1. Розробка навчальних програм та методик навчання					
2.2. Залучення та підготовка викладацького складу					
2.3. Оренда навчальних приміщень та орг-техніки, у тому числі:					
оренда методичних класів, 100 кв. м x 15 грн. x 3 міс.					
оренда ноутбуку, проектору та екрану					
2.4. Здійснення навчального процесу:					
оплата викладацького складу, 5 осіб x 150 год. x 15 грн.					
оплата адміністративного складу, адміністратори, 2 особи x 4 міс. x 1800 грн.					
інструктори, 3 особи x 3 міс. x 1300 грн.					

Найменування заходів, що здійснюються за проектом; перелік та найменування видатків	Загальна вартість (тис. грн.)	Джерела фінансування			
		Обласний бюджет	Учасник(и) Конкурсу		Організацій-партнери
			назва ОМС	назва ОМС	
2.5. Створення навчальних відеороликів:					
послуги креативної частини (написання сценарію, текстів тощо)					
послуги із відеозапису, озвучення та монтажу					
3. Інформаційне супроводження процесів оновлення медичних закладів та переходу на нові засади у медичному обслуговуванні					
3.1. Статті у засобах масової інформації:					
підготовка серії статей спеціалізованого спрямування					
розміщення статей у друкованих засобах масової інформації					
3.2. Створення телефільму:					
послуги з розробки сценарію					
зйомки та монтаж матеріалів телефільму					
забезпечення трансляції на місцевому телебаченні					
3.3. Рекламна кампанія:					
креативна частина (створення рекламного продукту);					
демонстрація рекламної продукції (телебачення, газети, борди, інші види зовнішньої реклами)					
РАЗОМ:					

ФОРМА 2

РОЗКЛАД БЮДЖЕТУ ЗА СТАТТЯМИ ВИДАТКІВ

Статті видатків	Загальна сума (тис. грн.)	Джерела фінансування			
		Обласний бюджет	Учасник(и) Конкурсу		Організацій-партнери
			назва ОМС	назва ОМС	
1. Видатки споживання:					
1.1 Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку					
<i>1.1.1. Оплата послуг сторонніх організацій з організації і проведення за угодami з радою окремих заходів:</i>					
консалтингові (розробка положень, методик, інших нормативно-правових актів, проектно-кошторисної документації) (2240)					
організація і проведення комунікативних заходів (семінарів, конференцій, круглих столів, конкурсів тощо) (2240)					
проведення обстежень, опитувань, аудиту, інше (2240)					
підготовка і перепідготовка кадрів (тренінги, навчально-методичні семінари тощо) (2240)					
поточний ремонт будівель, інвентарю та обладнання (2240)					
придбання м'якого інвентарю та обмундирування (2210)					
створення і функціонування робочих груп з реалізації проекту (2240)					
<i>1.1.2. Оплата послуг з організації та проведення заходів безпосередньо радами-переможцями:</i>					
створення нових комунальних установ (центрів, клубів, підприємств, кооперативів інше) (згідно кошторисів)					
самостійне проведення заходів перелічених в п. 1.1.1.					

Статті видатків	Загальна сума (тис. грн.)	Джерела фінансування			
		Обласний бюджет	Учасник(и) Конкурсу		Організацій-партнери
			назва ОМС	назва ОМС	
1.1.3. Оплата послуг з встановлення (інсталяції) програмного забезпечення:					
створення і впровадження інформаційних систем та комплексів, локальних мереж, їх супроводження та обслуговування (2240)					
створення і впровадження WEB-сторінок/ сайтів/порталів (2240)					
створення і впровадження програмного забезпечення систем дистанційного навчання, інтерактивного опитування, інше (2240)					
1.1.4. Оплата послуг з інформаційного забезпечення заходів проекту (ЗМІ, телебачення, друкування, реклама) (2240)					
1.2. Оплата послуг з організаційного забезпечення проекту:					
офісні витрати та обладнання (2210)					
оплата транспортних послуг (2240)					
орендна плата (2240)					
оплата послуг зв'язку (2240)					
видатки на відрядження (2250)					
1.3. Оплата послуг сторонніх організацій за надані науково-дослідні послуги:					
розробка концепцій, стратегій розвитку, в т. ч. окремих галузей місцевого господарства (2281)					
розробка генеральних планів, проєктів забудови міст, сіл, селищ тощо (2281)					
прикладні розробки та експериментальне проєктування, тощо (НОУ-ХАУ) (2281)					

Статті видатків	Загальна сума (тис. грн.)	Джерела фінансування			
		Обласний бюджет	Учасник(и) Конкурсу		Організацій-партнери
			назва ОМС	назва ОМС	
витрати на геологорозвідувальні та топографо-геодезичні роботи (2281)					
розробка дослідних (експериментальних) зразків обладнання (2281)					
розробка дослідних зразків програмного забезпечення, за результатами НТР					
2. Видатки розвитку:					
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування (3110)					
Капітальне будівництво (3120)					
Будівництво (придбання) житла (3121)					
Інше будівництво (придбання) (3122)					
Капітальний ремонт (3130)					
Капітальний ремонт житлового фонду (3131)					
Капітальний ремонт інших об'єктів (3132)					
Реконструкція та реставрація (3140)					
Реконструкція житлового фонду (3141)					
Реконструкція інших об'єктів (3142)					
Реставрація пам'яток культури, історії та архітектури (3143)					
Придбання землі і нематеріальних активів (3160)					
РАЗОМ:					

Додаток 2

ОЧІКУВАНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Джерела фінансування	Сума (грн.)	Частка в % від всієї суми
Фінансування з обласного бюджету		
Фінансування з боку учасника(ів) конкурсу		
Фінансування з боку організацій-партнерів		
СУКУПНЕ ФІНАНСУВАННЯ		

ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКА КОНКУРСУ

Повна назва учасника конкурсу	
Місце розташування	
Юридичний статус	
Офіційна адреса	
Контактна особа	
Телефон	
Факс	
Адреса електронної пошти	
Кількість штатних співробітників (постійних та тимчасових)	
Завдання, які покладаються на учасника конкурсу в реалізації проекту	
Кількість жителів громади, всього (осіб):	
з них: дітей (особи до 18 років)	
пенсіонерів та з осіб з числа незахищених слоїв населення (осіб)	
Кількість домогосподарств на території громади	
Кількість бенефіціарів громади, що отримують користь від реалізації проекту, (осіб)	
Досвід співпраці з міжнародними донорами	

Підпис керівника учасника конкурсу:

_____
(ПІБ печатка)

Примітка. Для IV категорії учасників інформація надається по кожному учаснику спільного проекту.

Додаток 4

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПАРТНЕРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Ця форма має бути заповнена для кожної з організацій-партнерів. Ви можете збільшити цю таблицю для включення до неї більшого числа партнерів.

	Партнер 1	Партнер 2	Партнер 3 (громадська організація)
Повна офіційна назва організації-партнера			
Місце розташування			
Юридичний статус			
Офіційна адреса			
Контактна особа			
Телефон			
Факс			
Адреса електронної пошти			
Кількість штатних співробітників (постійних та тимчасових)			
Роль та залученість до підготовки цього проекту			
Завдання, які покладаються на організацію-партнера в реалізації проекту			

Керівник проекту _____

**Керівник організації-партнера
(у тому числі громадських
організацій)** _____

Печатка організації-партнера _____

ІНСТРУКЦІЯ щодо складання Протоколу про наміри спільної реалізації проекту

Документацією конкурсного відбору передбачається наявність у додатках до проекту протоколу про наміри спільної реалізації проекту. Наявність відповідного документа є необхідною, аби члени ради конкурсу мали змогу додатково оцінити зміст, актуальність та реальну спроможність реалізації проекту. До укладення цього документа можуть залучатися усі сторони, які на добровільній основі виявили бажання щодо підтримки ідеї та механізмів проекту, а також щодо участі у будь-який спосіб у реалізації його заходів.

У протоколі декларуються наміри та заплановані форми співучасті у реалізації проекту, які у разі перемоги проекту на конкурсі автоматично переходять у відповідні зобов'язання учасників та партнерів за протоколом.

У протоколі повинні чітко фіксуватися конкретні зобов'язання кожного з учасників конкурсу та партнерів. Зокрема, якщо за текстом проекту здійснення якогось заходу передбачатиме залучення (у будь-якій формі) ресурсів партнерів, воно повинно підтверджуватися відповідними зобов'язаннями за протоколом. Усі наміри щодо взяття на себе відповідних зобов'язань за проектом підписуються та скріплюються печатками усіх партнерів.

Таким чином, **протокол про наміри не може розглядатися розробником як виключна формальність, оскільки за його змістом формуються відповідні експертні висновки, а за своєю суттю він вважається достатньо вагомою складовою проектною документації у цілому.**

Додаток 5

ПРОТОКОЛ ПРО НАМИРИ СПІЛЬНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ

Від _____ (число, місяць, рік)

_____
(назва органу місцевого самоврядування-учасника конкурсу)

що надалі називається "Учасник конкурсу" в особі _____
– з одного боку (для **IV категорії учасників** інформація надається по кожному учаснику спільного проекту) та _____

(назва організації-партнера 1,2)

в особі _____, який діє на підставі _____,
(вказати документ, на підставі якого здійснюється діяльність цієї організації)

– з іншого боку, дійшли до згоди і вирішили:

1. Об'єднати свої організаційні та фінансові можливості для підготовки та реалізації проекту _____
(назва проекту)

2. Розподілити обов'язки таким чином:

2.1. Учасник конкурсу бере на себе такі зобов'язання:

_____
(вказати функції та завдання, які виконуватиме учасник конкурсу при підготовці та реалізації проекту)
(для **IV категорії учасників** інформація надається по кожному учаснику спільного проекту)

2.2. _____ бере на себе такі зобов'язання:
(назва організації-партнера 1)

_____
(вказати функції та завдання, які виконуватиме ця організація при підготовці та реалізації проекту)

2.3. _____ бере на себе такі зобов'язання:
(назва організації-партнера 2)

_____
(вказати функції та завдання, які виконуватиме ця організація при підготовці та реалізації проекту)

3. Подальшу діяльність здійснювати на основі додаткового договору, що є складовою частиною дійсного протоколу.

Керівник організації-учасника конкурсу _____
(Підпис та печатка)

Керівник організації-партнера _____
(у тому числі громадських організацій) _____
(Підпис та печатка)

(по **IV категорії учасників** протокол підписує кожний учасник спільного проекту)

_____

(реквізити відповідної ради)

РІШЕННЯ

_____

(номер і дата сесії)

Про проект _____

(назва проекту)

Заслухавши інформацію _____

(П.І.Б. голови відповідної ради)

про проект на обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області на тему _____,

(назва проекту)

_____ рада вирішила:

1. Інформацію голови _____ взяти до відома.

(П.І.Б. голови відповідної ради)

2. Схвалити проект _____

(назва проекту)

та в разі здобуття перемоги в обласному конкурсі проектів розвитку територіальних громад Полтавської області передбачити у _____ бюджеті на

(місцевий бюджет)

_____ рік кошти у сумі _____ для співфінансування даного проекту.

(наступний рік
після конкурсного)

Голова _____ ради _____

(Підпис та печатка)

(для IV категорії учасників надається рішення сесії ради від кожного учасника спільного проекту)

Додаток 7

ПРОТОКОЛ ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ_____
(назва населеного пункту, району)

ВІД _____ (число, місяць, рік)

Присутні _____
(вказати загальну кількість присутніх громадян, назвати представників органів місцевого самоврядування та виконавчої влади)Голова громадських слухань _____
(прізвище, ініціали)Секретар громадських слухань _____
(прізвище, ініціали)**Порядок денний**Про вирішення проблеми _____
(назвати проблему, на вирішення якої спрямовано проект)Слухали по питанню порядку денного _____
(назвати доповідача, стисло викласти зміст виступу)Виступили _____
(назвати виступаючих та навести основні тези їхніх виступів)Ухвалили _____
(рекомендація громадських слухань)Підписи голови та секретаря _____
громадських слухань*(для IV категорії учасників надається протокол громадських слухань від кожного учасника спільного проекту)*

ДОКУМЕНТИ, ЩО ДОДАТКОВО ОБҐРУНТОВУЮТЬ ВИДАТКИ ПРОЕКТУ

Документами, що додатково обґрунтовують видатки проекту повинні бути:

1. локальний кошторис;
2. альтернативні комерційні цінові пропозиції щодо придбання товарів, матеріалів, обладнання, робіт та послуг для потреб проекту.

Локальний кошторис

Локальні кошториси складаються на окремі види робіт та витрат, необхідних при проведенні будівельних, ремонтно-будівельних, монтажних, пусконаладжувальних робіт тощо. Основою для їх складання є робоча документація та діючі кошторисні нормативи і оптові ціни на устаткування, меблі та інвентар.

Зауважимо, що надання локального кошторису не звільняє учасника конкурсу від ретельного опрацювання фінансових пропозицій за відповідними заходами та статтями видатків згідно з формами 1 та 2 бюджету Проекту.

Придбання обладнання та матеріалів

Визначення у процесі підготовки проекту вартості придбання обладнання та інших матеріальних цінностей, здійснюється на основі попереднього вивчення декількох відповідних комерційних пропозицій, що мають додаватися до проектної документації.

Інформація про виконання проекту-переможця обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад

Керівник органу місцевого самоврядування-переможця обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад повинен надати в обласну раду інформацію про виконання проекту в електронному вигляді (info@oblrada.pl.ua) до 15 березня наступного року після закінчення реалізації проекту наступної форми.

Інформація про виконання проекту обласного конкурсу розвитку територіальних громад Полтавської області у _____ році

Назва проекту	Обсяг фінансування за рахунок усіх джерел, тис. грн.		Обсяг фінансування за рахунок обласного бюджету, тис. грн.		Обсяг фінансування за рахунок бюджету учасника (ів) конкурсу, тис. грн.		Обсяг фінансування за рахунок організацій - партнерів, тис. грн.		Результати реалізації проекту (в т.ч. введення потужностей у відповідних одиницях, фото об'єкта)
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	

Керівник органу місцевого самоврядування _____
(підпис, ініціали, прізвище)

УВАГА! Зазначена вимога щодо складання та подання інформації про виконання проекту за наведеною формою підлягає суворому дотриманню. Неповне розкриття інформації про виконання проекту знижує ймовірність перемоги територіальної громади у наступному конкурсі.

5. СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО – ММС) ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРСУ

Міжмуніципальне співробітництво (ММС) як нова (інноваційна) форма політики місцевого і регіонального розвитку останнім часом набуває все більшого поширення в європейських країнах, зокрема й в Україні. Його поява пов'язана з тим, що місцеве самоврядування у багатьох країнах Європи (у тому числі й в Україні) сьогодні має справу з проблемами, можливі варіанти вирішення яких пропонує саме ММС. Воно має великий потенціал, який може бути дуже корисним для забезпечення сталого розвитку усіх без винятку (великих та малих) громад.

Досвід багатьох країн засвідчує, що органи місцевого самоврядування (територіальні громади базового рівня) ніколи не є абсолютно самодостатніми, незалежно від їх площі та чисельності населення. У зв'язку з цим ММС є актуальною та інноваційною формою діяльності багатьох громад. Воно є логічним рішенням для нейтралізації наслідків нераціонального розподілу функцій та ресурсів між різними підрозділами публічної влади, недосконалої організації територіальної влади тощо.

ММС є відносно новою формою політики місцевого та регіонального розвитку. Її суть полягає в тому, що органи місцевого самоврядування на договірній основі об'єднують свої ресурси та зусилля для вирішення загальних проблем розвитку. Кінцева мета такого співробітництва – підвищення якості життя громад. Міжмуніципальне співробітництво є характерним для децентралізованої територіальної адміністративної системи. Чим вищою є ступінь автономії муніципалітетів, тим більше вони потребують співпраці і тим більше вони можуть співпрацювати.

Основними завданнями ММС є підвищення якості послуг, що надаються громадянам, розвиток місцевої інфраструктури, а також покращення муніципального менеджменту та підвищення ефективності діяльності відповідних органів місцевого самоврядування.

Отже, органи місцевого самоврядування (ОМС), які беруть участь у міжмуніципальному співробітництві, можуть очікувати конкретні переваги, серед яких слід виділити наступні:

- ОМС можуть об'єднувати свої ресурси, якщо це допомагає їм покращити ефективність своєї роботи. Разом ОМС можуть зробити те, чого вони ніколи не змогли б досягнути поодинож; вони можуть надавати нові послуги або підвищити якість послуг, які вже надаються ними громадянам. В окремих країнах навіть існують законодавчі вимоги щодо надання певних послуг (наприклад, утилізація відходів, водопостачання, транспорт та економічний розвиток) саме у форматі ММС.

- Більший за кількістю споживачів “ринок” сприяє зменшенню витрат; партнерські органи місцевого самоврядування можуть обмінюватись знаннями та досвідом у наданні окремих послуг, що робить їх надання більш ефективною справою.
- Покращується здатність залучати приватні інвестиції та брати участь у проєктах публічно приватного партнерства; стає можливим укладання більш вигідних контрактів з приватними компаніями.

Серед економічних переваг ММС можна виділити також наступні:

- покращується здатність освоєння інвестицій та довіра з боку кредиторів, завдяки чому можна швидше отримувати позики та залучати кошти з фондів ЄС та інших зовнішніх джерел;
- з’являється можливість реорганізувати адміністративні послуги: залучити більш кваліфікований персонал, здійснити мобілізацію існуючих ресурсів;
- спільна робота над завданням економічного зростання та підвищення прозорості сприяють створенню нових робочих місць та залученню інвестицій краще, ніж фрагментарні дії окремих ОМС.

Досвід багатьох країн свідчить, що органи місцевого самоврядування (територіальні громади базового рівня) ніколи не є абсолютно самодостатніми, незалежно від їх площі та чисельності населення. У зв’язку з цим ММС є актуальною та інноваційною формою діяльності багатьох ОМС. ММС є логічним рішенням для нейтралізації наслідків нераціонального розподілу функцій та ресурсів між ОМС, недосконалої організації територіальної влади, адже воно:

- зменшує виробничі витрати та забезпечує заощадження коштів завдяки обсягам діяльності (збільшення кількості одиниць “продукції” по відношенню до виробничих витрат);
- посилює переговорні позиції відповідних органів місцевого самоврядування, зокрема, у питаннях збільшення кількості користувачів/отримувачів послуг;
- зменшує кількість осіб, які отримують послуги “за ціною нижче собівартості” (завдяки розширенню сфери дії);
- збільшує “власні” інвестиційні ресурси громад-учасниць (через об’єднання їх (обмежених) фінансових ресурсів);
- підвищує рівень довіри серед кредиторів та здатність залучати зовнішнє фінансування як від держави, так і від приватних партнерів (завдяки покращенню співвідношення між витратами та вигодами проєктів).

Відповідно до обраної організаційної моделі співробітництва ММС може мати наявні економічні, фінансові, соціальні ефекти (відсутність необхідності розширення інфраструктури, спільне використання коштів та муніципального майна, кращий ступінь використання техніки та обладнання, заощадження коштів через спільні закупки та

їх більший обсяг, логістичні переваги через планування спільних транспортних маршрутів, залучення спеціалізованих кадрів для виконання певних робіт тощо).

Міжмуніципальне співробітництво можна визначити як відносини між двома або кількома органами місцевого самоврядування (громадами базового рівня місцевого самоврядування), які мають статус юридичних осіб та мають певну політичну, юридичну та фінансову автономію (відповідно до принципів Європейської хартії місцевого самоврядування). Разом з тим, можна відзначити наступні характеристики ММС:

- ММС – це два або декілька ОМС, які співпрацюють між собою;
- ОМС-партнери погоджуються спільно працювати та надавати певні ресурси для отримання обопільної користі, яка була б недосяжною у разі їх самостійної (ізольованої) діяльності;
- Спільні зусилля можуть стосуватися однієї або кількох галузей, які належать до визначеної компетенції ОМС. Законом може бути визначено, що певні функції ОМС не можуть бути предметом ММС (наприклад, функції, делеговані державою ОМС);
- Співробітництво має свою ціну для кожного з ОМС-партнерів: воно потребує зусиль, фінансування та спільного використання ресурсів (кадри, земля, обладнання, будівлі тощо);
- ММС є результатом усвідомленого рішення, а не лише механічним виконанням відповідних нормативних актів. Угода про співпрацю є добровільною, вона не нав'язується законом, хоча в деяких випадках закон може наполегливо рекомендувати або навіть спонукати муніципалітети до пошуку шляхів співпраці;
- Нові вигоди для ОМС-партнерів можуть бути різними, наприклад: створення ресурсів для надання послуг, які є недоступними для малих громад, заощадження витрат при наданні послуг, підвищення якості послуг, краща координація у плануванні майбутнього розвитку, ефективніша та прозоріша політика розвитку;
- Співробітництво не є фрагментарним – воно розраховано на певний період, а в більшості випадків обумовлюється постійною угодою без визначеної дати завершення терміну дії;
- Постійний трансфер повноважень органів місцевого самоврядування відсутній; муніципалітети зберігають непрямий контроль за рішеннями та послугами, які є результатом співробітництва.

Серед інших позитивних результатів ММС можна також виділити наступні:

- ММС може здійснювати позитивний вплив на практику менеджменту у відповідних муніципалітетах, тому що кожний партнер намагається переймати успішний практичний досвід інших учасників ММС;
- ММС може сприяти розвитку нової корпоративної культури, заснованої на співробітництві, що є особливо важливим, коли керівництво відповідних громад належить до різних політичних партій;

- Процес подачі спільних заявок до ЄС, Світового банку та інших організацій-донорів може допомогти виробленню необхідних інструментів для партнерської співпраці ОМС з іншими державними, приватними та громадськими організаціями;
- ММС може дати керівникам відповідних ОМС більше часу для того, щоб зосередитися на стратегічних завданнях, оскільки другорядні питання вирішуються завдяки ММС;
- ММС може знизити рівень корупції та підвищити прозорість у діяльності відповідних органів місцевого самоврядування;
- ММС може сприяти розвитку відчуття солідарності, що сприяє покращенню соціального клімату в суспільстві;
- ММС може створювати додаткові можливості для залучення громадських організацій та окремих громадян до розв'язання проблем місцевого значення.

Як вже зазначалось, розвиток ММС має сприяти покращенню якості послуг, що надаються громадянам органами місцевого самоврядування. Згадане покращення якості послуг можна досягти завдяки ефекту масштабу. Чим більша кількість громадян користується певними послугами або чим більш масштабними є ці послуги, тим нижчими є витрати, пов'язані з їх наданням. Якщо певна послуга надається для двох або більше муніципалітетів, кількість користувачів зростає, завдяки чому знижуються виробничі та інші витрати. Серед інших позитивних результатів ММС можна виділити формування привабливого інвестиційного клімату, посилення спроможності відповідних громад-учасниць щодо співпраці з міжнародними (донорськими) організаціями, інвесторами щодо залучення необхідних ресурсів для ефективної реалізації програм та проектів місцевого розвитку.

Необхідно зазначити, що Верховною Радою України схвалено 17 червня 2014 року Закон України *“Про співробітництво територіальних громад”*, який визначає організаційні, фінансові, бюджетні та інші форми відносин між територіальними громадами з метою їх добровільного об'єднання, встановлює форми державної підтримки такого об'єднання, гарантує незмінність статусу населених пунктів сільської чи міської місцевості тощо.

З метою забезпечення реалізації Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* від 17 червня 2014 року, Урядом України та профільним Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України як центральним органом виконавчої влади, уповноваженим на реалізацію державної політики у сфері місцевого самоврядування, затверджено низку важливих нормативно-правових актів, зокрема накази Мінрегіону від 27.08.2014 р. № 233 *“Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад”* та від 15.08.2014 р. № 225 *“Про затвердження Порядку формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад”* та ін. Одночасно експертами підготовлено відповідний коментар та методичні рекомендації з питань реалізації Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”*.

Стаття 3 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* визначає, що суб’єктами співробітництва є територіальні громади сіл, селищ, міст, які здійснюють співробітництво через сільські, селищні та міські ради. Закон України *“Про місцеве самоврядування”* визначає територіальну громаду як жителів, об’єднаних постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об’єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр (абзац другий статті 1).

Перелік суб’єктів співробітництва є вичерпним і розширеному тлумаченню не підлягає. Це означає, що окрім територіальних громад сіл, селищ та міст будь-хто інший суб’єктами співробітництва не може бути. Під розширеним тлумаченням прийнято вважати такий спосіб тлумачення, відповідно до якого нормі права надається більш широкий зміст, аніж це випливає із її словесного вираження.

Частина друга статті 3 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* закріпила припис, згідно із яким співробітництво здійснюється у сферах спільних інтересів територіальних громад у межах повноважень відповідних органів місцевого самоврядування, якщо інше не передбачено законом. Як можна побачити, конструкція цієї норми побудована таким чином, що вона містить основну ознаку інтересів територіальних громад та обсяг повноважень, в межах яких має відбуватися співробітництво.

Основною ознакою здійснення співробітництва має бути наявність спільних інтересів суб’єктів співробітництва. Необхідність наявності спільності інтересів суб’єктів співробітництва є реалізацією таких принципів співробітництва як взаємна вигода та рівноправність його учасників. Поруч з цим спільні інтереси територіальних громад-суб’єктів співробітництва мають бути в межах повноважень відповідних органів місцевого самоврядування, тобто сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів, якщо інше не передбачено законом. Це означає, що вид спільних інтересів територіальних громад не має виходити за межі повноважень, якими наділені відповідні органи місцевого самоврядування.

Повноваженнями в контексті місцевого самоврядування необхідно вважати сукупність нормативно обмежених прав використовувати правомочним суб’єктом наявні ресурси та можливості відповідної територіальної громади для вирішення питань місцевого значення. Здебільшого такі повноваження мають своїм призначенням виконання певних функцій. В теорії права такі повноваження прийнято вважати штабними, оскільки їх реалізація не створює ієрархію управлінських рівнів, а сприяє забезпеченню необхідного організаційно-правового впливу на суспільні відносини в межах конкретної територіальної громади.

Перелік повноважень органів місцевого самоврядування міститься у Законі України *“Про місцеве самоврядування”* (стаття 27. Повноваження у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку; стаття 28. Повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін; стаття 29. Повноваження щодо управління комунальною власністю; стаття 30. Повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв’язку; стаття 31. Повноваження у галузі будівництва; стаття 32. Повноваження у сфері освіти, охорони здоров’я, культури, фізкультури і спорту; стаття 33.

Повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища; стаття 34. Повноваження у сфері соціального захисту населення тощо).

Проведений аналіз вищевказаних правових норм дозволяє сформулювати перелік сфер спільних інтересів, а саме: соціально-економічний і культурний розвиток, планування та облік; бюджет, фінанси і ціни; управління комунальною власністю; житлово-комунальне господарство, побутове, торгівельне обслуговування, громадське харчування, транспорт та зв'язок; будівництво; освіта, охорона здоров'я, культура, фізкультура і спорт; регулювання земельних відносин та охорона навколишнього природного середовища; соціальний захист населення; забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян тощо.

Одночасно слід зазначити, що за наявності спільних інтересів зацікавлених суб'єктів співробітництва у сфері, яка перебуває поза межами повноважень відповідних органів місцевого самоврядування, організоване співробітництво буде незаконним та може потягти за собою негативні правові наслідки для посадових осіб, які таке співробітництво організували.

Стаття 5 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* визначає, що ініціаторами співробітництва можуть бути сільський, селищний, міський голова, депутати сільської, селищної, міської ради, члени територіальної громади у порядку місцевої ініціативи. Не можуть бути ініціаторами співробітництва мешканці, які не мають відповідної реєстрації місця проживання та наявні в територіальній громаді громадські та/чи благодійні організації як юридичні особи. Якщо юридична особа хоче організувати співробітництво, то це варто доручити комусь із своїх працівників, який виступив би ініціатором співробітництва як член територіальної громади. Члени територіальної громади можуть ініціювати співробітництво виключно в порядку місцевої ініціативи. Місцева ініціатива це форма безпосередньої участі мешканців територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення шляхом внесення письмової пропозиції у визначеному законодавством порядку в сільську, селищну чи міську раду для розгляду та прийняття відповідного рішення в межах їхньої компетенції.

Ініціатор співробітництва забезпечує підготовку пропозиції щодо ініціювання співробітництва, яка подається на розгляд сільської, селищної, міської ради. Пропозиція щодо ініціювання співробітництва – це письмовий документ, який окрім таких звичних реквізитів (елементів) як назва, дата подачі та підпис ініціатора, обов'язково повинен містити мету, обґрунтування доцільності співробітництва, інформацію про сферу його здійснення, форму та очікувані фінансові результати, а також інші необхідні для організації співробітництва умови. Ініціатор співробітництва в пропозиції може сформулювати й інші необхідні для організації співробітництва умови в контексті пропонованої форми співробітництва та обсягу передбачуваних спільних дій, спрямованих на досягнення мети співробітництва.

Рішення про надання згоди на організацію співробітництва приймається сільською, селищною, міською радою на підставі попередніх висновків її виконавчих органів стосовно відповідності інтересам та потребам територіальної громади пропозиції щодо ініціювання співробітництва. Сутність цієї процедури полягає у тому, що сільська, селищна чи міська рада після отримання письмової пропозиції про ініціювання спів-

робітництва від ініціатора співробітництва зобов'язана вчинити низку законодавчо передбачених дій, а саме: доручити своєму виконавчому комітету з'ясувати доцільність внесеної пропозиції в контексті її відповідності інтересам та потребам територіальної громади; дати належний висновок.

Згадане рішення про надання згоди на організацію співробітництва чи відмову в наданні такої згоди сільська, селищна, міська рада повинна приймати на підставі отриманого висновку виконавчого комітету. Це нове повноваження, яким сільські, селищні та міські ради були наділені у зв'язку із прийняттям 17 червня 2014 року Верховною Радою України Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”*. Так, частину першу статті 26 Закону України *“Про місцеве самоврядування в Україні”* було доповнено пунктом 331. Відповідно до цього припису сільські, селищні, міські ради отримали повноваження “прийняття рішень щодо надання згоди на організацію співробітництва територіальних громад, суб'єктом якого є територіальна громада села, селища, міста, у формах, визначених статтею 4 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”*, щодо схвалення проекту договору про співробітництво та інших рішень, пов'язаних із здійсненням відповідно до зазначеного Закону співробітництва територіальних громад. Прийняте в установленому порядку сільською, селищною, міською радою рішення про надання згоди на організацію співробітництва є підставою для сільського, селищного, міського голови для початку переговорів між потенційними суб'єктами співробітництва про його організацію та утворення комісії з підготовки проекту договору про співробітництво.

Стаття 6 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* визначає процедуру та умови проведення переговорів про організацію ММС. Так, відповідно до п. 1 статті 6 згаданого Закону, сільський, селищний, міський голова, що представляє територіальну громаду, надсилає пропозицію про початок переговорів з питань організації співробітництва сільським, селищним, міським головам, що представляють відповідні територіальні громади – потенційних суб'єктів співробітництва, та забезпечує утворення комісії, до складу якої входять представники відповідних територіальних громад. Що стосується змісту пропозиції, то вона готується за довільною формою з врахуванням вимог, що пред'являються Законом до пропозиції щодо ініціювання співробітництва, яка повинна містити мету, обґрунтування доцільності співробітництва, інформацію про сферу його здійснення, форму та очікувані фінансові результати, а також інші необхідні для організації співробітництва умови.

Одночасно сільський, селищний, міський голова за рішенням сільської, селищної, міської ради забезпечує протягом 60 днів з дати надходження пропозиції про початок переговорів з питань організації співробітництва її вивчення, оцінку виконавчими органами сільської, селищної, міської ради щодо відповідності потребам територіальної громади, а також проведення громадського обговорення такої пропозиції, після чого вона подається на розгляд відповідної ради для прийняття рішення про надання згоди на організацію співробітництва чи відмову та делегування представника (представників) до комісії.

Відповідно до частини першої статті 7 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”*, до складу комісії мають входити у рівній кількості представники усіх суб'єктів співробітництва. Це означає, що до складу комісії за домовленістю від потенційних суб'єктів співробітництва можуть увійти по одному, по два чи більше

представників. Будь-яких вимог до осіб, які мають входити до складу комісії не пред'являє. Організаційне забезпечення діяльності комісії має здійснюватися виконавчими органами сільських, селищних, міських рад - суб'єктів співробітництва. Якщо радою не утворювався виконавчий комітет, то організаційне забезпечення діяльності комісії має здійснювати відповідна рада або уповноважена нею особа.

Формою роботи комісії мають бути засідання, що проводяться за рішенням її голови. Під час засідання представники потенційних суб'єктів співробітництва повинні вести переговори, основний зміст яких має полягати у досягненні домовленостей з усіх ключових питань майбутнього співробітництва. Усі прийняті комісією рішення на засіданні повинні оформлятися протоколом, який підписується головою на засіданні та секретарем. На кожне засідання комісії доцільно виносити питання, окреме погодження якого в сукупності з іншими погодженими питаннями полегшить підготовку проекту договору про співробітництво в цілому.

Підготовка проекту договору про співробітництво полягає у тому, що потенційні суб'єкти співробітництва, використовуючи відповідну примірну форму договору, затверджену наказом Мінрегіону № 233 від 27 серпня 2014 року, домовляються про усі істотні умови договору.

Громадське обговорення є важливим етапом підготовки проекту ММС. Так, стаття 8 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* встановлює, що сільські, селищні, міські голови забезпечують протягом 15 днів проведення громадського обговорення підготовленого комісією проекту договору про співробітництво, за результатами якого сільські, селищні, міські голови вносять питання про схвалення його проекту на розгляд відповідних рад. Рішення про схвалення проекту договору про співробітництво приймається сільськими, селищними, міськими радами протягом 30 днів з дати проведення громадського обговорення його проекту.

Договір про співробітництво укладається у письмовій формі (з урахуванням п'яти типових форм, визначених наказом Мінрегіону від 27.08.2014 року № 233) сільськими, селищними, міськими головами після схвалення його проекту відповідними сільськими, селищними, міськими радами. Після цього він має бути зареєстрований у встановленому порядку у Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та внесений до відповідного державного реєстру про співробітництво територіальних громад. Порядок формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад затверджено наказом Мінрегіону від 15.08.2014 № 225.

Слід зазначити, що кількість примірників договору про співробітництво повинна бути на один більше, ніж кількість самих суб'єктів співробітництва. Що стосується набрання чинності договором про співробітництво, то його сторонам цей момент варто прописати в тесті договору з врахуванням вимог бюджетного законодавства.

Моніторинг співробітництва (із урахуванням статті 17 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”*) здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування. На сьогодні мова йде про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон).

Суб'єкт співробітництва, що згідно з договором є відповідальним за подання звітів про здійснення співробітництва, подає щороку до кінця I кварталу року, наступного за звітним, такий звіт Мінрегіону, який у свою чергу за результатами аналізу звітів про здійснення співробітництва подає в установленому порядку Кабінету Міністрів України пропозиції щодо його державного стимулювання, оприлюднює кращі практики співробітництва, ініціює зміни до законодавства, що регламентує здійснення співробітництва.

Частина 1 статті 4 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* визначає п'ять форм, в рамках яких може розвиватись таке співробітництво, а саме:

1 ФОРМА делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів

2 ФОРМА реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів

3 ФОРМА спільне фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів

4 ФОРМА утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій – спільних інфраструктурних об'єктів

5 ФОРМА утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для виконання визначених законом повноважень

Слід зазначити, що кожна із перерахованих форм ММС є видовим поняттям. В обсяг кожного із п'яти таких понять можуть входити конкретні види співробітництва, що охоплюються таким поняттям. Наприклад, делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів охоплює такий вид співробітництва як виконання одним суб'єктом співробітництва делегованого завдання декількох інших суб'єктів співробітництва щодо забезпечення дошкільної освіти дітей, які проживають в територіальних громадах, в яких відсутні дошкільні навчальні заклади.

Співробітництво у формі делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів може бути застосована у тих випадках, коли у одного суб'єкта

співробітництва є можливість надавати певні послуги, а інші не можуть, але спроможні для їх надання делегувати відповідне право та передати необхідні ресурси (забезпечення дошкільної освіти дітей, які проживають в територіальних громадах, в яких відсутні дошкільні навчальні заклади; діяльність комунальних підприємств, зокрема з питань водопостачання, поводження з твердими побутовими відходами, благоустрою тощо).

Співробітництво у формі реалізації спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення як певних (конкурсів, олімпіад, змагань тощо, так і реалізації проектів ММС.

Співробітництво у формі спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності інфраструктурних об'єктів може бути організовано зацікавленими територіальними громадами у випадку, коли, в одного потенційного суб'єкта є певний інфраструктурний об'єкт, а інші суб'єкти мають необхідність в наданні ним послуг на території інших громад та спроможні його спільно фінансувати (утримувати).

Співробітництво у формі утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій спільних інфраструктурних об'єктів доцільно застосовувати у тих випадках, коли ні в кого з-поміж потенційних суб'єктів ММС не має певного інфраструктурного об'єкта або підприємства, і його створення є вкрай необхідним та економічно обґрунтованим для усіх суб'єктів, які мають намір організувати за цією формою співробітництво.

Співробітництво у формі утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень може бути організовано для створення окремого підрозділу чи у складі виконавчого комітету відповідної ради, наприклад, для бухгалтерського та/чи юридичного супроводу діяльності декількох органів місцевого самоврядування зацікавлених територіальних громад.

Стаття 10 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* визначає, що договір про співробітництво у частині делегування виконання окремих завдань (додаток № 1) повинен включати такі складові елементи:

- перелік завдань, що делегуються органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва;
- найменування органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва, якому делегуються завдання інших органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва;
- найменування органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, які делегують завдання відповідному органу місцевого самоврядування одного із суб'єктів співробітництва;
- вимоги до виконання органом місцевого самоврядування одного із суб'єктів співробітництва делегованих іншими суб'єктами співробітництва завдань;

- обсяг коштів місцевих бюджетів, що передаються місцевому бюджету органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва на виконання делегованих завдань;
- строк, на який делегуються завдання;
- форму і порядок звітування про стан виконання та фінансування делегованих завдань;
- порядок припинення договору та розв'язання спорів під час його виконання.

Разом з тим, фінансування виконання делегованих завдань здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України. Під переліком завдань, що делегуються органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва необхідно розуміти список чітко сформульованих обов'язкових доручень, виконання яких покладається на одного із суб'єктів співробітництва.

Найменуванням органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва, якому делегуються завдання інших органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва є назва відповідної сільської, селищної чи міської ради, яка бере на себе зобов'язання виконувати делеговані завдання. Найменування органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, які делегують завдання відповідному органу місцевого самоврядування одного із суб'єктів співробітництва є назва відповідних сільських, селищних, міських рад, які домовилися про делегування конкретних завдань одному іншому суб'єкту співробітництва.

Вимогами до виконання органом місцевого самоврядування одного із суб'єктів співробітництва делегованих іншими суб'єктами співробітництва завдань являють собою перелік кількісних та/чи якісних характеристик, які має враховувати той суб'єкт співробітництва, якому делегували виконувати певні завдання. Обсяг коштів місцевих бюджетів, що передаються місцевому бюджету органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва на виконання делегованих завдань – це чітко встановлена сума грошових коштів у національній валюті України, яка має систематично перераховуватись на відповідний казначейський рахунок того суб'єкта співробітництва, який зобов'язався виконувати делеговані завдання.

Строк, на який делегуються завдання, – це проміжок часу, на який сторони погодилися організувати співробітництво. Форма і порядок звітування про стан виконання та фінансування делегованих завдань – це вимоги до звітування суб'єкта співробітництва, який зобов'язався виконувати делеговані завдання. Звітування здебільшого має відбуватися в письмовій формі після завершення певного строку, погодженого сторонами договору про співробітництво.

Одночасно стаття 11 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* визначає, що договір про співробітництво у частині реалізації спільного проекту (додаток № 2) повинен, зокрема, містити такі складові:

- мету спільного проекту;
- строки та умови його реалізації;

- перелік заходів органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, що передбачається здійснити у рамках реалізації спільного проекту;
- обсяги фінансування спільного проекту органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва;
- форму участі органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва у рамках реалізації спільного проекту;
- механізм координації діяльності органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва;
- порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання;
- відповідальність сторін.

Під метою спільного проекту необхідно розуміти перелік чітко сформульованого кінцевого результату, для досягнення якого було організоване співробітництво. Строки та умови реалізації проекту – це погоджені сторонами проміжки часу та конкретні обставини, за наявності яких має бути реалізовано проект. Зазначаючи у договорі перелік заходів органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, що передбачається здійснити у рамках реалізації спільного проекту, сторони мають вказати чітко сформульований список дій, які має здійснити кожен із учасників співробітництва.

Обсяги фінансування спільного проекту органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва – це визначена суб'єктами співробітництва сума грошових коштів у національній валюті України, яка відображає вартість спільного проекту. Для відображення у договорі форми участі органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва у рамках реалізації спільного проекту необхідно вказати внесок (грошовий та/чи матеріальний) кожного суб'єкта співробітництва.

Механізм координації діяльності органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва передбачає здійснення одним із суб'єктів співробітництва як у підготовчий період, так і під час реалізації спільного проекту сукупності рішень та дій, що забезпечують досягнення поставлених цілей. Порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання регламентовано Розділом 5 Закону *“Про співробітництво територіальних громад”*. Для фіксації відповідальності сторін у договорі суб'єкти співробітництва мають домовитися про конкретні негативні наслідки, які понесе кожна із сторін у разі невиконання взятих на себе зобов'язань чи порушенні інших положень договору.

Одночасно стаття 12 Закону *“Про співробітництво територіальних громад”* встановлює, що договір про співробітництво у частині спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності (додаток № 3) повинен включати такі елементи:

- перелік підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що передбачається спільно (усіма суб'єктами співробітництва) фінансувати (утримувати);

- обсяг фінансових ресурсів, який органи місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва планують виділити для спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, а також порядок здійснення видатків з місцевих бюджетів;
- умови щодо надання (виробництва) підприємствами, установами та організаціями комунальної форми власності, що спільно фінансуються (утримуються) суб'єктами співробітництва, послуг (продукції) для суб'єктів співробітництва;
- спосіб розподілу між суб'єктами співробітництва отриманих доходів та можливих ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що спільно фінансуються (утримуються);
- форму і порядок подання звітності про результати діяльності підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, використання ресурсів, у тому числі фінансових;
- порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання.
- перелік підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що передбачається спільно (усіма суб'єктами співробітництва) фінансувати (утримувати) може являти собою найменування одного чи декількох інфраструктурних об'єктів. Для цього в договорі необхідно вказати повну назву підприємства, установи чи організації або їх переліку, як це зазначено у відповідних реєстраційних документах.

У зв'язку з цим слід зазначити, що обсяг фінансових ресурсів, який органи місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва планують виділити для спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, а також порядок здійснення видатків з місцевих бюджетів – це домовлена сторонами сума грошових коштів у національній валюті України, яку зобов'язується виділяти кожен із суб'єктів співробітництва для спільного фінансування інфраструктурного об'єкта.

Під умовами надання (виробництва) підприємствами, установами та організаціями комунальної форми власності, що спільно фінансуються (утримуються) суб'єктами співробітництва, послуг (продукції) для суб'єктів співробітництва слід вважати конкретні життєві обставини, за наявності яких інфраструктурний об'єкт комунальної власності має надавати послуги чи виробляти продукцію для самих же суб'єктів співробітництва. Їх чіткий перелік мають узгодити сторони на стадії підготовки проекту договору про співробітництво.

Закріплюючи у договорі про співробітництво спосіб розподілу між суб'єктами співробітництва отриманих доходів та можливих ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що спільно фінансуються (утримуються), сторони мають визначитися яким чином мають розподілятися між суб'єктами співробітництва доходи та покриватися можливі збитки. Форма і порядок подання звітності про результати діяльності підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, використання ресурсів, у тому числі

фінансових завдань – це вимоги до способу та періодичності звітування. Звітування здебільшого має відбуватися в письмовій формі після завершення певного строку, погодженого сторонами договору про співробітництво з відображенням чітко визначених якісних та кількісних показників.

Стаття 13 Закону України “Про співробітництво територіальних громад” також встановлює, що договір про співробітництво у частині утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій (додаток № 4) повинен містити такі складові:

- сферу діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій;
- найменування та місцезнаходження спільних комунальних підприємств, установ та організацій;
- організаційно-правову форму спільних комунальних підприємств, установ та організацій;
- структуру органів і служб управління спільними комунальними підприємствами, установами та організаціями, порядок їх призначення та організації діяльності;
- обсяг коштів (майна), що інвестуються органами місцевого самоврядування суб’єктів співробітництва для фінансування (утримання) та забезпечення функціонування спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також строки їх внесення;
- етапи утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій і відповідальність сторін за результати їх діяльності;
- шляхи покриття органами місцевого самоврядування суб’єктів співробітництва можливих збитків, дефіциту коштів та розподілу отриманих доходів спільних комунальних підприємств, установ та організацій;
- порядок припинення діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також розподілу між суб’єктами співробітництва майна таких підприємств, установ та організацій;
- порядок припинення дії договору та розв’язання спорів під час його виконання;
- умови виходу одного із суб’єктів із співробітництва.

У зв’язку з цим слід зазначити, що під сферою діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій необхідно розуміти конкретні сектори суспільного життя, пов’язані із виробництвом товарів та послуг. До основних таких сфер належать питання освіти, медицини, торгівлі, транспорту, зв’язку, комунального господарства тощо.

Для зазначення у договорі найменування та місцезнаходження спільних комунальних підприємств, установ та організацій необхідно вказати назву підприємства, установи чи організації або їх переліку без організаційно-правової форми та їх юри-

дичні адреси, як це вказано у відповідних реєстраційних документах. Організаційно-правова форма спільних комунальних підприємств, установ та організацій – це форма здійснювання господарської (у т.ч. підприємницької) діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях юридичної особи, порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо. Оскільки юридична особа це організація, то в середині неї виникають певні відносини. Характер цих відносин, їх наповнення, а також деякі умови відповідальності внутрішніх учасників цієї юридичної особи перед кредиторами визначаються саме її організаційно-правовою формою. Організаційно-правова форма юридичних осіб зазвичай зазначається в їх назвах.

Зазначені у договорі про співробітництво структура органів і служб управління спільними комунальними підприємствами, установами та організаціями, порядок їх призначення та організації діяльності мають бути ідентичними відповідним положенням статуту створюваного підприємства, установи чи організації.

Вказуючи обсяг коштів (майна), що інвестуються органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва для фінансування (утримання) та забезпечення функціонування спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також строки їх внесення варто прописати у проекті відповідного договору домовлену сторонами суму грошових коштів у національній валюті України чи матеріальних ресурсів та їх грошовий вираз, яку зобов'язується виділяти кожен із суб'єктів співробітництва для спільного фінансування (утримання) інфраструктурного об'єкта. Поруч з цим необхідно розписати й строки їх внесення.

Етапами утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій є обумовлені законом проміжки часу, упродовж яких необхідно вчинити низку логічно послідовних та взаємно доповнюючих дій. Зокрема, до них можна віднести підготовку пакету необхідних документів для реєстрації інфраструктурного об'єкта як юридичної особи, саму реєстрацію, затвердження штату персоналу та відповідні кадрові призначення тощо. Поруч з цим, Закон вимагає у текстовій частині договору про співробітництво прописати відповідальність сторін за результати їх діяльності.

Зазначаючи шляхи покриття органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва можливих збитків, дефіциту коштів та розподілу отриманих доходів спільних комунальних підприємств, установ та організацій, у договорі про співробітництво мають бути вказані джерела та способи як розподілу отриманих доходів, так і покриття можливих збитків та дефіциту коштів, які не суперечать чинному законодавству України.

Іншою обов'язковою умовою договору згідно із коментованою формою співробітництва є порядок припинення діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також розподілу між суб'єктами співробітництва майна таких підприємств, установ та організацій. Цей законодавчий припис має бути деталізовано за домовленістю сторін в текстовій частині договору у контексті відповідних норм Господарського кодексу України.

Порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання регламентовано Розділом 5 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”*. Окрім умов виходу одного із суб'єктів із співробітництва доцільно прописати у договорі й наслідки такого виходу, перш за все, для того суб'єкта співробітництва, який з нього вийшов. Наприклад, у договорі можна зазначити, що суб'єкт співробітництва має право вийти із співробітництва за умови передачі його прав, обов'язків, частки майна та грошових коштів іншим учасникам співробітництва у рівних долях.

Слід наголосити, що статут спільного комунального підприємства, установи чи організації повинен відповідати законодавству та вимогам, визначеним у договорі означає, що при підготовці статуту спільного комунального підприємства, установи та організації суб'єкти співробітництва мають керуватися чинним законодавством, зокрема Господарським кодексом України в частині, що регламентує зміст, та порядок затвердження установчих документів. Утворення та реєстрація спільного комунального підприємства, установи та організації має також здійснюватися відповідно до вимог законодавства України. Основними нормативно-правовими актами з цих питань є Господарський кодекс України та Закон України *“Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців”*.

Стаття 13 Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* також визначає, що договір про співробітництво у частині утворення спільного органу управління (додаток № 5) повинен містити, зокрема, такі елементи:

- мету утворення спільних органів управління;
- повноваження, що реалізуються спільним органом управління, та його функції;
- найменування та місцезнаходження спільного органу управління;
- спосіб утворення спільного органу управління та його майна;
- порядок призначення (обрання) на посаду, а також звільнення з посади керівника спільного органу управління та інших посадових осіб;
- відповідальність керівника спільного органу управління;
- порядок та обсяги фінансування суб'єктами співробітництва спільного органу управління;
- порядок та періодичність звітування спільного органу управління перед суб'єктами співробітництва та відповідними органами місцевого самоврядування;
- порядок припинення функціонування спільного органу управління та відповідного розподілу майна, наслідки такого припинення;
- порядок припинення дії договору, можливість припинення одним із суб'єктів співробітництва участі у співробітництві та наслідки такого припинення.

У зв'язку з цим необхідно підкреслити, що спільний орган управління може утворюватися як окремий виконавчий орган сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва або у складі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва (як структурний підрозділ – департамент, відділ, управління, проектне бюро, агенція тощо).

Метою утворення спільних органів управління є економія коштів, необхідних для їх утримання (оптимізація чи зменшення видатків). В договорі про утворення спільного органу управління мета може бути більш конкретизована. Повноваження, що реалізуються спільним органом управління, та його функції мають не суперечити аналогічним повноваженням та функціям, що будуть згодом прописані у відповідному Положенні про спільний орган управління.

Для зазначення у договорі найменування та місцезнаходження спільного органу управління необхідно вказати його назву та фактичну поштову адресу.

Під способом утворення спільного органу управління та його майна слід розуміти яким чином буде утворено такий орган: як окремий виконавчий орган сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва або як структурний підрозділ у складі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва. Порядок призначення (обрання) на посаду, а також звільнення з посади керівника спільного органу управління та інших посадових осіб, а також відповідальність керівника спільного органу управління не повинні суперечити аналогічним приписам, що будуть згодом прописані у відповідному Положенні про спільний орган управління.

Вказуючи порядок та обсяги фінансування суб'єктами співробітництва спільного органу управління варто прописати у проекті відповідного договору домовлену сторонами суму грошових коштів у національній валюті України чи матеріальних ресурсів та їх грошовий вираз, яку зобов'язується виділяти кожен із суб'єктів співробітництва для фінансування (утримання) спільного органу управління. Поруч з цим, також доцільно вказати й строки їх виділення.

Порядок та періодичність звітування спільного органу управління перед суб'єктами співробітництва та відповідними органами місцевого самоврядування – це вимоги до способу та кількості звітувань за певний проміжок часу. Звітування здебільшого має відбуватися в письмовій формі після завершення певного строку, погодженого сторонами договору про співробітництво з відображенням чітко визначених якісних та кількісних показників.

Іншою обов'язковою умовою цієї форми договору є порядок припинення функціонування спільного органу управління та відповідного розподілу майна, наслідки такого припинення. Цей законодавчий припис має бути деталізовано за домовленістю сторін в текстовій частині договору у контексті відповідних норм Господарського кодексу України. Окрім порядку припинення дії договору, можливості припинення одним із суб'єктів співробітництва участі у співробітництві необхідно також прописати у договорі й наслідки такого виходу. Наприклад, у договорі можна зазначити, що суб'єкт співробітництва має право вийти із співробітництва за умови передачі його прав, обов'язків, частки майна та інших активів тим учасникам співробітництва, що залишилися у рівних долях.

Разом з тим, необхідно відзначити, що з метою забезпечення реалізації Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.08.2014 р. № 233 затверджено примірні форми договорів про співробітництво територіальних громад із урахуванням п'яти основних форм співробітництва територіальних громад (додатки 1-5).

Слід наголосити, що цікавою новацією проведення Полтавського обласного конкурсу стало започаткування з 2015 року четвертої категорії – спільних проектів територіальних громад. В рамках започаткованої роботи, 34 проекти ММС стали переможцями Конкурсу та отримали співфінсування з обласного бюджету в обсязі понад 16 млн грн. Для підтримки розвитку співробітництва територіальних громад в рамках конкурсу активно використовуються також кошти міжнародної технічної та фінансової допомоги.

ДОДАТОК 1

затверджено наказом Міністерства
регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства України
27.08.2014 року № 233

**ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
У ФОРМІ ДЕЛЕГУВАННЯ ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ**

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада

_____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти співробітництва, уклали цей Договір про наступне:

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України "Про співробітництво територіальних громад".

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі делегування виконання окремих завдань з передачею відповідних ресурсів.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. З метою виконання повноважень відповідно до законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про співробітництво територіальних громад”,

_____ ,
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

а також вирішення питань місцевого значення та підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів Сторона-1 делегує Стороні-2 виконання таких завдань:

2.1.1. _____ .

(зазначається перелік повноважень, що делегуються суб'єкту співробітництва, відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, інших законів з посиланням на відповідну статтю, пункт закону)

2.2. Виконання завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору, делегується строком на _____ , починаючи із _____ 20__ року.

(строк делегування у роках)

(дата, яка визначає початок дії цього Договору)

3. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ДЕЛЕГОВАНИХ ЗАВДАНЬ, ЇХ ФІНАНСУВАННЯ ТА ЗВІТУВАННЯ

3.1. Вимоги до виконання Стороною-2 завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору:

3.1.1. _____ .

(наводяться вимоги до завдань)

3.2. Фінансування виконання делегованих завдань здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України.

3.3. Обсяг коштів місцевого бюджету Сторони-1, що передаються місцевому бюджету Сторони-2 для виконання завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору, становить

_____ .
(вказується сума коштів, яка буде передана Стороною-1 для забезпечення виконання Стороною-2 завдань, визначених пунктом 2.1. цього Договору)

3.4. Сторона-2 _____ звітує перед Стороною-1 про _____
(зазначається порядок та період звітування)

стан виконання завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору, та про використання коштів переданих для їх виконання шляхом подання Стороні-1 звіту за формою, наведеною у додатку до цього Договору.

3.5. _____ рада подає до Мінрегіону відповідно до статті _____
(найменування суб'єкта співробітництва)

17 Закону України “Про співробітництво територіальних громад” звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

4. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набирає чинності з _____.

*(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір,
відповідно до вимог статті 9 Закону України
“Про співробітництво територіальних громад”)*

4.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід’ємною частиною цього Договору.

4.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

5. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Цей Договір припиняється у разі:

5.1.1 закінчення строку його дії;

5.1.2 досягнення цілей співробітництва;

5.1.3 невиконання суб’єктами співробітництва взятих на себе зобов’язань;

5.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможливує подальше здійснення співробітництва;

5.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;

5.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;

5.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

5.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України “Про співробітництво територіальних громад”, та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

5.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову юридичну силу.

*(зазначається кількість
примірників договору)*

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада

*(найменування
суб’єкта співробітництва)*

надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.
(зазначається строк)

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

6.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

6.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

6.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

6.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 6.3. цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання і припинення.

(зазначається строк)

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 6.3. цього Договору.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

7.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників,

*(зазначається
кількість аркушів)*

*(зазначається
кількість примірників)*

з розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

7.3. _____ рада надсилає один примірник цього Договору

(найменування суб'єкта співробітництва)

до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.

(зазначається строк)

8. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

Сторона-2:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

ДОДАТОК 2

затверджено наказом Міністерства
регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства України
27.08.2014 року № 233

**ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
У ФОРМІ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНИХ ПРОЕКТІВ**

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада

_____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти співробітництва, уклали цей Договір про наступне:

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України "Про співробітництво територіальних громад".

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі реалізації спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. Відповідно до законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”,
“Про співробітництво територіальних громад”,

_____ ,
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

а також з метою вирішення питань місцевого значення Сторони домовились про реалізацію спільного проекту “ _____ ”
(далі – Проект). (назва проекту)

2.2. Метою реалізації Проекту є _____ .
(зазначається мета реалізації Проекту)

2.3. Проект реалізується упродовж _____ , починаючи із _____ 20_ року.
(зазначається строк реалізації Проекту) (дата, яка визначає початок дії цього Договору)

3. УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ, ЙОГО ФІНАНСУВАННЯ ТА ЗВІТУВАННЯ

3.1. Перелік заходів в рамках реалізації Проекту:

3.1.1. _____ .
(зазначаються найменування заходів Проекту)

3.2. Суб'єкт співробітництва бере участь у реалізації заходів Проекту у формі:

3.2.1. _____ .
(зазначається суб'єкт співробітництва та форма його участі у рамках реалізації Проекту)

3.3. Умови реалізації заходів Проекту:

3.3.1. _____ .
(зазначаються умови реалізації заходів Проекту)

3.4. Фінансування Проекту здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України за рахунок коштів місцевих бюджетів Сторін, обсяг яких становить: для Сторони-1 _____

(вказується сума коштів для реалізації Проекту)

та Сторони-2 _____ .
(вказується сума коштів для реалізації Проекту)

3.5. Координація діяльності суб'єктів співробітництва здійснюється шляхом:

_____ .
(зазначається механізм координації діяльності)

3.6. _____ рада подає до Мінрегіону відповідно до статті _____
(найменування суб'єкта співробітництва)

17 Закону України “Про співробітництво територіальних громад” звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

4. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набирає чинності з _____.

*(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір,
відповідно до вимог статті 9 Закону України
“Про співробітництво територіальних громад”)*

4.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід’ємною частиною цього Договору.

4.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

5. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Цей Договір припиняється у разі:

5.1.1 закінчення строку його дії;

5.1.2 досягнення цілей співробітництва;

5.1.3 невиконання суб’єктами співробітництва взятих на себе зобов’язань;

5.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможливує подальше здійснення співробітництва;

5.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;

5.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;

5.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

5.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України “Про співробітництво територіальних громад”, та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

5.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову юридичну силу.

*(зазначається кількість
примірників договору)*

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада

*(найменування суб’єкта
співробітництва)*

надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.

(зазначається строк)

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

6.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

6.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

6.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

6.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 6.3. цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання і припинення.

(зазначається строк)

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 6.3. цього Договору.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

7.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників,

*(зазначається
кількість аркушів)*

*(зазначається
кількість примірників)*

з розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

7.3. _____ рада надсилає один примірник цього Договору
(найменування суб'єкта співробітництва)

до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.

(зазначається строк)

8. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:
Юридична адреса:
Банківські реквізити:
Голова _____
_____ року

М. П.

Сторона-2:
Юридична адреса:
Банківські реквізити:
Голова _____
_____ року

М. П.

ДОДАТОК 3

затверджено наказом Міністерства
регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства України
27.08.2014 року № 233

**ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
У ФОРМІ СПІЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ)
ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ
КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ**

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада

_____

(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти співробітництва, уклали цей Договір про наступне:

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України "Про співробітництво територіальних громад".

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ або організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. Відповідно до законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”,
“Про співробітництво територіальних громад”,

_____ ,
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

з метою забезпечення ефективного використання ресурсів територіальних громад на основі спільного застосування наявних в одного із суб'єктів співробітництва об'єктів комунальної інфраструктури Сторони домовилися, згідно з цим Договором, спільно фінансувати (утримувати) _____

_____ *(найменування підприємства, установи або організації, код ЄДРПОУ)*

(далі – Об'єкт), право комунальної власності на яке (у) належить Сторони-1.

3. ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ) ОБ'ЄКТА

3.1. Фінансування (утримання) Об'єкта здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України у порядку _____

_____ *(зазначається порядок здійснення видатків на фінансування (утримання) Об'єкта)*

та за рахунок коштів місцевих бюджетів Сторін, обсяг яких становить:

для Сторони-1 _____

_____ *(вказується сума коштів для фінансування Об'єкта)*

та Сторони-2 _____

_____ *(вказується сума коштів для фінансування Об'єкта)*

4. НАДАННЯ (ВИРОБНИЦТВО) ОБ'ЄКТОМ ПОСЛУГ (ПРОДУКЦІЇ) ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ СПІВРОБІТНИЦТВА

4.1. Умови щодо надання (виробництва) Об'єктом послуг (продукції) для суб'єктів співробітництва:

4.1.1. _____

_____ *(зазначаються умови надання (виробництва) послуг (продукції))*

5. РОЗПОДІЛ МІЖ СУБ'ЄКТАМИ СПІВРОБІТНИЦТВА ОТРИМАНИХ ДОХОДІВ ТА МОЖЛИВИХ РИЗИКІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ДІЯЛЬНІСТЮ ОБ'ЄКТА

5.1. Доходи, отримані за результатами діяльності Об'єкта, розподіляються:

5.1.1. _____

_____ *(зазначається порядок розподілу доходів)*

5.2. Ризики, пов'язані з діяльністю Об'єкта, розподіляються:

5.2.1. _____

_____ *(зазначається порядок розподілу ризиків)*

6. ЗВІТУВАННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТА

6.1. Об'єкт _____ звітує перед суб'єктами
(зазначається порядок та період звітування)
співробітництва про результати своєї діяльності та використання ресурсів, у тому числі фінансових, за формою, наведеною у додатку до цього Договору.

7. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

7.1. Цей Договір набирає чинності з _____.
*(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір,
відповідно до вимог статті 9 Закону України
“Про співробітництво територіальних громад”)*

7.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід'ємною частиною цього Договору.

7.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

8. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

8.1. Цей Договір припиняється у разі:

- 8.1.1 закінчення строку його дії;
- 8.1.2 досягнення цілей співробітництва;
- 8.1.3 невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;
- 8.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможливило подальше здійснення співробітництва;
- 8.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;
- 8.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;
- 8.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

8.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України “Про співробітництво територіальних громад”, та не повинно спричинити зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

8.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову юридичну силу.
*(зазначається кількість
примірників договору)*

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада
(найменування суб'єкта співробітництва)
 надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання
 його Сторонами. *(зазначається строк)*

8.4. У разі припинення однією із Сторін участі у співробітництві, її права та обов'язки, частка майна передаються _____.
(зазначається найменування суб'єкта співробітництва)

9. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

9.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

9.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

9.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

9.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 9.3. цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання і припинення.
(зазначається строк)

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 9.3. цього Договору.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

10.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників,
(зазначається кількість аркушів) *(зазначається кількість примірників)*

з розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

10.3. _____ рада надсилає один примірник цього Договору
(найменування суб'єкта співробітництва)

до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.
(зазначається строк)

10.4. _____ рада подає до Мінрегіону відповідно до статті
(найменування суб'єкта співробітництва)

17 Закону України "Про співробітництво територіальних громад" звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

11. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:
Юридична адреса:
Банківські реквізити:
Голова _____
_____ року
М. П.

Сторона-2:
Юридична адреса:
Банківські реквізити:
Голова _____
_____ року
М. П.

ДОДАТОК 4

затверджено наказом Міністерства
регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства України
27.08.2014 року № 233

**ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
У ФОРМІ УТВОРЕННЯ СПІЛЬНИХ КОМУНАЛЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ**

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада

_____ через _____ раду в особі голови _____,
(найменування села, селища, міста) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти співробітництва, уклали цей Договір про наступне:

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України “Про співробітництво територіальних громад”.

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі утворення суб'єктами співробітництва спільного комунального підприємства, установи та організації – спільного інфраструктурного об'єкта.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. Відповідно до законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”,
“Про співробітництво територіальних громад”,

_____;
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

з метою реалізації спільного інфраструктурного проекту і виконання функцій, що становлять спільний інтерес, Сторони домовились утворити спільне комунальне підприємство (установу, організацію) _____

(далі – Об’єкт) і спільно його утримувати. _____
(найменування комунального підприємства, установи або організації)

2.2. Сторони визначили, що:

2.2.1 організаційно-правовою формою Об’єкта є _____;
(азначається організаційно-правова форма Об’єкта)

2.2.2 місцезнаходженням Об’єкта є: _____;
(поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця, номер будинку місцезнаходження Об’єкта)

2.2.3 сферою діяльності Об’єкта є: _____;
(азначається сфера діяльності Об’єкта)

2.2.4 етапами утворення Об’єкта є: _____;
(азначається перелік етапів утворення Об’єкта)

2.2.5 здійснення повноважень щодо управління Об’єктом та відповідальність за результати його діяльності покладається на _____.
(азначається найменування суб’єкта співробітництва)

3. УПРАВЛІННЯ ОБ’ЄКТОМ

3.1. Управління Об’єктом здійснюється відповідно до його установчих документів.

3.2. Керівництво господарською діяльністю Об’єкта здійснюється керівником Об’єкта, який _____.
(азначається порядок призначення, звільнення керівника Об’єкта)

3.3. Органами управління Об’єкта є: _____.
(азначається структура органів і служб управління Об’єкта та порядок їх утворення, припинення та організація діяльності)

4. ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ) ОБ'ЄКТА

4.1. Фінансування (утримання) Об'єкта здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України у порядку _____

(зазначається порядок фінансування (утримання) Об'єкта)

та за рахунок коштів місцевих бюджетів Сторін, обсяг яких становить:
для Сторони-1

_____ *(вказується сума коштів для фінансування Об'єкта)*

та Сторони-2 _____

(вказується сума коштів для фінансування Об'єкта)

4.2. Збитки, дефіцит коштів, пов'язані з діяльністю Об'єкта, відшкодовуються:

4.2.1 _____

(зазначаються шляхи покриття можливих ризиків, дефіциту коштів)

4.3. Доходи, отримані за результатами діяльності Об'єкта, розподіляються:

4.3.1 _____

(зазначається порядок розподілу доходів)

5. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТА

5.1. Об'єкт припиняє свою діяльність з підстав та у порядку, передбачених чинним законодавством України.

5.2. Майно, що залишилося унаслідок припинення діяльності Об'єкта, передається

_____ *(зазначається порядок розподілу майна)*

6. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

6.1. Цей Договір набирає чинності з _____

(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір, відповідно до вимог статті 9 Закону України "Про співробітництво територіальних громад")

6.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід'ємною частиною цього Договору.

6.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

7. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

7.1. Цей Договір припиняється у разі:

- 7.1.1 закінчення строку його дії;
- 7.1.2 досягнення цілей співробітництва;
- 7.1.3 невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;
- 7.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможливує подальше здійснення співробітництва;
- 7.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;
- 7.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;
- 7.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

7.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України “Про співробітництво територіальних громад”, та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

7.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову юридичну силу.

(азначається кількість примірників договору)

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада
(найменування суб'єкта співробітництва)

надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.
(азначається строк)

7.4. Суб'єкт співробітництва має право вийти із співробітництва за умови передачі його прав, обов'язків, частки майна _____.
(азначається найменування суб'єкта співробітництва)

8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

8.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

8.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

8.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

8.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 8.3. цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання і припинення.

(зазначається строк)

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 8.3. цього Договору.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

9.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників,
(зазначається кількість аркушів) *(зазначається кількість примірників)*

з розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

9.3. _____ рада надсилає один примірник цього
(найменування суб'єкта співробітництва)

Договору до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.
(зазначається строк)

9.4. _____ рада подає до Мінрегіону відповідно до
(найменування суб'єкта співробітництва)

статті 17 Закону України “Про співробітництво територіальних громад” звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

10. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:
 Юридична адреса:
 Банківські реквізити:
 Голова _____
 _____ року

М. П.

Сторона-2:
 Юридична адреса:
 Банківські реквізити:
 Голова _____
 _____ року

М. П.

ДОДАТОК 5

затверджено наказом Міністерства
регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства України
27.08.2014 року № 233

**ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
У ФОРМІ УТВОРЕННЯ СПІЛЬНОГО ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ**

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада

_____

(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти співробітництва, уклали цей Договір про наступне:

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України "Про співробітництво територіальних громад".

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. Відповідно до законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про співробітництво територіальних громад”,

_____ ,
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

для спільного виконання визначених законом повноважень, що належать до компетенції суб’єктів співробітництва, та з метою економії коштів, необхідних для їх утримання (оптимізації чи зменшення видатків), Сторони домовилися утворити спільний орган управління – “_____” (далі – Орган управління). (зазначається найменування спільного органу управління)

2.2. Сторони визначили, що:

2.2.1 місцезнаходженням Органу управління є:

_____ ;
(поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця, номер будинку місцезнаходження Органу управління)

2.2.2 метою утворення Органу управління є:

_____ ;
(зазначається мета утворення Органу управління)

2.2.3 утворення Органу управління та його майна здійснюється шляхом:

_____ .
(зазначається спосіб утворення Органу управління та його майна відповідно до вимог статті 14 Закону України “Про співробітництво територіальних громад”)

3. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ФУНКЦІЇ ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ

3.1. Орган управління:

_____ .
(зазначається перелік повноважень та функцій Органу управління відповідно до законів України)

4. ПОСАДОВІ ОСОБИ ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ

4.1. Керівник Органу управління призначається (обирається) на посаду та звільняється з посади _____ .

(зазначається порядок призначення (обрання) та звільнення з посади керівника Органу управління)

4.2. Посадові особи Органу управління призначаються на посаду та звільняються з посади _____ .

(зазначається порядок призначення та звільнення з посади посадових осіб Органу управління)

4.3. Керівник Органу управління несе персональну відповідальність за діяльність Органу управління відповідно до законів України.

5. ФІНАНСУВАННЯ ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ ТА ЗВІТУВАННЯ ПРО ЙОГО ДІЯЛЬНІСТЬ

5.1. Фінансування Органу управління здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України у порядку _____

(зазначається порядок фінансування Органу управління)

та за рахунок коштів місцевих бюджетів Сторін, обсяг яких становить:

для Сторони-1 _____

(вказується сума коштів для фінансування)

та Сторони-2 _____.

(вказується сума коштів для фінансування)

5.2. Орган управління _____

(зазначається порядок та період звітування Органом управління)

звітує про свою діяльність перед суб'єктами співробітництва.

6. ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ

6.1. Орган управління припиняє свою діяльність з підстав та у порядку, передбачених чинним законодавством України.

6.2. Майно, що залишилося унаслідок припинення діяльності Органу управління, передається _____.

(зазначається порядок розподілу майна)

6.3. Повноваження та функції Органу управління, передбачені пунктом 3.1. цього Договору, після припинення функціонування Органу управління виконуються _____.

(зазначається орган місцевого самоврядування, який виконує повноваження Органу управління)

7. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

7.1. Цей Договір набирає чинності з _____.

(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір, відповідно до вимог статті 9 Закону України "Про співробітництво територіальних громад")

7.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід'ємною частиною цього Договору.

7.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

8. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

8.1. Цей Договір припиняється у разі:

- 8.1.1 закінчення строку його дії;
- 8.1.2 досягнення цілей співробітництва;
- 8.1.3 невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;
- 8.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможливило подальше здійснення співробітництва;
- 8.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;
- 8.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;
- 8.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

8.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України “Про співробітництво територіальних громад”, та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

8.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову юридичну силу.
(*зазначається кількість примірників договору*)

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада
(*найменування суб'єкта співробітництва*)

надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.
(*зазначається строк*)

8.4. У разі припинення однією із Сторін участі у співробітництві, її права та обов'язки, частка майна передаються _____.
(*зазначається найменування суб'єкта співробітництва*)

9. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

9.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

9.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

9.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

9.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 9.3. цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання і припинення.

(зазначається строк)

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 9.3. цього Договору.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

10.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників,
(зазначається кількість аркушів) *(зазначається кількість примірників)*

з розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

10.3. _____ рада надсилає один примірник
(найменування суб'єкта співробітництва)

цього Договору до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після підписання його Сторонами.
(зазначається строк)

10.4. _____ рада подає до Мінрегіону відповідно
(найменування суб'єкта співробітництва)

до статті 17 Закону України "Про співробітництво територіальних громад" звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

11. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:
Юридична адреса:
Банківські реквізити:
Голова _____
_____ року
М. П.

Сторона-2:
Юридична адреса:
Банківські реквізити:
Голова _____
_____ року
М. П.

6. ПРОГРАМА ТЕМАТИЧНОГО КОРОТКОСТРОКОВОГО СЕМІНАРУ “Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області як інноваційний інструмент підтримки сталого місцевого розвитку та реформування місцевого самоврядування”

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність тематичного короткострокового семінару

Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад (далі Конкурс) має головною ідеєю створення інформаційного банку інноваційних ідей та впровадження їх у практику діяльності органів місцевого самоврядування.

Основним завданням запропонованої початкової програми є поширення інформації про Конкурс як інноваційний інструмент місцевого розвитку, його основні завдання, напрями, форми, принципи та методи впровадження, а також розвиток знань на навчочок щодо підготовки проектів місцевого розвитку для участі у Конкурсі.

Категорія слухачів: посадові особи органів місцевого самоврядування.

Мета навчання:

- розширення професійних компетентностей щодо використання сучасного проектного підходу до вирішення завдань розвитку процесів управління на різних організаційних рівнях;
- поширення системи знань і умінь, які забезпечують здатність аналізувати можливість розвитку територій через реалізацію проектів та програм, ініціювати проекти на підставі аналізу специфіки проблем розвитку територій;
- надати знання з нормативно-правового забезпечення проведення Конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області;
- сформувати у слухачів чітке уявлення про умови та джерела фінансування Конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області та порядок використання коштів фонду розвитку територій області;
- надати рекомендації щодо процедури Конкурсу та категорії учасників;
- сформувати у слухачів чітке уявлення про співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво) як пріоритетний напрям реалізації Конкурсу.

За результатами навчання слухачі мають:

- здійснювати аналіз та використання нормативно-правової бази проведення Конкурсу проектів;
- засвоїти вимоги до проектів, їх підготовки та подання на Конкурс;
- аналізувати та оцінювати альтернативні фінансові рішення;
- поглибити знання щодо форми договорів про співробітництво територіальних громад;
- використовувати ефективні комунікації у реалізації проектів розвитку територій;
- знати кращі практики з питань впровадження Конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області;
- обґрунтовувати доцільність проектів та їх значимість для соціально-економічного розвитку регіону.

II. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		всього	Очна форма навчання	
			ауд.	сам.
1	Нормативно-правове забезпечення проведення Конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області. Основні завдання та напрями реалізації Конкурсу.	3	2	1
2	Положення про обласний Конкурс. Організаційне забезпечення Конкурсу.	3	2	1
3	Процедура Конкурсу. Категорії учасників. Підготовка та подання проектів на Конкурс. Вимоги до проектів (workshop).	7	6	1
4	Умови та джерела фінансування Конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області. Порядок використання коштів фонду розвитку територій області.	3	2	1
5	Ефективні комунікації органів місцевого самоврядування та партнерів (громадських організацій, приватних спонсорів, міжнародних та інших донорів) у реалізації проектів розвитку територій (тренінг).	7	6	1
6	Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво) як пріоритетний напрям реалізації Конкурсу.	4	2	2
7	Форми договорів про співробітництво територіальних громад	5	4	1
8	Кращі практики з питань впровадження Конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області	4	2	2
Всього:		36	26	10

III. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Положення про Конкурс. Програма розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2018-2020 роки. Основні завдання та напрями реалізації конкурсу. Інструкція з підготовки проектів на Конкурс. Порядок проведення регіонального конкурсного відбору проектів на фінансування з державного фонду регіонального розвитку; вимоги до проектів та проектної документації. Суть інноваційних проектів, їх зміст. Форми договорів про співробітництво територіальних громад: делегування виконання окремих завдань; реалізація спільних проектів; спільне фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності; утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій; утворення спільного органу управління. Ефективні комунікації органів місцевого самоврядування та партнерів (громадських організацій, приватних спонсорів, міжнародних та інших донорів) у реалізації проектів розвитку територій.

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративно-територіальний устрій України. Проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення / [заг. ред. В. Г. Яцуби]. – К.: Секретаріат КМУ, 2003. – 321 с.
2. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: Кол. монографія / В.О. Антоненко, М.О. Баймуратов, О.В. Батанов та ін.; За ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.
3. Врублевський О.С. Співробітництво територіальних громад (бібліотечка місцевого самоврядування. – Київ: ІКЦ “Легальний статус”, 2014 – 56 с.
4. Європейські орієнтири місцевого і регіонального розвитку: Збірник матеріалів та документів / За заг. ред. М.Пухтинського. – К.: Видавництво Академії муніципального управління, 2009. – 508 с.
5. Європейська хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні / Науково-практичний посібник / За ред. М.О. Пухтинського, В.В. Толкованова. – К.: “Крамар”, 2003. – 400 с.
6. Кращі практики муніципального розвитку в Україні: збірник / Уклад.: С. Маліков, О. Гарнець, О. Тертишна, О. Бурій, М. Куля, А. Авоян, Ю. Сак. – К.: Ніка Прінт, 2012. – 398 с.
7. Куйбіда В.С., Толкованов В.В. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах. Збірник науково-аналітичних та навчально-методичних матеріалів, нормативно-правових актів з питань впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні. – К.: ТОВ “Поліграфічний Центр “Крамар”, 2010. – 258 с.
8. Міжмуніципальне співробітництво: навчальний посібник / Уклад.: В. Вакуленко, О. Ігнатенко, Г. Борщ, О. Курт, Ф. Тедік, Т. Журавель. – К.: Фенікс, 2012. – 392 с.

9. Міжмуніципальне співробітництво: збірник нормативно-правових та інформаційно-аналітичних документів / Укладачі: Т.В. Журавель, Д.Ю. Записний, Р.П. Чухвицький. – Київ, 2015. – 154 с.
10. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / авт.кол.: Ю.В.Ковбасюк, К.О.Ващенко, В.В.Толкованов та ін.: за заг. ред. д-ра наук з держ.упр., проф. Ю.В. Крвбасюка. – К.: НАДУ, 2014. – 128 с.
11. Пухтинський М.О. Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід. Збірник матеріалів та документів. – К.: Атіка – Н, 2006. – 744 с.
12. Проблеми трансформації територіальної організації влади. Збірник матеріалів та документів / Науковий редактор М. Пухтинський. – К.: Атіка, 2005. – 852 с.
13. Про місцеве самоврядування : закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР: за станом на 14 травня 2013 р. [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Верх. Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page>. – Назва з екрана.
14. Про співробітництво територіальних громад : закон України від 18 черв. 2014 р. №: за станом на 01 травня 2015 р. [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Верх. Ради України. – Режим доступу : – Назва з екрана.
15. Про затвердження Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333: за станом на 01 травня 2015 р. [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Верх. Ради України. – Режим доступу: – Назва з екрана.
16. Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад: наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27 серпня 2014 р. № 233: за станом на 01 травня 2015 р. [Електронний ресурс] // Офіц. Сайт Мінрегіону. – Режим доступу : – Назва з екрана.
17. “Про затвердження Порядку формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад”: наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 15.08.2014 р. № 225: за станом на 01 травня 2015 р. [Електронний ресурс] // Офіц. Сайт Мінрегіону. – Режим доступу: – Назва з екрана.
18. Розвиток міжмуніципального співробітництва: вітчизняний та зарубіжний досвід / За редакцією Толкованова В.В. – К.: “Крамар”, 2011. – 249 с.
19. Толкованов В. Добре врядування та інструменти його забезпечення на місцевому і регіональному рівнях: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія / В. Толкованов. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 264 с.
20. Inter-municipal cooperation: Manual of the Europ. Committee on Local and Regional Democracy (CDLR) / prep. with the coll. of Clotilde Deffigier. – Strasbourg, 2008. – 100 p.

21. Inter-municipal Cooperation Practices: coll. from 8 countries of ECIS region within the frameworks of the “Strengthening Decentralized Public Service Delivery through Inter-municipal Cooperation” Project / UNDP BRC. – June 2009. – 245 p.
22. Toolkit on Intermunicipal Cooperation [Електронний ресурс] / Council of Europe. – Strasbourg. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int>. – Назва з екрана.

7. КРАЩІ ПРАКТИКИ З ПИТАНЬ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНКУРСУ

7.1. Перша категорія. Проекти сільських рад

Проекти Канавської сільської ради Кобеляцького району Полтавської області

Громада села Канави завжди вважалася заможною, до того ж не існує жодної справи, яка не була б під силу її мешканцям. В Канавах є тандем двох лідерів – громади та влади. Ініціативність Канавської сільської ради надихає жителів населеного пункту на добрі справи, стимулює активність мешканців покращувати умови свого життя, забезпечує громаді розвиток та досягнення конкретної мети.

Ще у 2011 році була створена Канавська сільська громадська організація “Лідер” основною метою діяльності, якої є реалізація творчих планів з благоустрою території проживання на основі взаємної згоди громадян на принципах взаємного співробітництва і взаємодопомоги, захист законних соціальних, економічних, творчих, вікових, культурних, спортивних та інших спільних інтересів її членів. Громадська організація стала для сільської ради надійним як фінансовим партнером так і ініціатором нових проектів розвитку Канавської громади.

З 2012 року Канавська сільська рада за підтримки громадської організації подала на обласний конкурс чотири проекта, три з них стали переможцями:

- **“Завершення енергозберігаючих заходів за рахунок капітального ремонту дитячого садка “Калинка” по вулиці Центральній, 112 в селі Канави Кобеляцького району Полтавської області шляхом утеплення фасаду – запорука його стабільного функціонування”, 2012 рік (вартість проекту 58 030 грн).**
- **“Впровадження енергозберігаючих заходів за рахунок капітального ремонту (заміна вікон та дверей) будівлі ФАПУ по вулиці Центральній, 116 в селі Канави Кобеляцького району Полтавської області”, 2013 рік. (вартість проекту 73 856 грн).**
- **“Реконструкція системи опалення будинку культури села Канави Канавської сільської ради Кобеляцького району Полтавської області шляхом заміни на альтернативне енергозберігаюче інфрачервоне електричне опалення UDEN-S”, 2017рік. (вартість проекту 236 000 грн , знаходиться на стадії реалізації).**

На співфінансування відповідних заходів проектів з обласного бюджету було спрямовано 150 тис грн., з громадської організації “Лідер” понад 30 тис. грн.

Канавська громада вже мала досвід вирішення суспільних проблем шляхом об'єднання зусиль організацій-партнерів. Канавською сільською радою спільно з Українським фондом соціальних інвестицій та територіальною громадою с. Канава та с. Водолагівка було залучено фінансові ресурси для реалізації мікропроєкту *“Капітальний ремонт сільського будинку культури”* (2004-2006 роки)

У 2009 році сільська рада стала переможцем конкурсу успішних громад, організованого Українським фондом соціальних інвестицій, що фінансувався урядом Японії, та приймала участь в конкурсі Міжнародного фонду *“Відродження”* в рамках проєктів Антикризової гуманітарної програми Інституту Відкритого Суспільства (Нью-Йорк – Будапешт) спільно з Міністерством освіти та науки України. 2010 рік – лауреат загальнонаціонального проєкту *“Україна від краю до краю, місцеве самоврядування”*.

У 2011 році Канавська сільська рада потрапила до числа номінантів – переможців і завоювала право на впровадження проєкту *“Місцевий розвиток, орієнтований на громаду – II”*, а саме мікропроєктної пропозиції *“Енергозберігаючі заходи за рахунок капітального ремонту дитячого садка “Калинка” по вулиці Центральній, 112 в селі Канава Кобеляцького району Полтавської області”*.

У 2012 році сільська рада стала переможцем Всеукраїнського конкурсу проєктів та програм розвитку місцевого самоврядування з проєктом *“Вирішення проблем громади за допомогою реалізації проєкту з реконструкції системи вуличного освітлення, на основі використання сучасних енергозберігаючих технологій в с. Канава Кобеляцького району Полтавської області”*.

Досвід Канавської громади взято на озброєння багатьом іншим, бо він веде до змін на покращення та до самостійної відповідальності за ці зміни. Реалізуючи проєкти, а їх втілено не мало – освітлення села, утеплення фасаду дитячого дошкільного закладу, капітальний ремонт ФАПу, сільського будинку культури, будівництво спортивного майданчику зі штучним покриттям, заміна вікон в Канавській ЗОШ I-II ступенів на енергозберігаючі (проєкт реалізовано у 2017 році КСГО *“Лідер”* за співфінансування з Посольством Німеччини в Україні на суму 244553 грн.), жителі села Канава власними зусиллями змінюють світ навколо себе та якість свого життя. Вони не чекають дива – вони знають, що можуть і мусять керувати цим та йти вперед громадою. Адже вона є великою силою, лідером всіх добрих справ. А лідера завжди вирізняють саме його справи та мотиви.

7.2. Друга категорія. Проекти селищних рад, міських рад районного значення

Проекти Чорнухинської селищної ради Полтавської області

Чорнухи – селище міського типу з населенням близько 2,5 тис осіб, центр Чорнухинського району, розташований за 184 км від обласного центру. На території селища відсутні промислові підприємства. Економіка району представлена кількома сільгоспвиробниками та приватним підприємництвом. Чорнухи – колись козацьке містечко, найбільш відоме як батьківщина українського філософа Григорія Сковороди.

Чорнухинська громада – постійний учасник конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавщини. Протягом 2011-2016 років рада конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавщини підтримала 5 проектів від Чорнухинської селищної ради. Шляхом реалізації конкурсних проектів тут вирішили проблему водопостачання населення, вуличного освітлення та енергозбереження місцевого ДНЗ.

Проектами, які вирізняються комплексним підходом до вирішення проблеми місцевого розвитку є проект *“Впровадження енергозберігаючих заходів в дитячому навчальному закладі “Берізка” селища Чорнухи”* та його продовження, реалізовані Чорнухинською селищною радою як проекти – переможці обласного конкурсу протягом 2012-2014 років.

Незадовільний стан соціальної інфраструктури, її зношеність, утримання закладів соціальної сфери в належному стані в опалювальний період, ускладнене підвищенням вартості енергоносіїв, на початок 2010-х років було однією з поширених проблем громад базового рівня. В Чорнухах проблема осучаснення приміщення дитячого садка на 120 вихованців стояла дуже гостро через обмежені можливості місцевого бюджету.

Завдяки фінансовій підтримки з обласного бюджету, реалізуючи три проекти-переможці посіпіль, Чорнухинській селищній раді вдалось провести повну заміну вікон та дверей на сучасні, енергозберігаючі, а також утеплити фасад приміщення дитячого садка.

Загальний бюджет цих проектів склав 225 тис грн. – по 75 тис грн. щороку протягом 2012-2014 років. На їх реалізацію 50 % коштів (112,5 тис грн.) надійшло з обласного бюджету. Чорнухинська селищна рада вклала 97,5 тис грн. з бюджету селища та ще 15 тис грн. надали партнери – місцеві приватні підприємці.

Реалізуючи дані проекти, вдалось створити комфортні та безпечні умови для виховання дошкільнят, досягти економії використання енергоресурсів та бюджетних коштів на опалення дитячого закладу в холодний період року, підвищити привабливість умов утримання дітей у дитячому садку, забезпечити максимальну його відвідуваність.

Крім того, реалізація даних проектів дала початок цілому комплексу заходів з енергозбереження в ДНЗ “Берізка”. Протягом 2016-2017 років вже поза межами обласного конкурсу тут проведено реконструкцію тепло генераторної та системи опалення дитсадка, проведено заміну покриття даху з використанням сучасних, енергозберігаючих технологій.

Підготовку та координацію конкурсних проектів в селищі Чорнухи здійснював Ресурсний центр розвитку громад Чорнухинського району, на рахунок якого 30 проектів-переможців конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області.

7.3. Третя категорія. Проекти ОТГ, районних рад та міст обласного значення

Проект Сергіївської ОТГ Гадяцького району Полтавської області

“Реконструкція системи опалення в приміщенні сільського будинку культури з будівництвом модульної топкової на твердому паливі в селі Сергіївка”

Сергіївська об'єднана територіальна громада утворена 21 червня 2016 року. До її складу ввійшли 13 населених пунктів з трьох сільських рад – Сергіївської, Розбишівської, Качанівської. Після об'єднання сільських рад в громаді виникла проблема в додаткових адміністративних приміщеннях. Оскільки необхідно було розмістити 33 працівника.

До осені 2017 року приміщення Сергіївського сільського будинку культури використовувалося на третину, опалення було проведене електричне тільки в трьох кімнатах яке повністю не забезпечувало нормальну температуру в приміщеннях і було дорогим в експлуатації. Вирішивши проблему опалення приміщення сільського будинку культури можна було вирішити не тільки проблему із забезпеченням адміністративними приміщеннями Сергіївської сільської ради, але і проблеми пов'язані з повноцінним функціонуванням сільської бібліотеки, яка взимку не опалювалася.

Отримавши перемогу в обласному конкурсі проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області в 2016 році, дозволила нам побудувати модульну топкову на твердому паливі яка опалює приміщення дровами, що є альтернативним джерелом енергії яке допомагає зменшити витрати на опалення сільського будинку культури.

Загальна вартість проєкту становить 867,280 тис. грн. На дату подання проєктної заявки загальна сума проєкту “Реконструкція системи опалення в приміщенні сільського будинку культури з будівництвом модульної топкової на

твердому паливі в селі Сергіївка по вулиці Центральна 15” становила 819,521 з них: фінансування з обласного бюджету – 409,760 тис. грн. (факт 409,760 тис. грн.); фінансування з місцевого бюджету – 409,760 тис. грн. (факт – 416,544 тис. грн.); кошти громадської організації “Сергіївська громада” – 40,976 тис. грн.

Будівельні роботи розпочалися з бетонування основи під модульну топкову. Одночасно з цим підрядчики закуповували матеріали та обладнання. Наступним етапом будівельних робіт стало будівельно-монтажні роботи пов'язані зі зведенням стін з метало профілю, встановлення котлів, запірної арматури, димохідної труби, насосів, прокладка теплотраси. Після цих робіт виконувалися сантехнічні роботи в приміщенні сільського будинку культури, а саме монтаж системи опалення, встановлення конвекторів, труб кранів та інше. Пуско-налагоджувальні роботи і довгоочікуване завершили будівництво модульної топкової. Останнім етапом проекту стало підписання акту прийомки об'єкту.

Після побудови модульної топкової, та реконструкції системи опалення в приміщенні сільського будинку культури приступили до реалізації наступного проекту – *“Капітальний ремонт приміщення сільського будинку культури”*, на даний час там проходять ремонтні роботи в приміщенні – облаштування стін, підлоги, стелі, частково замінили вікна та двері. Проект дозволив організувати стабільну та якісну роботу працівників будинку культури, відділення пошти, бібліотеки, які забезпечують соціальними послугами жителів Сергіївської об'єднаної громади. Опалення приміщення сільського будинку культури дозволило організувати роботу художньої самодіяльності, після ремонту приміщення планується облаштувати кімнату для розваг – більярд, караоке, плазмовий екран для перегляду футбольних матчів. Частина приміщення відведено для облаштування центру надання адміністративних послуг.

Успішна реалізація проекту *“Реконструкція системи опалення в приміщенні сільського будинку культури з будівництвом модульної топкової на твердому паливі в селі Сергіївка по вулиці Центральна 15”* надихнула Сергіївську громаду на підготовку нового проекту *“Впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій через застосування сучасних механізмів та пристроїв в КП “Сергіївське” Сергіївської об'єднаної територіальної громади Гадяцького району Полтавської області”* на обласний конкурс де в 2017 році отримала перемогу. Реалізація даного проекту забезпечить роботу модульної топкової дровами, які заготовляє місцеве КП *“Сергіївське”*.

Проект Кременчуцької міської ради

“Впровадження сучасних технологій ефективного енергоспоживання у комунальному закладі “Центр первинної медико-санітарної допомоги №1 (ЦПМСД №1) в м. Кременчук”

В 2016 році проект *“Впровадження сучасних технологій ефективного енергоспоживання у комунальному закладі “Центр первинної медико-санітарної допомоги №1 (ЦПМСД №1) в м. Кременчук”* від Кременчуцької міської ради, став переможцем обласного конкурсу розвитку територіальних громад Полтавської області. Загальна вартість проекту 1277, 701 тис. грн., у тому числі обласний бюджет – 434,451 тис. грн., міський бюджет – 793,80 тис. грн., партнери проекту – 49,45 тис. грн.

Основна ідея проекту полягала в тому, щоб на прикладі однієї комунальної будівлі міста розробити зразковий та сучасний підхід до підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів в інших бюджетних установах Кременчука. Для цього були визначені пріоритетні цілі (напрямки) досягнення поставленого завдання:

1. Підвищити енергоефективність будівлі ЦПМСД №1 шляхом заміни старих дерев'яних вікон на металопластикові, а також встановлення сучасного індивідуального теплового пункту (ІТП) з системою погодного регулювання тепlopостачання.
2. Встановити програмне забезпечення з можливістю дистанційного обліку та моніторингу енергоспоживання в закладі.
3. Забезпечити широкомасштабну інформаційно-роз'яснювальну роботу серед осіб, відповідальних за контроль та облік енергетичних ресурсів у бюджетних установах м. Кременчук та ЗМІ щодо практичних заходів і технологій підвищення ефективності енергоспоживання.

Організація виконання заходів проекту чітко базувалася на поетапному плані їх впровадження.

На першому етапі, для успішної реалізації та координації виконання проекту була створена робоча група. До її складу увійшли представники відповідальних структурних підрозділів виконкому Кременчуцької міської ради – управління охорони здоров'я та відділ енергоменеджменту та енергетики, представники громадських організацій-партнерів, представники підрядної організації. Керівництво проектом безпосередньо здійснювалося першим заступником міського голови м. Кременчук та комунальним підприємством "Кременчук Інвест".

Другим етапом реалізації проекту мав стати курс навчально-практичних семінарів для осіб, відповідальних за контроль та облік енергетичних ресурсів у бюджетних установах м. Кременчук. Проте, робочою групою було вирішено розширити цільову аудиторію та проводити семінари протягом всієї тривалості проекту з метою долучення до них більшого числа слухачів. Такий підхід у подальшому дав змогу якісно підготувати інформацію та забезпечити її поширення серед різних зацікавлених аудиторій міста. Всього за 2016-2017 роки було проведено 5 практичних семінарів, слухачами яких стали більше 400 осіб.

На третьому етапі проекту проводилися основні роботи по встановленню металопластикових вікон та ІТП з погодним регулюванням. Зважаючи на те, що заклад ЦПМСД №1 мав стати зразковим, було прийнято рішення встановити високоякісні енергоефективні вікна, а також придбати сучасний ІТП виробництва литовської компанії “Axis Industries”. Це призвело до збільшення загальної вартості проекту майже на 300 тис. грн., що були додатково виділені з міського бюджету міста Кременчука. Тим не менш, після впровадження цих заходів, в комунальному закладі з’явився багатофункціональний ІТП європейського виробництва, аналогів якого немає в усьому місті. Окрім автоматичного погодного регулювання, ІТП має функцію дистанційного програмування конфігурації температурного графіку тепlopостачання за вимогами користувача. ІТП було підключено до програмного забезпечення ENCOMS, що дозволяє дистанційно зчитувати інформацію з теплового лічильника та передавати ці дані

в інтерактивну систему моніторингу. Було замінено 316 кв. м. вікон, що за попередньою оцінкою, разом з ІТП, дало економію теплоспоживання закладу майже на 20% у порівнянні з минулорічним опалювальним періодом.

Таким чином, завдяки скоординованій роботі всіх учасників проекту, вдалося успішно досягти його основної мети та представити місту зразковий комунальний заклад, досвід якого в подальшому буде використовуватися в інших бюджетних установах м. Кременчук. Зважаючи на те, що в 2017 році м. Кременчук отримало європейський фінансовий ресурс на впровадження енергоефективних заходів в 66 бюджетних закладах, досвід реалізації проекту в ЦПМСД №1 стане у пригоді вже найближчим часом.

Проект Чорнухинської районної ради “Новий пугівець: створення літературної частини експозиції літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди”

В умовах зростання самосвідомості українського народу важко переоцінити важливість збереження його самобутності і культурно-історичної спадщини, популяризації патріотичних ідей серед молоді. Саме в такому напрямку Чорнухинському районному радою було реалізовано проект-переможець обласного конкурсу 2015 року *“Новий пугівець: створення літературної частини експозиції літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди”*.

Чорнухинський район знаходиться в північній частині Полтавщини і об'єднує 13 територіальних громад. Це – екологічно чистий куточок Полтавщини, який має потужний рекреаційний та туристичний потенціал. На території району налічується 7 об'єктів природно-заповідного фонду, у тому ландшафтний заповідник загальнодержавного значення “Червонобережжя”. Як мала батьківщина Григорія Сковороди, селище Чорнухи зберігає його духовний та літературний спадок: на території селища знаходиться літературно-меморіального музей Г. С. Сковороди – садиба козака Сави Сковороди, де народився видатний філософ.

2012 року було розроблено концептуальний ескізний проект експозиції музею Г. С. Сковороди, у тому числі екстер'єр експозиційних залів, будинку музею та прилеглої території, її ландшафтний дизайн. 2013 року за підтримки з обласного бюджету реалізовано частину проекту – виконано ремонт приміщення, у тому числі фасадний ремонт у відповідності до ескізного проекту з використанням сучасних енергозберігаючих технологій. Але напередодні 295-літнього ювілею філософа залишалась проблемою реалізація проекту експозиції музею.

З метою вирішення цієї проблеми та залучення альтернативних ресурсів 2015 року Ресурсним центром розвитку громад Чорнухинського району було розроблено конкурсний проект *“Новий пугівець: створення літературної частини експозиції літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди”*.

Бюджет проекту склав 262 тис грн., у тому числі 100 тис грн. – кошти обласного бюджету, 100 тис грн. – кошти бюджету Чорнухинського району та 62 тис грн. – партнерські кошти, надані сільськогосподарськими товариствами “Барішівська зернова компанія” та “Райз Максимко”.

Проект, підтриманий радою обласного конкурсу, було реалізовано Чорнухинською районною радою протягом 2016 року в три етапи:

1. Створення матеріальної та організаційної бази для реалізації заходів проекту;
2. Реалізація технічної частини проекту;
3. Проведення інформаційної роботи та моніторингу повноти та ефективності реалізації заходів проекту.

В межах реалізації проекту було придбано та проведено монтаж сучасного експозиційного обладнання, наповнено літературну експозицію. Таким чином було створено якісну 3D літературну експозицію музею, присвячену життєвому шляху та філософії Григорія Сковороди.

Реалізація даного проекту дозволила забезпечити якісне і повноцінне функціонування музею, належне використання його потенціалу у туристичному продукті Полтавщини. Аналіз відвідуваності музею протягом 2016-2017 років свідчить про збільшення туристичного потоку щороку на 30 %.

Серед результатів реалізації проекту – поживлення туристичного життя району, популяризація його потенціалу, у тому числі інвестиційного. Таким чином до цільових груп проекту, крім працівників та відвідувачів музею, віднесено все населення Чорнухинського району та його гостей – потенційних споживачів туристичних послуг.

Крім того реалізація даного проекту дозволила консолідувати громадські, владні та бізнесові ресурси, залучити до соціального розвитку Чорнухинського району та туристичного потенціалу Полтавщини альтернативні фінансові надходження, популяризувати серед громад практику вирішення місцевих проблем у проектний спосіб на принципі співфінансування з різних джерел.

7.4. Четверта категорія. Проекти співробітництва територіальних громад

Четверта категорія Конкурсу “Проекти співробітництва територіальних громад” була започаткована Полтавською обласною радою у співпраці з Проектом “**Реформа управління на сході України**”, що виконується **Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH**, у 2014 році. Протягом останніх років було впроваджено низку успішних проектів міжмуніципального співробітництва (ММС), серед яких слід виділити наступні:

1. “Запровадження єдиної схеми збору та поводження з твердими побутовими відходами в Ковалівській, Новоселівській та Куликівській сільських громадах Полтавського району”;
2. “Муніципальне співробітництво: цілеспрямований соціальний захист громад Решетилівського району”;
3. “Оновлення життя місцевої пожежної охорони – запорука безпечної життєдіяльності сільських громад Семенівського району”;
4. “Об’єднання зусиль громад заради чистого довкілля Пирятинського району – спільна ініціатива Пирятинської міської ради та 6 громад району”;
5. “Міжмуніципальне співробітництво – запорука формування інформаційного суспільства. Забезпечення високошвидкісним інтернетом жителів громад Решетилівського району”.

Проект

“Придбання сміттєвоза та контейнерів для покращення матеріально-технічної бази громад – спільний крок до чистого довкілля Пирятинського краю”

На сьогодні проблема поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) у сільській місцевості постає останнім часом не менш гостро, ніж у містах. Так, у більшості сільських населених пунктів Пирятинського району не облаштовано, а часто навіть не відведено місця складування відходів, що призводить до перетворення лісових масивів, узбіч доріг, ярів у несанкціоновані сміттєзвалища. Одночасно у сільській місцевості відсутні спеціалізовані підприємства у сфері поводження з твердими побутовими відходами та відповідна матеріально-технічна база, що має забезпечити надання відповідних послуг та вирішити питання вивозу та утилізації ТПВ.

Враховуючи той факт, що більшість бюджетів сільських рад є дотаційними, самостійне придбання ними спецтехніки є неможливим, не кажучи вже про будівництво нового полігону для твердих побутових відходів.

Разом із тим, громада міста Пириятин вже має позитивний досвід, який накопичувався протягом багатьох років, у реалізації заходів щодо створення системи збору, вивозу та утилізації ТПВ. У місті ефективно діє комунальне підприємство, яке надає послуги по вивезенню відходів, функціонує полігон ТПВ.

Слід зазначити, що в рамках реалізації спільного польсько-українського проекту Щецинського регіонального центру Фундації Розвитку місцевої демократії (Польща) та Центрально-українського регіонального навчального центру МГО "Інститут демократії імені Пилипа Орлика" "Прозора Україна" у громадському діалозі у листопаді 2012 року Пириятинською міською радою проведено дві деліберативні майстерні на тему "Формування і впровадження системи організації збирання та вивезення твердих побутових відходів у м. Пириятин".

Враховуючи результати діяльності майстерень, виконкомом Пириятинської міської ради прийнято відповідне рішення від 29 листопада 2012 року № 342 "Про заходи щодо формування і впровадження системи організації збирання та вивезення твердих побутових відходів у місті Пириятині".

14 жовтня 2014 року представниками місцевої громади схвалено ідею дискусійного майданчика для зустрічей та спокійного мирного висловлювання думок і формування спільної позиції з питань реформування місцевого самоврядування в Україні та інших суспільно важливих питань, що стосуються м. Пириятин та Пириятинського району, а також утворено Клуб громадського діалогу у м. Пириятині. На засіданнях Клубу громадського діалогу шість сільських рад району – Білоцерківська, Дейманівська, Каплинцівська, Олександрівська, Сасинівська, Харківецька вирішили об'єднати зусилля з Пириятинською міською радою заради вирішення проблеми з відходами на території вищезазначених населених пунктів.

Пириятинською міською радою було підготовлено проект "Об'єднання зусиль громад заради чистого довкілля Пириятинського краю" для його участі у Конкурсі проектів співробітництва територіальних громад Полтавської області, а 06 листопада 2014 року у приміщенні Пириятинської міської ради відбулося підписання заявки Проекту громадами-партнерами.

Після проведення усіх необхідних процедур та реалізації етапів, передбачених чинним законодавством (проведено громадські слухання, консультації із представниками залучених громад, сесії місцевих рад та прийнято відповідні рішення щодо реалізації проекту ММС, підготовлено техніко-економічне обґрунтування для впровадження цього проекту (зокрема, щодо закупівлі відповідної техніки тощо), у квітні 2015 року було здійснено його реєстрацію у Мінрегіоні та внесено у відповідний реєстр проектів ММС.

Основними результатами реалізації даного проекту можна визначити наступні:

- зменшення кількості несанкціонованих сміттєзвалищ на території громад-учасниць проекту;

- підвищення рівня благоустрою територій відповідних громад, покращення стану екології;
- посилення взаємодії між владою та громадою, більший рівень мобілізації членів відповідних територіальних громад у вирішенні проблем поводження з ТПВ;
- досягнення високого рівня поінформованості громадян щодо вирішення проблем збору, вивозу та утилізації ТПВ;
- посилення спроможності місцевих громад, покращення матеріально-технічної бази комунального підприємства "Каштан" з питань поводження з ТПВ.

19 жовтня 2015 року за участі керівництва Пирятинської міської ради, Полтавської обласної ради, Пирятинської районної ради, Пирятинської районної державної адміністрації, проекту "Реформа управління на сході України", що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, було презентовано новий сміттевоз, а також підведено підсумки реалізації згаданого проекту ММС у 2015 році.

Під час зустрічі було наголошено на наступних труднощах в реалізації згаданого проекту ММС: збільшення його ціни у порівнянні до проектної пропозиції (1 080 000,00 грн. у порівнянні з 680 000,00 грн. у проектній пропозиції, у тому числі збільшення внеску проекту – 460 000,00 грн. у порівнянні із 323 000,00 грн. на початку), а також проведення трьох тендерів на придбання сміттевоза (переможець останнього тендеру – підприємство Будшляхмаш, м. Бровари). Труднощі, що виникли під час реалізації проекту, обумовлюються, на думку місцевих партнерів, збільшенням ціни на техніку та запчастини, а також низькою якістю документів та недостатньою відповідальністю організацій, що подаються на тендер.

Слід також зазначити, що Пирятинська міська рада стала переможцем Полтавського обласного конкурсу проектів місцевого розвитку (IV категорія, проекти співробітництва територіальних громад) та отримала 300 000,00 грн. із обласного бюджету на 2016 рік для продовження реалізації цього проекту ММС, зокрема для реалізації таких заходів: облаштування майданчиків по збору сміття на території усієї громади та запровадження роздільного збору сміття. Слід зазначити, що на сьогодні в місті облаштовано 15 критичних "євромайданчиків" по збору сміття (із урахуванням кращих європейських та вітчизняних практик, а також технології, запропонованої ТОВ "Еко-Львів"). Планується облаштувати 10 додаткових майданчиків (із відповідною сіткою та накриттям), а також розширити збір сміття у сусідніх сільських населених пунктах.

Із обласного екологічного фонду Пирятинська територіальна громада отримала 400 000, 00 грн., що дасть можливість (200 000,00 грн співфінансування із місцевого бюджету) розпочати роботу щодо реконструкції місцевого сміттєзвалища (розроблено технічний проект; обраховано загальний кошторис – понад 5 млн грн.). Все це дає підстави говорити про фінансову сталість цього проекту співробітництва територіальних громад.

Одночасно згаданий проект ММС сприяв об'єднанню Пирятинської міської ради та Олександрівської сільської ради (10 населених пунктів) в нову об'єднану територіальну громаду (вибори представницьких органів нової громади відбулись 25 жовтня 2015 року).

Слід також зазначити, що межі реалізації проекту ММС є більшими (Пирятинська міська рада, Білоцерківська, Дейманівська, Каплинцівська, Олександрівська, Сасинівська, Харківецька сільські ради) ніж межі нової об'єднаної територіальної громади, що обумовлює доцільність не тільки продовження реалізації цього проекту ММС, але й підготовки нової більш комплексної муніципальної програми поводження з ТПВ.

У зв'язку з цим 2 листопада 2015 року відбулось чергове засідання Клубу громадського діалогу у м. Пирятині. Учасники засідання погодились із необхідністю переходу від реалізації окремих (точкових) заходів до розробки та впровадження цілісної комплексної програми, що повинна мати відповідну стратегію та план заходів щодо її реалізації, відповідне фінансове та ресурсне забезпечення тощо.

Нова (п'ятирічна) муніципальна програма поводження з ТПВ, стратегічним результатом реалізації якої має стати вирішення питань із збором та утилізацією твердих побутових відходів на території Пирятинської та сусідніх громад, що беруть участь у проекті ММС, має включати такі складові елементи: завершення технічної модернізації комунального підприємства, що здійснює заходи зі збору та вивозу ТПВ; облаштування євромайданчиків щодо збору сміття на усій території Пирятинської громади та сусідніх громад, що беруть участь в реалізації проекту ММС; затвердження та впровадження нової схеми вивозу сміття; погодження та затвердження нових (економічно обґрунтованих) тарифів щодо вивозу та утилізації сміття; запровадження роздільного збору сміття; ліквідація стихійних сміттєзвалищ, поліпшення екологічної ситуації; реконструкція місцевого сміттєзвалища; потужна інформаційна кампанія, просвіта усіх категорій населення щодо поводження із ТПВ.

Проект

“Красиве село. Облаштування місць збору твердих побутових відходів та придбання контейнерів для сміття на територій трьох сільських громад Полтавського району”

У рамках діючого законодавства місцеві ради мають повноваження в галузі санітарної очистки та благоустрою відповідних громад. Ці повноваження реалізуються через створені місцевими радами комунальні підприємства. Однак створити комунальне підприємство має можливість лише місцева рада із достатнім бюджетом. Це питання набуває особливого значення для сільських та селищних громад, які у фінансовому плані є найбільш вразливими.

У зв'язку із прийняттям Закону України *“Про співробітництво територіальних громад”* відкривається можливість об'єднати зусилля декількох територіальних громад та створити куцове комунальне підприємство з подальшим спільним утриманням, яке б обслуговувало декілька сільських рад району. Так, три сільські територіальні громади Полтавського району – Ковалівська, Новоселівська та Куликівська об'єднали свої зусилля для спільного утримання створеного Ковалівською сільською радою комунального підприємства, зокрема з метою придбання контейнерів для сміття, облаштування майданчиків для розміщення контейнерів, забезпечення підготовки до будівництва сміттесортувальної лінії тощо.

Питання побудови ефективної системи збору та поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) є надзвичайно актуальним питанням, враховуючи складну екологічну та санітарну ситуацію в громадах Полтавського району. У більшості випадків збір сміття сьогодні відбувається власними силами мешканців та його розміщення здійснюється на несанкціонованих сміттєзвалищах. Виключенням є Ковалівська сільська рада, яка має комунальне підприємство, в обов'язки якого входить збір та вивіз ТПВ.

Крім того, на території Ковалівської сільської ради розташоване Полтавське міське сміттєзвалище в с. Макухівка, на яке за існуючими домовленостями здійснюється безкоштовне розміщення ТПВ цим комунальним підприємством. Однак існуюче міське сміттєзвалище вже понад 5 років вичерпало свій ресурс заповнення і його перевантаження є великою соціальною та екологічною проблемою для Ковалівської громади. Владою м. Полтава постійно здійснюється пошук варіантів закриття існуючого звалища, що унеможливить розміщення там сміття Ковалівською та іншими прилеглими сільськими радами Полтавського району.

Одночасно на сьогодні вирішено питання про виділення комунальному підприємству “Красиве село” земельної ділянки на території Ковалівської сільської ради для будівництва сміттесортувальної лінії з полігоном тимчасового розміщення ТПВ, проектна потужність якої здатна задовільнити потреби у поводженні з ТПВ всього Полтавського району. Як вже зазначалось, реалізація нового проекту ММС має на меті не тільки придбання контейнерів для сміття, обладнання майданчиків для розміщення контейнерів, але й виготовлення проектно-кошторисної документації (ПКД) для будівництва сміттесортувальної лінії з метою створення альтернативи переповненому Макухівському сміттєзвалищу.

Даний проект є дійсно проектом міжмуніципального співробітництва, адже послугами “кущового” комунального підприємства передбачається охопити населення Ковалівської (5.009 мешканців), Новоселівської (1.928 мешканців) та Куликівської (1.230 мешканців) сільських рад. Із урахуванням положень Закону України “Про співробітництво територіальних громад”, методичних рекомендацій Мінрегіону з цього питання, а також за сприяння експертів проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Полтавської обласної державної адміністрації, Полтавської обласної ради, Полтавської районної державної адміністрації громадам-учасникам вдалось успішно реалізувати усі заплановані заходи з реалізації цього проекту ММС, а саме:

- проведено громадські слухання (14.02.2015), консультації із представниками залучених громад, сесії місцевих рад та прийнято відповідні рішення щодо реалізації проекту ММС;
- підготовлено техніко-економічне обґрунтування для впровадження цього проекту ММС та проект бюджету (на засадах співфінансування);
- підготовлено та заключено угоди щодо закупки контейнерів, інших товарів в рамках реалізації цього проекту;
- узгоджено та прийнято нові тарифи щодо збору та утилізації твердих побутових відходів в усіх громадах-учасниках проекту, а також визначено нові маршрути вивозу ТПВ;
- опрацьовано питання щодо запровадження роздільного збору сміття на території громад-учасниць проекту;

- опрацьовано питання утилізації несанкціонованих сміттєзвалищ (зокрема, із урахуванням новітніх технологій);
- здійснено інвентаризацію та ліквідацію існуючих несанкціонованих сміттєзвалищ, підготовлено оновлені місцеві екологічні програми для розгляду на сесіях відповідних рад;
- забезпечено проведення широкої просвітницької кампанії на території реалізації проекту ММС з метою зміни свідомості громадян з питань удосконалення збору та утилізації твердих побутових відходів, покращення екології (зокрема, виготовлення та розміщення відео-, аудіо-роліків, друкованої продукції, розробка навчальних модулів, проведення тематичних семінарів тощо);
- замовлено ТЕО для створення нового сміттєзвалища в Полтавському національному технічному університеті ім. Ю. Кондратюка.

Після проходження та завершення усіх передбачених чинним законодавством процедур Договір про співробітництво вищезазначених територіальних громад Полтавського району було зареєстровано у Мінрегіоні та внесено у відповідний реєстр у квітні 2015 року. Одночасно успішна реалізація даного проекту стала потужним поштовхом для громад Полтавського району для підготовки нових проектів ММС із урахуванням нової Стратегії розвитку Полтавської області та пріоритетів державної регіональної політики щодо функціонування Державного Фонду регіонального розвитку.

На сьогодні основними результатами реалізації даного проекту ММС можна визначити наступні: покращення санітарного стану сільських населених пунктів, облаштування майданчиків для розміщення контейнерів для збору сміття та встановлення цих контейнерів у відповідності до встановлених норм; визначення єдиного графіку вивезення сміття на сміттєзвалище, забезпечення підготовки будівництва сміттесортувальної лінії; припинення процесу утворення стихійних несанкціонованих сміттєзвалищ; підвищення привабливості сільських населених пунктів Полтавського району, створення більш комфортних умов для проживання громадян; розвиток співпраці між владою та громадою, підвищення рівня свідомості населення та його відповідальності за благоустрій території; посилення ресурсної бази та спроможності місцевого комунального підприємства у наданні послуг населенню згаданих сільських громад, формування досвіду спільного утримання комунального підприємства на засадах ММС.

Разом з тим, на сьогодні залишається невирішеним питання облаштування нового сміттєзвалища, адже розпорядженням голови Полтавської ОДА у 2015 році скасовано рішення про передачу відповідної ділянки на території Полтавського району під утворення нового полігону.

Одночасно слід зазначити, що Ковалівська сільська рада стала переможцем Полтавського обласного конкурсу проектів місцевого розвитку (IV категорія, проекти співробітництва територіальних громад) та отримала 300 000,00 грн. із обласного бюджету на 2016 рік для продовження реалізації цього проекту ММС, зокрема для реалізації таких заходів: закупівля додаткового сміттєвозу, запровадження роздільного збору сміття тощо. Все це дає можливість говорити про фінансову сталість даного проекту співробітництва територіальних громад.

Проект

“Міжмуніципальне співробітництво: Цілеспрямований соціальний захист громадян. Реконструкція та дооснащення Решетилівського трудового архіву – шлях до покращення обслуговування населення та енергозбереження (Решетилівський район)”

Архівна справа є важливою складовою інформаційної та культурної сфери життєдіяльності суспільства, що охоплює наукові, організаційні, правові, технологічні, економічні та інші питання, пов'язані з нагромадженням, обліком, зберіганням юридичними та фізичними особами архівних документів та використання відомостей, що в них містяться.

Реалізацію державної політики у сфері архівної справи і діловодства в Решетилівському районі забезпечують архівний відділ районної державної адміністрації та комунальна установа “Решетилівський трудовий архів”, який забезпечує зберігання архівних документів, що належать до Національного архівного фонду, накопичених у процесі документування службових та інших правовідносин юридичних і фізичних осіб, які припинили свою діяльність.

Слід зазначити, що після ліквідації окремих сільських господарств документи зберігалися неналежним чином, що стало передумовою створення у 2003 р. місцевої установи спільної власності селища і сіл району “Решетилівський трудовий архів”, який утримувався за рахунок районного бюджету. У зв'язку із внесенням змін до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” фінансування установи зараз здійснюється з районного бюджету за рахунок іншої субвенції, переданої з селищного та сільських бюджетів.

Документами архіву користуються громадяни різного віку з метою підтвердження трудового стажу, оформлення земельних ділянок, майна тощо, тому наслідки проекту довготривалі і охоплюють практично всіх жителів територіальних громад-партнерів проекту. Робота трудового архіву відіграє значну роль для багатьох мешканців Решетилівського району Полтавської області. Збільшення площі приміщення архіву дасть змогу покращити рівень обслуговування жителів кількох громад. У трудовому архіві на сьогодні зберігається 8835 справ, щороку видається близько 450 довідок.

Разом із тим, стан архівної справи потребує вжиття кардинальних заходів, адже матеріальна база “Решетилівського трудового архіву” не відповідає визначеним стандартам і потребам, внаслідок чого виникає загроза втрати частини архівного фонду. До того ж приміщення, де розміщений трудовий архів, потребує проведення заходів щодо енергозбереження з метою скорочення витрат на оплату енергоносіїв. У зв'язку з цим проект “Міжмуніципальне співробітництво: цілеспрямований соціальний захист громадян”, який був ініційований Решетилівською районною радою за підтримки

Полтавської обласної ради та проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, передбачає вирішення нагальних проблем, що постали перед цією комунальною установою, зокрема вирішення питання щодо виділення додаткового приміщення та проведення його ремонту, заміна вікон, дверей, придбання стаціонарних металевих стелажів для розміщення документів, забезпечення пожежною сигналізацією, заміна системи опалення на більш сучасну тощо.

У результаті реалізації цього проекту ММС не тільки з’явиться можливість прийняти нові документи до архівного фонду, але й організувати на якісно новій основі надання послуг мешканцям громад Решетилівського району.

На виконання згаданого проекту ММС заплановано спрямувати (на засадах співфінансування) кошти районного та місцевих бюджетів (трьох громад Решетилівського району – Жовтневої, Малобакайської та Плосківської сільських рад), а також грант проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

До реєстрації цього проекту у Мінрегіоні та внесення у відповідний реєстр у квітні 2015 року було забезпечено проведення усіх передбачених чинним законодавством процедур та заходів, зокрема проведено громадські слухання та обговорення, консультації із представниками залучених громад, сесії місцевих рад та прийнято відповідні рішення щодо реалізації проекту ММС, підготовлено його техніко-економічне обґрунтування тощо.

Основним результатом реалізації цього проекту ММС є наступні: проведення комплексу заходів щодо розширення та упорядкування приміщення Решетилівського районного трудового архіву (виготовлення проектно-кошторисної документації на проведення ремонтних робіт, виготовлення проекту на встановлення системи протипожежної безпеки, проведення заходів щодо енергозбереження та протипожежної безпеки, заміна вікон, дверей, системи опалення, проведення ремонтних робіт, встановлення нових стелажів тощо). Все це дає можливість покращити якість послуг, що надаються мешканцям Решетилівського району.

Одночасно громади Решетилівського району та Решетилівська районна рада стали переможцем Полтавського обласного конкурсу проектів місцевого розвитку (IV категорія, проекти співробітництва територіальних громад) та отримали додаткові кошти із обласного бюджету на 2016 рік для продовження реалізації цього проекту ММС, зокрема облаштування системи пожежогасіння, вентиляції, оновлення та розвиток інформаційно-комп’ютерної бази (техніки) Решетилівського трудового архіву. Разом з тим, потребує вирішення питання оцифровки даних архіву, що вимагає, зокрема, більш стратегічного бачення діяльності районного трудового архіву та розробки нової (більш комплексної) стратегії його розвитку.

Одночасно успішна реалізація згаданого проекту ММС може сприяти підготовці нових проектів співробітництва територіальних громад з питань збереження місцевих пам’яток культури, розвитку закладів системи охорони здоров’я тощо.

Проект

“Оновлення життя Семенівської місцевої пожежної охорони – запорука безпечної життєдіяльності сільських громад (на базі с. Оболонь Семенівського району)”

У реалізації даного проекту ММС беруть участь 7 територіальних громад, а саме: Горошинська сільська рада, Погребняківська сільська рада, Степанівська сільська рада, Худоліївська сільська рада, Наріжанська сільська рада, Оболонська сільська рада та Іванівська сільська рада. Площа цих семи сільських рад складає понад 60% усієї території Семенівського району.

Знаходиться Семенівський район у західній частині Полтавської області, він має суттєві перспективи у розвитку туристичної галузі. Найзначніші туристичні об'єкти розміщені у Посульській зоні району, сільські ради якої є учасниками цього проекту. Так, мальовничими куточками Семенівщини є села Погребняки, Оболонь, Наріжжя, де розташовані гідрологічні заказники – “Солоне”, “Тракове”, “Рогозів куток” та унікальний ландшафтний заказник загальнодержавного значення – Національний парк “Сулинський” площею 4.079 га. Кліматичні умови, густа мережа річок, численні водоймища у поєднанні з мальовничими краєвидами сприяють розвитку туристично-рекреаційної діяльності Семенівського району.

Одночасно надзвичайно важливим напрямом діяльності та завданням органів місцевої влади є збереження цього природного багатства, недопущення пожеж у лісах та плавнях, у громадському секторі, а у разі виникнення – оперативного на них реагування. На жаль, можливості нині діючої системи пожежної охорони є досить обмеженими. Пожежна техніка була придбана ще у 1975 році, з того моменту вона практично не відновлювалась. У зв'язку з цим тривожною є статистика останнього періоду. Так, протягом тільки 2014 року на території району зареєстровано 36 пожежних подій, загинуло у полум'ї 2 людей, завдано матеріальних збитків як господарствам, так і громадянам на загальну суму 1 млн. 263 тис. грн.

Разом з тим, сьогодні, в умовах недостатнього фінансування та руйнації бази районної пожежної охорони, створення структур пожежної охорони на базі сільських громад постає одним із найбільш актуальних питань розвитку пожежної справи та створення умов для безпечного життя громадян. Працюючи над підготовкою цього проекту ММС, ініціативна робоча група звернула увагу також на питання підвищення рівня профілактичної, освітньої роботи з населенням, працівниками підприємств, організацій, установ щодо недопущення пожежних випадків. Одночасно неупереджений аналіз існуючої ситуації свідчить про те, що понад 50% втрат та надзвичайних ситуацій спричинено відсутністю технічних можливостей у приборканні вогню, віддаленістю районної пожежної охорони від населених пунктів Посульської зони (громади-учасниці нового проекту ММС).

У рамках реалізації проекту, зокрема, успішно здійснено такі заходи: створення комісії з підготовки договору про співробітництво громад; створення робочої групи проекту; здійснення громадського обговорення проекту, проведення зборів громад щодо участі у спільному проекті; проведення тренінгів, семінарів з членами комісії та робочої групи щодо виконання заходів проекту; інформування членів територіальних громад про хід реалізації проекту, проведення зборів громад; розробка фінансових планів щодо формування джерел надходжень коштів для потреб пожежної охорони та її подальшого функціонування; придбання пожежного транспорту для обслуговування території громад; матеріально-технічне забезпечення діяльності структури-комунального підприємства; облаштування пожежної охорони, забезпечення необхідними матеріалами для її діяльності; забезпечення кваліфікованими кадрами структури пожежної охорони; створення наглядового комітету за якістю виконання робіт та здійснення заходів проекту; відповідне інформаційне забезпечення реалізації проекту тощо.

За сприяння Семенівської районної ради, Полтавської обласної державної адміністрації, Проектом “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, після здійснення цих та інших заходів, передбачених чинним законодавством, у квітні 2015 року було проведено реєстрацію даного проекту ММС у Мінрегіоні України та внесено його до відповідного реєстру.

Основними результатами реалізації даного проекту ММС можна визначити наступні: оновлення муніципальної пожежної частини (шляхом об’єднання зусиль семи територіальних громад Семенівського району); розробка спільної міжмуніципальної стратегії розвитку пожежної охорони, ліквідації надзвичайних ситуацій; широка просвіта громадян, вироблення культури щодо охорони навколишнього середовища та поводження з вогнем; утворення нових робочих місць, формування у мешканців територіальних громад більшої впевненості щодо можливостей ефективного захисту свого життя, майна від пожеж.

29 вересня 2015 року за участю керівництва Полтавської обласної ради, Семенівської районної ради, Державної Служби з надзвичайних ситуацій, Нижньосульського національного природного парку, проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, громад-учасниць проекту було презентовано оновлений гараж та нову пожежну машину, а також підведено підсумки реалізації згаданого проекту співробітництва територіальних громад у 2015 році. Одночасно під час реалізації проекту було збільшено його ціну у порівнянні до проектної пропозиції (613 000,00 грн. у порівнянні з 470 000,00 грн. у проектній пропозиції, у тому числі збільшення внеску проекту – 401 300,00 грн. у порівнянні із 300 000,00 грн. на початку), що обумовлено, на думку місцевих партнерів, збільшенням ціни на техніку та запчастини.

Громади Семенівського району та Семенівська районна рада стали переможцем Полтавського обласного конкурсу проектів місцевого розвитку (IV категорія, проекти співробітництва територіальних громад) та отримали 300 000,00 грн. із обласного бюджету на 2016 рік для продовження реалізації цього проекту ММС, зокрема прид-

бання аварійно-рятувальних інструментів, промислово-насосної помпи, облаштування свердловини, а також проведення інших засобів щодо забезпечення гасіння пожеж. Все це дає підстави говорити про сталість проекту ММС, в якому беруть участь 10 громад Семенівського району. Разом з тим, комплексне вирішення проблем профілактики та гасіння пожеж потребуватиме розробки окремої комплексної районної (міжмуніципальної) програми з цього питання, що має бути розроблена із урахуванням позитивного досвіду реалізації цього проекту ММС.

Поширення та пропаганда цих та інших кращих практик співробітництва територіальних громад є запорукою розширення географії ММС та забезпечення його успішної реалізації в усіх регіонах України.

Проект співробітництва територіальних громад “Забезпечення високошвидкісним інтернетом мешканців територіальних громад Решетилівського району“

Темпи розвитку суспільства, розробка нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), перетворюють питання доступу до Всесвітньої Мережі на одне з ключових у загальних процесах модернізації та інноваційного розвитку. Інтернет стає невід’ємним інструментом реалізації прав людини, боротьби з нерівністю та розвитку прогресу.

Сьогодні вже ні в кого не викликає сумніву, що електронні цифрові технології у поєднанні з Інтернетом (і технологіями наступного покоління інформаційних мереж) визначають майбутнє комунікацій. І саме тому більшість інформаційно розвинених держав світу надають виняткової уваги інфраструктурним проектам, пов’язаним із забезпеченням громадян доступним, якісним та швидкісним інтернетом.

У зв’язку з цим, громадами Решетилівського району за підтримки проекту “Реформа управління на сході України”, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, було ініційовано у 2016 році реалізацію проекту “Міжмуніципальне співробітництво – запорука формування інформаційного суспільства. Забезпечення високошвидкісним інтернетом жителів громад Решетилівського району”, який покликаний забезпечити населення громад Решетилівського району якісним інтернетом.

В рамках реалізації згаданого проекту ММС було реалізовано наступні заходи: проведення громадського обговорення щодо потреби прокладання оптоволоконних ліній, облаштування базових станцій для забезпечення високошвидкісним інтернетом, визначення організацій-партнерів проекту та підписання Протоколу про наміри спільної його реалізації, виготовлення проектно-кошторисної документації з побудови мережі, проведення тендеру щодо визначення підрядника, проведення робіт із побудови оптоволоконної мережі та налагодження бездротового інтернет-сполучення, підключення органів місцевого самоврядування до мережі.

Основним результатом реалізації проекту є забезпечення потреб населення громад Решетилівського району у якісному інтернеті. Наявність якісного інтернету в громадах стає запорукою їх сталого розвитку, нарощування кількості робочих місць, виникнення нових сфер економіки, де зростає роль малого та середнього бізнесу.

Географія проекту налічує 11 територіальних громад, які охоплюють 36 населених пунктів Решетилівського району, а саме: Жовтневу (с. Жовтневе, с. Бабичі, с. Голуби, с. Кривки, с. Писаренки, с. Шкурупії), Калениківську

(с. Каленики, с. Хрещате), Лиманську Першу (с. Лиман Перший, с. Бузинівщина, с. Мирне, с. Тури), Новомихайлівську (с. Нова Михайлівка, с. Молодиківщина, с. Потеряйки, с. Шарлаї), Пащенківська (с. Пащенки, с. Гольманівка, с. Паськівка, с. Яценки), Піщанську (с. Піщане, с. Славки), Потічанську (с. Потічок, с. Миколаївка, с. Нагірне, с. Пасічники), Сухорабівську (с. Сухорабівка, с. Березняки, с. Підок), Шевченківську (с. Шевченкове, с. Дружба, с. Капустяни, с. Шамраївка), Шилівську (с. Шилівка, с. Онищенки, с. Паненки).

Партнерами в реалізації проекту виступають також Решетилівська районна рада, КП “Ефект”, ТОВ “Дукла”, ФГ “Василенко В.О.”, ТОВ “Гранум-Лтава”, ФГ “Оленка-2005”, СФГ “С.Г.М.”, ФГ “Горобець С.Г.”, ТОВ “Агротехсервіс”, ФГ “Антоненко В.В.”, ФГ “Ранок”, ТОВ “Бурат-Агро”, ПАФ “Подоляка”, НВ ТОВ Солвер, ГО “Центр жіночих ініціатив”, Благодійний Фонд “Простір”, ГО “Центр сприяння розвитку співробітництва територіальних громад” тощо.

Чисельність населення, що охоплюється проектом 4270 чоловік. В рамках реалізації проекту до Інтернету було підключено 12 загальноосвітніх навчальних закладів, а саме:

- Навчально-виховні комплекси – 4;
- Дошкільні навчальні заклади – 8;
- Сільські будинки культури – 19;
- Сільські бібліотеки – 13;
- Фельдшерські пункти – 14;
- Дільниці загальної практики сімейної медицини – 4;

В рамках реалізації згаданого проекту було також виконано наступні завдання:

- Проведення громадського обговорення щодо потреби прокладання оптоволоконних ліній, облаштування базових станцій для забезпечення високошвидкісним інтернетом.
- Визначення організацій-партнерів проекту та підписання Протоколу про наміри спільної його реалізації.
- Виготовлення проектно-кошторисної документації з побудови мережі.
- Проведення робіт із побудови оптоволоконної мережі та налагодження бездротового інтернет-сполучення.
- Підключення органів місцевого самоврядування, соціальних об’єктів та мешканців району до мережі Інтернет.

8. ПЕРЕЛІК ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ У 2017 РОЦІ

№	Переможці конкурсу	Назва проекту	Обсяги співфінансування переможців конкурсу з обласного бюджету, тис.грн.
1 категорія (проекти сільських рад)			
1	Великопавлівська сільська рада Зіньківського району	Крізь терни – до зірок, через інформатизацію процесу навчання – до світових знань, шляхом встановлення мультимедійних комплексів в навчальних класах Великопавлівської спеціалізованої школи I-III ступенів	90
2	Канавська сільська рада Кобеляцького району	Реконструкція системи опалення будинку культури села Канави Канавської сільської ради Кобеляцького району Полтавської області шляхом заміни на альтернативне енергозберігаюче інфрачервоне електричне опалення UDEN-S	100
3	Більська сільська рада Котелевського району	Благоустрій паркової зони по вул. Центральній у селі Більськ Котелевського району Полтавської області	100
4	Потоківська сільська рада Кременчуцького району	Будівництво глядацької зали під відкритим небом в парковій зоні села Потоки Кременчуцького району	90,900
5	Токарівська сільська рада Лохвицького району	Сучасні інноваційні енергозберігаючі технології в сільському Будинку культури вул. ім. Г.І. Адрусенка, 11 с. Токарі Лохвицького району	100
6	Пісківська сільська рада Лохвицького району	Впровадження інноваційно-енергоєфективних заходів по реконструкції покрівлі, гарячому водопостачанню на основі відновлювальних джерел енергії (енергії сонця) у ДНЗ “Чебурашка” вул. Центральна, 107 с. Піски	100
7	Харківецька сільська рада Лохвицького району	Хай загляне сонце в культурне євровіконце (заміна вікон, бокових дверей та встановлення опалення в Харківецькому СБК)	100
8	Корсунівська сільська рада Лохвицького району	Впровадження інноваційних енергоєфективних заходів по опаленню на основі теплового насоса в СБК с. Корсунівка Лохвицького району	100
9	Ісковецька сільська рада Лубенського району	Шевченкова криниця	100

№	Переможці конкурсу	Назва проекту	Обсяги співфінансування переможців конкурсу з обласного бюджету, тис.грн.
10	Драбинівська сільська рада Новосанжарського району	Тепле приміщення – приймний відпочинок і затишок у душі	36,140
11	Малоперещепинська сільська рада Новосанжарського району	Встановлення сонячних панелей на адмін-будинку у с. Мала Перещепина вул. Клименка 13Б Новосанжарського району Полтавської області	100
12	Нехворощанська сільська рада Новосанжарського району	Давайте людям світло дарувати, в добробут лівенчан інвестувати	96
13	Сасинівська сільська рада Пириятинського району	Впровадження енергозберігаючих технологій на території Сасинівської сільської ради шляхом утеплення зовнішніх стін будівлі Кейбалівського ДНЗ “Колосок” Пириятинського району Полтавської області	90
14	Покровська сільська рада Решетилівського району	Здорові діти – міцна держава	100
15	Малобакайська сільська рада Решетилівського району	Вода – джерело життя	100
16	Лиманська Друга сільська рада Решетилівського району	Забезпечення жителів кожної оселі Лиманської Другої територіальної громади якісною питною водою	100
17	Кізілівська сільська рада Чорнухинського району	Ремонт підвідного водопроводу та водозабірної пункту села Галяєве	100
18	Филенківська сільська рада Чутівського району	Реконструкція вуличного освітлення із застосуванням інноваційних енергозберігаючих технологій – заміною освітлювальних елементів (приладів) на світлодіодні в населених пунктах: с. Никонорівка, с. Степове Филенківської сільської ради Чутівського району Полтавської області	100
19	Василівська сільська рада Чутівського району	Сучасний садочок	100
<i>ВСЬОГО по 1 категорії</i>		<i>19 проектів</i>	<i>1803,04</i>

№	Переможці конкурсу	Назва проекту	Обсяги співфінансування переможців конкурсу з обласного бюджету, тис.грн.
2 категорія (проекти селищних рад та міських рад районного значення)			
20	Зіньківська міська рада	Реконструкція вуличного освітлення по центральній вулиці Зінькова – як впровадження заходів з підвищення енергоефективності та черговий крок на шляху формування привабливості районного центру Полтавщини	150
21	Новогалецинська селищна рада Козельщинського району	Запровадження інноваційної моделі енергота ресурсозбереження системи водовідведення смт Нова Галечина (капітальний ремонт КНС)	139,831
22	Оржицька селищна рада	Парк для комфортного відпочинку	150
<i>ВСЬОГО по 2 категорії</i>		<i>3 проекти</i>	<i>439,831</i>
3 категорія (проекти районних рад, міських рад міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад)			
23	Сергіївська сільська рада (ОТГ) Гадяцького району	Впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій через застосування сучасних механізмів та пристроїв в КП “Сергіївське“ Сергіївської об'єднаної територіальної громади Гадяцького району Полтавської області	450
24	Білоцерківська сільська рада (ОТГ) Великобагачанського району	Капітальний ремонт Бірківського навчально-виховного комплексу по вул. Перемоги, 39 в с. Бірки Великобагачанського району Полтавської області(Термомодернізація)”	500
25	Диканська районна рада	Реконструкція системи опалення з встановленням модульної твердопаливної котельні 250 кВт Балянської ЗОШ І-ІІІ ступенів Диканської районної ради Полтавської області	500
26	Ланнівська сільська рада Карлівського району	Благоустрій земельної ділянки для будівництва і обслуговування інших будівель громадської забудови, що розташована по вулиці Миру селища Ланна Карлівського району Полтавської області	500

№	Переможці конкурсу	Назва проекту	Обсяги співфінансування переможців конкурсу з обласного бюджету, тис.грн.
27	Омельницька сільська рада (ОТГ) Кременчуцького району	Дошкільний навчальний заклад “Ромашка” – квітка дивосвіт, дім для маленьких сердець в с. П'ятихатки Омельницької об'єднаної територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області	500
28	Піщанська сільська рада (ОТГ) Кременчуцького району	Підвищення рівня освіти в навчальних закладах Піщанської об'єднаної територіальної громади засобами новітніх інформаційно-комунікативних технологій	450,481
29	Кременчуцька міська рада	Кременчуцькі зупинки – очікування з комфортом	500
30	Решетилівська районна рада	Здорова людина – квітуча Україна!	500
31	Решетилівська селищна (ОТГ) рада	Решетилівка – безпечне місто	475,714
32	Семенівська селищна (ОТГ) рада	Капітальний ремонт будівлі спортивної школи по вул. Миру, 11, в смт. Семенівка, Семенівського району Полтавської області	500
33	Клепацівська сільська рада (ОТГ) Хорольського району	Капітальний ремонт покрівлі Вергунівської загальноосвітньої школи I-II ступенів Клепацівської сільської ради Хорольського району Полтавської області	500
34	Хорольська районна рада	Реконструкція з надбудовою шатрового даху над центральним корпусом НВК с. Петраківка Хорольського району Полтавської області	500
35	Чорнухинська районна рада	ДО 300-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ: Створення конференц-простору та краєзнавчої експозиції літературно-меморіального музею Г.С. Сковороди	500
36	Шишацька селищна (ОТГ) рада	Придбання вантажного автомобіля для здійснення ремонту доріг Комунальним підприємством “Техкомунбуд” в межах Шишацької об'єднаної територіальної громади	500
<i>ВСЬОГО по 3 категорії</i>		<i>14 проектів</i>	<i>6876,195</i>

№	Переможці конкурсу	Назва проекту	Обсяги співфінансування переможців конкурсу з обласного бюджету, тис.грн.
4 категорія (спільні проекти територіальних громад сіл, селищ, міст, районних рад та об'єднаних територіальних громад)			
37	Петрівсько-Роменська сільська рада Гадяцького району (Ручківська, Середняківська, Березоволуцька сільська рада Гадяцького району)	Надійний захист від пожеж та ліквідація надзвичайних ситуацій	600
38	Рашівська сільська рада Гадяцького району (Лисівська, Харковецька сільська рада Гадяцького району)	Розвиток місцевої пожежної охорони	600
39	Почаївська сільська рада Гребінківського району (Короваївська, Олександрівська, Тарасівська сільська рада Гребінківського району)	Встановлення вуличних ліхтарів LED з сонячними панелями для освітлення доріг, що проходять через населені пункти (Спільний проект Почаївської, Короваївської, Олександрівської, Тарасівської сільських рад Гребінківського району)	600
40	Глобинська районна рада (Гриньківська, Горбівська сільська рада Глобинського району)	“Здорові діти – здорова нація“ по капітальному ремонту будівлі Гриньківської ЗОШ I-III ступенів імені Миколи Віталійовича Лисенка із застосуванням енергозберігаючих технологій	600
41	Зіньківська районна рада (Тарасівська, Проценківська, Високівська, Власівська, Першотравнева, Батьківська, Кирило-Ганнівська, Човно-Федорівська, Лютенсько-Будищанська, Ставківська, Бірківська, Пишненківська, Артелярщинська, Дейкалівська, Шилівська, Попівська сільська рада Зіньківського району)	Капітальний ремонт опорядження приміщень спортивного залу по вул. Першотравневій, 4 в м. Зіньків Полтавської області	600
42	Карлівська районна рада (Попівська, Халтуринська, Нижньоланнівська, Климівська, Лип'янська, Білухівська, Варварівська, Максимівська, Голобородьківська сільська рада Карлівського району)	Здорова нація – надійне майбутнє (застосування інноваційних технологій для проведення рентгенографії в Карлівській ЦРЛ ім. Л.В. Радевича)	600

№	Переможці конкурсу	Назва проекту	Обсяги спів-фінансування переможців конкурсу з обласного бюджету, тис.грн.
43	Кобеляцька районна рада (Світлогірська, Комендантівська, Григоро-Бригадирівська, Підгорянська сільська рада Кобеляцького району)	Покращення привабливості Кобеляцького краю шляхом розвитку сільського туризму	600
44	Кременчуцька районна рада (Білецьківська сільська рада Кременчуцького району)	Технічне переоснащення внутрішніх систем опалення в Білецьківському НВК в с. Білецьківка Кременчуцького району Полтавської області	446,860
45	Лохвицька міська рада (Свиридівська сільська рада Лохвицького району)	Запровадження сучасної системи поводження з твердими побутовими відходами на територіях громад Лохвицького району Полтавської області	600
46	Заводська міська рада Лохвицького району (Бодаквянська сільська рада Лохвицького району)	Впровадження енергозберігаючих заходів: “Реконструкція нежитлової будівлі поліклінічного відділення по вул. Садовій, 2а з утепленням, заміною вікон, дверей та інженерних мереж майнового комплексу АЗПМС №1 Заводської міської ради Лохвицького району Полтавської області	600
47	Полузірська сільська рада Новосанжарського району (Судівська сільська рада Новосанжарського району)	Усе найтепліше – дітям: впровадження сучасних технологій ефективного енергоспоживання у Полузірському навчально-виховному комплексі I-III ступенів Новосанжарського району Полтавської області	600
48	Ковалівська сільська рада Полтавського району (Куликівська, Степенська сільська рада Полтавського району)	Придбання спеціальної снігоочисної техніки, косарки та іншого обладнання, з метою забезпечення обслуговування доріг та узбіч на території Ковалівської, Куликівської та Степенської сільських рад Полтавського району	561,442
49	Шилівська сільська рада Решетилівського району (Лобачівська сільська рада Решетилівського району, Остапівська сільська рада Великобагачанського району)	Створення спільного комунального підприємства “Затишне село”	0,001
50	Лиманська Перша сільська рада Решетилівського району (Новомихайлівська, Піщанська, Сухорабівська сільська рада Решетилівського району)	Міжмуніципальне співробітництво – запорука формування інформаційного суспільства. Забезпечення високошвидкісним інтернетом громад Решетилівського району (2 частина)	600

№	Переможці конкурсу	Назва проекту	Обсяги співфінансування переможців конкурсу з обласного бюджету, тис.грн.
51	Семенівська районна рада (Богданівська, Жовтнева, Криворудська, Наріжанська, Пузирівська сільська рада Семенівського району)	Реконструкція Семенівського районного стадіону "Колос" як суттєвий фактор зміцнення фізичного здоров'я громади	444,423
52	Василівська сільська рада Семенівського району (Біляківська, Заїчинська, Очеретуватська сільська рада Семенівського району, Ялосовецька сільська рада Хорольського району, Землянківська сільська рада Глобинського району)	Відродження пожежної безпеки територіальних громад Семенівського, Глобинського та Хорольського районів як суттєвий фактор їх майбутнього	540
<i>ВСЬОГО по 4 категорії</i>		<i>16 проектів</i>	8592,726
Загальна сума співфінансування з обласного бюджету		52 проекти	17711,792

СПЕЦІАЛЬНА ВІДЗНАКА

тема «Практики розвитку регіонів та громад, засновані на власних стратегіях та ресурсах»
КОНКУРС «КРАЩІ ПРАКТИКИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»
2017

Полтавська обласна рада
Полтавської області

нагороджується за практику
«Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад
Полтавської області»

Геннадій ЗУБКО

Віце-прем'єр-міністр України -
Міністр регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального господарства України

Даніель ПОПЕСКУ

Керівник Департаменту демократичного
врядування Генерального директорату - II з питань
демократії Генерального секретаріату Ради Європи

**Обласний Конкурс
проектів розвитку територіальних громад Полтавської області**

Збірник інформаційно-аналітичних, нормативно-правових
та навчально-методичних матеріалів

Укладачі:

Біленький О.Ю., Толкованов В.В., Гришко В.В., Журавель Т.В.,
Осипенко Н.М., Холод Є.М., Ханко А.М., Черкас О.Г.

Комп'ютерна верстка: Літвінова О. О. (GIZ)

Deutsche Gesellschaft für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
вул. Велика Васильківська 44, оф. 3, 6
01004 Київ, Україна
тел.: +380 44 581 19 56/57
Інтернет-сторінка: www.giz.de/ukraine-ua

Виготовлено _____
м. Київ

Підписано до друку з оригінал-макету _____ р.
Формат 170x240. Гарнітура PetersburgС.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Наклад 100 прим.

